PREGĂTIM PERFORMANȚA!

CAMELIA SĂPOIU
VERONICA HOITAN
DANIELA IVAN

DE LA ANTRENAMENT LA COMPETIȚIE

Exerciții și teste de limba și literatura română

CLASA A V-A

Editura TREND

Camelia Săpoiu **Veronica Hoitan**

Daniela Ivan

Colecţia Pregătim performanţa!

De la antrenament la competiţie

Exerciţii şi teste de limba şi literatura română clasa a V-a

Editura TREND

Conţinutul lucrării este în conformitate cu programa şcolară aprobată de Ministerul Educaţiei Naţionale

©Editura Trend, 2014

ISBN: 978-606-8664-23-1

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii TREND.

Reproducerea în scopuri comerciale, adaptarea, distribuţia sau transmiterea uneia sau a mai multor părţi din această carte, în orice scop şi sub orice formă, este interzisă fără acordul prealabil al editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SĂPOIU, CAMELIA
De la antrenament la competiţie : exerciţii şi teste de limba şi literatura română : clasa a V-a / Camelia Săpoiu (coord.), Veronica Hoitan, Daniela Ivan. - Piteşti : Trend, 2014
ISBN 978-606-8664-23-1
I. Hoitan, Veronica
II. Ivan, Daniela
811.135.1(075.33)
821.135.1.09(075.33)

Ilustraţie copertă: Laurenţiu Baltă
Tehnoredactare: Cătălin Gheorghe
Corectură: Colectiv editură şi autori

Informaţii şi comenzi: Editura TREND

Adresă: Str. Fraţii Goleşti, nr. 114, et. 2, Piteşti, cod 110174, jud. Argeş
Telefon fix: 0348/440.449
Telefon fax: 0348/440.511
Mobil: 0733.100.645, 0742.076.480, 0753.081.948
E-mail: office@edituratrend.ro, comenzi@edituratrend.ro
Website: www.edituratrend.ro

Printed by © TNC / 0733 100 645 / office@tncgroup.ro

Dragă cititorule,

Această carte se adresează elevilor de clasa a V-a care doresc să ajungă la performanţe diverse la limba şi literatura română. Cartea conţine peste 300 de exerciţii atractive gradate pe trei trepte de dificultate şi 23 de teste de diferite tipuri.

Conţinuturile din Programa pentru disciplina Limba şi Literatura Română, clasa a V-a, au fost grupate în cinci unităţi (a nu se confunda cu unitate de învăţare), luându-se în considerare ritmul parcurgerii materiei, repartizarea pe luni a conţinuturilor, după cum urmează: ***Unitatea I, septembrie–octombrie***, cu următoarele conţinuturi: *Cartea — obiect cultural. Raportul dintre realitate şi literatură. Textul şi opera; Texte literare şi nonliterare. Figuri de stil. Versificaţia; Noţiuni de fonetică. Lexicul. Situaţia de comunicare*; ***Unitatea II, noiembrie–decembrie***, cu următoarele conţinuturi: *Naraţiune în proză şi în versuri. Etapele acţiunii. Planul simplu şi planul dezvoltat de idei. Rezumatul. Verbul. Punctuaţie şi ortografie*; ***Unitatea III, ianuarie–februarie***, cu următoarele conţinuturi: *Descrierea în proză şi în versuri. Personajul — portret fizic şi portret moral. Substantivul şi prepoziţia. Adjectivul*; ***Unitatea IV, martie–aprilie***, cu următoarele conţinuturi: *Schiţa. Dialogul. Transformarea dialogului în text narativ. Pronumele. Numeralul. Adverbul. Interjecţia*; ***Unitatea V, mai–iunie***, cu următoarele conţinuturi: *Basmul. Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare. Sintaxa propoziţiei. Sintaxa frazei. Conjuncţia.*

Pentru fiecare conţinut s-au alcătuit **seturi de exerciţii**, gradate ca nivel de dificultate. Cele pentru nivelul de bază se regăsesc la ***A) Trebuie să ştiu!***; pentru nivelul de dificultate medie sunt grupate la punctul ***B) Pot mai mult!***, iar exerciţiile cu nivel de dificultate sporită apar la punctul ***C) Vreau performanţă!***. La nivelul de bază predomină itemii obiectivi, iar la ultimul nivel, cel de dificulate ridicată, predomină itemii subiectivi, cu accent pe stimularea creativităţii. Fiecare dintre cele cinci unităţi conţine la final **câte două teste**, gradate şi ele ca dificultate.

La începutul cărţii se găsesc **trei teste diagnostice**, care pot fi utilizate în evaluarea iniţială la începutul ciclului gimnazial, iar la finalul cărţii se găsesc **zece teste finale**, cu grad de dificultate sporit, alcătuite după modelul de subiecte pentru Olimpiada de limbă, comunicare şi literatură română.

Testele şi exerciţiile propuse pentru fiecare unitate sunt însoţite de **bareme de evaluare şi de notare şi de sugestii de rezolvare**. Am considerat că sunt mai utile sugestiile de rezolvare în schimbul unei rezolvări complete (care ar răpi, poate, posibilitatea copilului de a fi creativ), deoarece ele aduc lămuriri cu privire la situaţiile care ridică încă semne de întrebare sau funcţionează ca o confirmare a faptului că elevul stăpâneşte materia.

Sperăm ca această carte să fie utilă atât elevilor iubitori de limbă şi literatură română, cât şi colegilor noştri, profesorii, cei fără de care drumul către performanţă al copiilor nu ar fi posibil.

Autoarele

Teste de evaluare inițială

VARIANTA 1

Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 78 de puncte. Pentru redactarea întregii lucrări se acordă 12 puncte.
Din oficiu se acordă 10 puncte.
Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I (48 de puncte)

Citește textul:

*La o margine de drum **înflori** și trandafirul. Și a fost o minune, căci floarea trandafirului era așa de **gingașă**, așa de albă, parcă de la ea se luminase dimineața aceea de primăvară. Ș-avea crengile lucii, rumene ca mărgeanul, frunzele verzi ca smaragdul. Iar mirosul florii se împrăștie îndată peste întreg cuprinsul câmpiei: fluturii cădeau adormiți, celelalte flori se plecară în fața adevăratei stăpâne, pe când paserile veneau din depărtări adânci, atrase de **mireasma** vrăjită, să vadă și ele tulpina măiastră care își desfăcea frumusețea pentru întâia oară pe pământ. Și parcă lui Dumnezeu îi părea rău acum că pusese într-o floare așa de minunate însușiri — daruri pe care nu le împărțise nici în rai.*

(Emil Gârleanu, *Trandafirul*, fragment)

Pornind de la textul dat, rezolvă următoarele sarcini:

A.

1. Subliniați cuvântul corect despărțit în silabe: **(6 p)**

î-nflo-ri / în-flo-ri; gin-ga-șă / gin-gașă; ar-un-cau / a-run-cau.

2. Găsește câte un cuvânt cu sens asemănator pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: ***veneau, vrăjită, însușiri.*** **(6 p)**

3. Explică utilizarea literei mari în scrierea cuvântului „*La*" din formularea „*La o margine...*". **(6 p)**

4. Precizează ce părți de vorbire sunt următoarele cuvinte scrise îngroșat în text: ***înflori, gingașă, mireasma.*** **(6 p)**

5. Construiește trei enunțuri în care substantivul ***trandafirul*** să fie, pe rând, subiect, atribut și complement. (Poți schimba forma cuvântului) **(6 p)**

B.

1. Extrage, din text, două trăsături atribuite trandafirului. **(6 p)**

2. Precizează, pe baza textului, locul și timpul când înflorește trandafirul. **(6 p)**

3. Menționează care este motivul pentru care celelalte flori se pleacă în fața adevăratei stăpâne. **(6 p)**

Partea a II-a (30 de puncte)

Redactează o compunere de 5-7 rânduri (aproximativ 50-70 de cuvinte) în care să folosești trei cuvinte selectate din textul de la **Partea I**. Dă un titlu sugestiv compunerii.

Notă! Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, respectarea limitelor de spațiu indicate).

VARIANTA 2

Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerințelor din Partea I și din Partea a II-a se acordă 78 de puncte. Pentru redactarea întregii lucrări se acordă 12 puncte.
Din oficiu se acordă 10 puncte.
Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I (48 de puncte)

A.

1. Scrie după dictare: **(6 p)**

„Păcală și Tândală mergeau printr-o pădure. Într-un copac, văzură o pasăre.

— Măi, Tândală, uite o pasăre! Hai s-o prindem, s-o frigem și s-o mâncăm boiereşte, zise Păcală lingându-și degetele.

— Că bine zici. Dar cum s-o mâncăm fără sare? Să stai tu s-o păzești ca să nu zboare și eu dau fuga în sat să aduc sare! Când voi veni, va fi vai de ea și halal de noi!"

(*Păcală și Tândală*)

2. Explică expresiile: *a da fuga, a fi vai de cineva.* **(6 p)**

3. Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele din text: *Păcală, zici, tu.* **(6 p)**

4. Transcrie un verb la timpul trecut, unul la timpul prezent și unul la viitor. **(6 p)**

5. Alcătuieşte o propoziţie după schema:
Subiect – Atribut – Predicat – Complement – Complement – Atribut.
(6 p)

B.

1. Scrie numele personajelor din text. **(6 p)**

2. Transcrie două cuvinte care precizează locul acţiunii. **(6 p)**

3. Menţionează motivul pentru care Păcală se duce în sat. **(6 p)**

Partea a II-a (30 de puncte)

Redactează o compunere de 5-7 rânduri (aproximativ 50-70 de cuvinte) în care să foloseşti trei cuvinte selectate din textul de la **Partea I**. Dă un titlu sugestiv compunerii.

Notă! Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare, respectarea limitelor de spaţiu indicate).

VARIANTA 3

Pentru rezolvarea corectă a tuturor cerinţelor din Partea I şi din Partea a II-a se acordă 78 de puncte. Pentru redactarea întregii lucrări se acordă 12 puncte.
Din oficiu se acordă 10 puncte.
Timpul efectiv de lucru este de 45 de minute.

Partea I (48 de puncte)

Citeşte textul:

„Toţi acei ce-ntreaga vară
Au lucrat din zori în seară,
Toamna au roade bogate
Au şi fructe, şi bucate,
Mere,
Pere,
În panere.
Prune
Bune
Şi alune,
Şi gutui
amărui,
Cu puf galben
Ca de pui.
Şi tot felul de legume,
De nu le mai ştii pe nume.”

(Demostene Botez, *Toamna*)

Pornind de la textul dat, rezolvă următoarele sarcini:

A.

1. Desparte în silabe cuvintele: *lucrat*, *panere*, *gutui*. **(6 p)**

2. Găsește câte un cuvânt cu sens asemănator pentru fiecare dintre următoarele cuvinte subliniate în text: *bucate*, *panere*, *știi*. **(6 p)**

3. Explică utilizarea virgulei în secvența *Mere,/ Pere,/ În panere*. **(6 p)**

4. Precizează ce părți de vorbire sunt următoarele cuvinte din text: *-ntreaga*, *au*, *pui*. **(6 p)**

5. Construiește două enunțuri în care substantivul ***alune*** să fie, pe rând, subiect și atribut. **(6 p)**

B.

1. Transcrie, din text, trei tipuri de fructe specifice toamnei. **(6 p)**

2. Precizează, din text, anotimpul în care oamenii trebuie să lucreze pentru a se bucura de roade. **(6 p)**

3. Explică în 2-3 rânduri semnificația versului *Au lucrat din zori în seară*. **(6 p)**

Partea a II-a (30 de puncte)

Redactează o compunere de 5-7 rânduri (aproximativ 50-70 de cuvinte) în care să folosești trei cuvinte selectate din textul de la **Partea I**. Dă un titlu sugestiv compunerii.

Notă! Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuație și de exprimare, respectarea limitelor de spațiu indicate).

Cartea - obiect cultural. Raportul dintre realitate şi literatură. Textul şi opera

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

Scriu dintr-o cetate verde,
Unde Vara te poţi pierde
Printre pagini de răcoare
Şi fotografii cu soare.

Scriu din lumea diafană,
Unde Toamna-i roşcovană,
Unde Iarna-i năzdrăvană,
Cu omătul pe-o sprânceană,

Unde Primăvara-i zână
Din înalt până-n ţărână,
Unde toate-ascund o taină
Pe sub grai sau pe sub haină.

Scriu din marea mărunţie,
Din tăcuta carte vie
A Naturii, care spune
Că în tot e-o-nţelepciune

(Passionaria Stoicescu, *Carte vie, de povaţă*)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Numeşte autorul şi titlul textului.

2. Precizează cum este numită în text cartea Naturii.

3. Transcrie, din prima strofă, cuvintele care fac trimitere la ideea de carte.

4. Stabileşte câte o trăsătură pentru fiecare anotimp, aşa cum apare în poezie.

5. Indică o asemănare şi o diferenţă între cartea — obiect cultural şi cartea vie a Naturii.

B) Pot mai mult!

1. Orice carte te ajută să descoperi taine şi să devii mai înţelept. Scrie, în 3-5 rânduri, cum te ajută fiecare dintre cele două cărţi.

2. Scrie o observaţie despre diferenţa dintre cartea — obiect cultural şi cartea prezentată în poezie.

3. Transcrie trei sintagme prin care natura, locul de inspiraţie al poetei, este numită pe parcursul textului.

4. Scrie trei trăsături ale naturii care susţin răspunsul tău anterior.

5. În poezie, iarna apare înfăţişată ca o persoană: *Iarna-i năzdrăvană.* Motivează, în 3-5 rânduri, această imagine a iernii.

C) Vreau performanţă!

1. Citeşte, din DEX, definiţia cărţii. Completează tabelul următor, scriind o definiţie personală pentru cartea vie a naturii.

Cartea — obiect cultural	Cartea vie a naturii

2. Scrie două asemănări şi două deosebiri între cele două definiţii obţinute.

3. Prezintă, în maximum 10 rânduri, raportul dintre realitate şi ficţiune în textul literar, pornind de la poezia dată.

4. Exprimă-ţi părerea, în 3-5 rânduri, despre relaţia dintre titlul poeziei şi conţinut.

5. Pornind de la definiţia operei literare, prezintă, într-un text de minimum 10 rânduri, modul în care lumea din jur apare transformată în poezia *Carte vie, de povaţă*, de Passionaria Stoicescu.

Noţiuni de fonetică

Reciteşte textul poeziei *Carte vie, de povaţă* de Passionaria Stoicescu şi apoi formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Stabileşte valoarea de adevăr pentru următoarele afirmaţii:

A | ***F*** Fonetica este ştiinţa care studiază sunetele limbii.

A | ***F*** Într-o silabă există o singură vocală.

A | ***F*** Consoanele pot forma singure silabă.

A | ***F*** Sunt semivocale următoarele sunete: *a, e, i, o, u.*

A | ***F*** Sunt corect despărţite în silabe cuvintele: *drept-unghi/drep-tunghi.*

2. Desparte în silabe următoarele cuvinte: *cetate, verde, printre, înalt, haină.*

3. Transcrie, din a doua strofă a poeziei, trei cuvinte monosilabice şi trei cuvinte plurisilabice.

4. Precizează din ce sunete sunt alcătuite cuvintele: *verde, răcoare, lumea, mărunţie.*

5. Scrie definiţia diftongului şi a triftongului.

B) Pot mai mult!

1. Subliniază cuvintele corect despărţite în silabe: *poţi / po-ţi; pa-gi-ni / pa-gini, dia-fa-nă / di-a-fa-nă; roş-co-va-nă / ro-şco-va-nă; na-turii / na-tu-rii.*

2. Transcrie din prima strofă a poeziei cuvintele care conţin diftongi şi marchează corespunzător semivocalele.

3. Selectează din a patra strofă cuvintele care conţin vocale în hiat.

4. Continuă seria de cuvinte pentru a obţine cuvinte care conţin triftongi: *lup – lupoaică, leu – _____ , viezure – _____ , zmeu – _____, aripă – _____, lacrimă – _____.*

5. Subliniază cuvintele care conţin semivocale: *alee, ceată, gheaţă, iarbă, picioare, stătătoare.*

C) Vreau performanţă!

1. Stabileşte numărul de litere şi de sunete pentru următoarele cuvinte: *cetate, sprânceană, înţelepciune.*

2. Alcătuieşte propoziţii cu forma de masculin, plural a următoarelor cuvinte: *complex, fix, linx, ortodox, sfinx.*

3. Desparte în silabe cuvintele: *aerian, atlet, dezaproba, idee, prieten, rucsac, sculptor, subiect*.

4. Motivează, din punct de vedere fonetic, prezenţa cratimei în secvenţa *pe-o*.

5. Scrie un text de 5-7 rânduri despre modul în care te-ai pregătit pentru începutul unui nou an şcolar. Include în textul tău câte două cuvinte care conţin diftong, triftong şi hiat, şi subliniază aceste cuvinte.

Texte literare şi nonliterare. Situaţia de comunicare

Galbene văpăi de soare
Peste deal acum se scurg,
Şi-n noptateca răcoare
Peste sat se nalţă fumul,
Codrii-alene cântă-n drumul
Vântului de-amurg.

În curând o să s-aline
Truda chinului de azi.
Vei privi prin zări senine
Stelele, sclipind mărunte,
Cum încet de peste munte,
Ies de printre brazi.

Ca şi ieri rotundă luna
O să ias-acum-acum,
Steag de aur pe cununa
Dealului, privind în luncă
Plopii doinitori ce-aruncă
Umbre peste drum.

(George Coşbuc, *Pace*)

Relaxează-te...! De restul ne-am ocupat noi! Hotel Belvedere 3 din Predeal te aşteaptă să petreci 3 zile frumoase în inima munţilor cu o ofertă specială ce include multe beneficii SPA!*

Poţi cumpăra oricâte vouchere şi le poţi folosi până în data de 20.12.2013 pentru a veni de mai multe ori sau pentru un sejur prelungit. Voucherele sunt valabile în orice zi a săptămânii, inclusiv week-end.

Înainte de a cumpăra voucherul este necesar să sunaţi la hotel pentru a verifica disponibilitatea camerelor în perioada dorită.

Amplasat într-un cadru natural privilegiat, înconjurat de priveliştea unică a Munţilor Bucegi, Postăvarul şi Piatra Mare, Hotel Belvedere este gazda ospitalieră în orice anotimp şi este unul din hotelurile cu cea mai impresionantă panoramă din Predeal. Hotelul este cu capacitate mare de cazare, cu un ridicat grad de confort ceea ce îi oferă calitatea de un hotel select, obţinând astfel cele mai deosedite aprecieri din partea oaspeţilor atât din ţară cât şi din străinătate.

(www.izzyreduceri.ro/deals)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Încadrează cele două texte în texte literare şi nonliterare.

2. Precizează emiţătorul şi receptorul pentru fiecare dintre cele două texte.

3. Scrie o asemnănare între cele două texte.

4. Stabileşte o diferenţă între cele două texte.

5. Transcrie, din fiecare text, secvenţa/secvenţele în care este înfăţişat muntele.

B) Pot mai mult!

1. Menţionează două trăsături pentru încadrarea în texte literare şi nonliterare.

2. Precizează cele şase elemente ale situaţiei de comunicare pentru textul nonliterar.

3. Transcrie versurile care conţin o comparaţie şi interpretează-le.

4. Selectează un epitet şi scrie un enunţ în care cuvântul respectiv să aibă sens propriu.

5. Defineşte reclama şi motivează rolul cuvintelor folosite cu sens figurat.

C) Vreau performanţă!

1. Scrie o observaţie privitoare la diferenţele dintre textele literare şi cele nonliterare.

2. Transcrie, din textul nonliterar, două cuvinte folosite cu sens figurat. Alcătuieşte propoziţii cu sensul lor propriu.

3. Selectează, din poezia *Pace* de George Coşbuc, patru figuri de stil diferite şi numeşte-le.

4. Explică, în 3-5 rânduri, semnificaţia versurilor: *Ca şi ieri rotundă luna / O să ias-acum-acum, / Steag de aur pe cununa / Dealului.*

5. Scrie un text de minimum 10 rânduri, în care să evidenţiezi, cu exemple din poezia *Pace* de George Coşbuc, rolul figurilor de stil şi al imaginilor artistice în textul literar.

Textul în versuri. Figuri de stil. Versificaţia

Nicio floare:
Numai pete mari de soare...

Dar din frunza cafenie
Putrezită-n umbra rară
Iese-un pui de păpădie
Să mai vadă ce-i pe-afară.

Se întinde drept spre cer
Pe codiţa lui de gumă,
Dar când vede că nu-i glumă,
Că-i tot brumă
Şi-i tot ger —

Îşi adună pământuf,
În tecuţa-i vătuită,
Pentru-o zi mai potrivită,
Soarele călduţ, de puf!

(Otilia Cazimir, *A-nflorit o păpădie*)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Precizează numărul de strofe pentru poezia Otiliei Cazimir.

2. Grupează cuvintele care rimează la sfârşitul strofelor a doua şi a patra, după modelul: *cafenie–păpădie*.

3. Selectează o personificare şi un epitet din textul suport.

4. Scrie ce descoperă puiul de păpădie în lumea de afară.

5. Transcrie trei grupuri de cuvinte care să aibă în compunerea lor perechea substantiv–adjectiv.

B) Pot mai mult!

1. Stabileşte diferenţa dintre strofă şi vers.

2. Transcrie o imagine vizuală din poezie.

3. Indică trăsătura definitorie a puiului de păpădie şi transcrie secvenţa în care este surprinsă această trăsătură.

4. Evidenţiază, în două-trei rânduri, rolul enumeraţiei *Că-i tot brumă / Şi-i tot ger*.

5. Numeşte elementul central al poeziei şi figura de stil prin care este prezentat.

C) Vreau performanţă!

1. Numeşte strofa de două versuri şi strofa de patru versuri.

2. Explică, în două-trei rânduri, la ce se referă *Soarele călduţ, de puf*.

3. Exprimă-ţi părerea în legătură cu prezenţa semnului exclamării la finalul poeziei.

4. Interpretează, în 10-15 rânduri, semnificaţia poeziei *A-nflorit o păpădie* de Otilia Cazimir, referindu-te la figurile de stil şi imaginile artistice.

5. Imaginează-ţi că eşti puiul de păpădie. Descrie, în maximum 10 rânduri, lumea pe care ai descoperit-o şi te-a determinat să aştepţi o zi mai potrivită.

Lexicul

La început, nu îndrăzni să plece de lângă foc.

Devenise, pentru el, cel mai de preţ lucru de pe lume. Îi erau atât de apropiate, de dragi flăcările galbene şi roşii ce alungau întunericul din adăpost, trosnetele lemnului ce ardea molcom. Nu putea să lase focul singur. Aduse din şopron cât de multe crengi uscate putu să taie şi să care. După ce făcu o stivă mare, se aşeză lângă foc şi, cu toate că se apropia zăpuşeala zilei şi i se făcuse foarte cald, continuă să rupă crăcile în bucăţi mai mici ca să hrănească flăcările.

„Nu te las să mori", zise Braian în sinea lui, vorbind cu focul. „N-o să te las niciodată să te stingi!"

Şi, uite aşa, îşi petrecu o mare parte a zilei înteţind focul, mâncând din proviziile de zmeură şi ieşind să bea apă din lac când îl apuca setea.

(Gary Paulsen, *Toporişca*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Numeşte cele două compartimente ale vocabularului.

2. Încercuieşte răspunsul corect:

a) Vocabularul cuprinde totalitatea cuvintelor dintr-o limbă.

b) Vocabularul cuprinde totalitatea sunetelor dintr-o limbă.

3. Consultă dicţionarul şi indică sinonime potrivite pentru sensul din text al cuvintelor: *alungau, întunericul, molcom, zăpuşeală, provizii, să care.*

4. Derivarea este mijlocul intern de îmbogăţire a vocabularului prin care sunt obţinute cuvinte noi:

a) doar cu ajutorul prefixelor;

b) doar cu ajutorul sufixelor;

c) atât cu ajutorul prefixelor, cât şi al sufixelor.

5. Subliniază cuvintele obţinute prin derivare: *flăcările, a îndrăgi, zmeură, mici, hrănitor.*

B) Pot mai mult!

1. Scrie propoziţii în care cuvintele *preţ, mare, lac, care* să aibă alt sens decât cel din textul suport.

2. Transcrie, din textul suport, două cuvinte aflate în relaţie de antonimie.

3. Consultă dicţionarul şi alcătuieşte propoziţii cu alte două sensuri ale cuvântului *mai.*

4. Transcrie, din text, cuvintele din câmpul lexical al culorilor.

5. Completează cele două jumătăţi ale ovalului, selectând, din textul suport, cât mai multe cuvinte potrivite fiecărui compartiment al vocabularului.

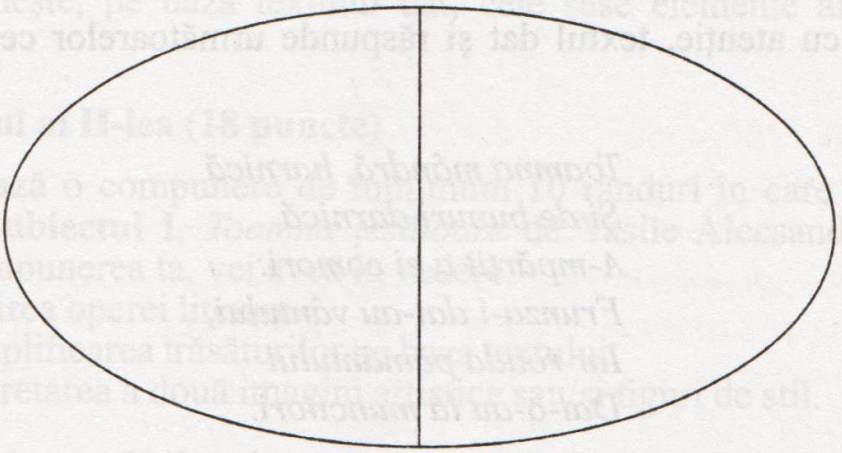

C) Vreau performanţă!

1. Selectează câte un exemplu pentru fiecare parte de vorbire cunoscută din textul suport şi scrie un sinonim potrivit.

2. Alcătuieşte familia lexicală pentru adjectivul *galben* (5 termeni).

3. Formează cu ajutorul prefixelor şi al sufixelor verbe de la adjectivele: *nou, negru, nebun.*

4. Rescrie fragmentul de mai jos înlocuind cu sinonime potrivite cuvintele subliniate. Scrie o observaţie privitoare la textul nou obţinut.

Şi, uite aşa, îşi petrecu o mare parte a zilei înteţind focul, mâncând din proviziile de zmeură şi ieşind să bea apă din lac când îl apuca setea.

5. Scrie un text de 10-15 rânduri despre culorile toamnei la munte. Inserează în textul tău cuvinte care aparţin aceluiaşi câmp lexical şi subliniază-le.

Test 1

Subiectul I (60 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul dat şi răspunde următoarelor cerinţe, pe baza textului:

Toamna mândră, harnică
Şi de bunuri darnică
A-mpărţit a ei comori:
Frunza-i dat-au vântului,
Iar roada pământului
Dat-o-au la muncitori.

Dat-au in pentru ştergare
Şi porumb pentru coşare
Plin de ţinte aurii,
Şi toţi strugurii de vie
Pentru dalba veselie
De la nunţi şi cumătrii.

Dat-au încă pentru coasă
Iarba-i verde şi frumoasă
Care-n mai au înflorit;
Ş-a ei paseri cântătoare,
Ş-a ei şiruri de cucoare
Tainicului Răsărit.

(Vasile Alecsandri, *Toamna ţesătoare*, fragment)

1. Transcrie o figură de stil învăţată şi numeşte-o. **6 p**

2. Precizează anotimpul înfăţişat în text şi prezintă în două-trei rânduri transformările produse în natură. **6 p**

3. Explică, în maxim 5 rânduri, semnificaţia versurilor: *Dat-au încă pentru coasă / Iarba-i verde şi frumoasă / Care-n mai au înflorit.* **6 p**

4. Stabileşte sinonime contextuale pentru cuvintele: *bunuri, veselie, verde.* **6 p**

5. Scrie antonime pentru cuvintele: *harnică, darnică, a-mpărţit.* **6 p**

6. Alcătuieşte familia lexicală pentru cuvântul *verde* (3 cuvinte). **6 p**

7. Subliniază forma corectă pentru cuvintele: *a începe / a înncepe, a înoi / a înnoi, a deszăpezi / a dezzăpezi.* **6 p**

8. Indică numărul de litere şi de sunete pentru cuvintele: *muncitori, veselie, iarba.* **6 p**

9. Transcrie două cuvinte conţinând diftong şi unul vocale în hiat. **6 p**

10. Numeşte, pe baza textului dat, cele şase elemente ale situaţiei de comunicare. **6 p**

Subiectul al II-lea (18 puncte)

Redactează o compunere de minimum 10 rânduri în care să justifici că textul de la **Subiectul I**, *Toamna ţesătoare* de Vasile Alecsandri, este operă literară. În compunerea ta, vei avea în vedere:

a) Definirea operei literare. **6 p**
b) Exemplificarea trăsăturilor pe baza textului. **6 p**
c) Interpretarea a două imagini artistice sau/şi figuri de stil. **6 p**

Timp de lucru: 50 de minute.
Se acordă 10 p din oficiu.

Notă! Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare, respectarea limitelor de spaţiu indicate).

Test 2

Subiectul I (60 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul dat şi răspunde următoarelor cerinţe, pe baza textului:

Înainte de a cădea galben cu frunzele, toamna se înalţă în lumină. Văzduhul verii e orbitor ca jocul de argint a milioane de iatagane — sclipire de trăsnete albe — subt un soare metalic, într-un cer prăfuit de galopul luminii în zale.

Văzduhul toamnei e luminos, subt cerul religios de albastru. Dimineţile şi amurgurile sunt procesiuni de odăjdii în fum albăstrui de tămâie; amiezile aprind mari policandre galbene; iar nopţile declinului de august trec, purtând în mâinile cu largi mâneci de umbră, lumânările aprinse ale stelelor căzătoare, lăsând foşnete lungi, uscat mătăsoase.

(Ionel Teodoreanu, *La Medeleni, fragment*)

1. Precizează ce figură de stil este prezentă în secvenţa: *Înainte de a cădea galben cu frunzele, toamna se înalţă în lumină.* **6 p**

2. Transcrie o comparaţie şi un epitet din textul suport. **6 p**

3. Explică, în 3-5 rânduri, semnificaţia propoziţiei: *Dimineţile şi amurgurile sunt procesiuni de odăjdii în fum albăstrui de tămâie.* **6 p**

4. Selectează, din text, o imagine vizuală şi o imagine auditivă. **6 p**

5. Transcrie două cuvinte derivate şi indică cuvântul de bază. **6 p**

6. Scrie 3 cuvinte derivate de la adjectivul *larg*. **6 p**

7. Indică sinonime potrivite sensului din text pentru cuvintele: *se înalţă, văzduh, luminos*. **6 p**

8. Subliniază cuvintele care conţin diftongi: *înainte, cădea, verii, milioane, religios, prăfuit*. **6 p**

9. Transcrie, din text, trei cuvinte care conţin vocale în hiat. **6 p**

10. Stabileşte numărul de litere şi de sunete pentru cuvintele: *argint, largi, religios*. **6 p**

Subiectul al II-lea (18 de puncte)

Redactează o compunere de minimum 10 rânduri în care să justifici că fragmentul din textul *La Medeleni* de Ionel Teodoreanu este operă literară. În compunerea ta, vei avea în vedere:

a) Definirea operei literare. **6 p**
b) Exemplificarea trăsăturilor pe baza textului. **6 p**
c) Interpretarea a două imagini artistice sau/şi figuri de stil. **6 p**

Timp de lucru: 50 de minute.
Se acordă 10 p din oficiu.

Notă! Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare, respectarea limitelor de spaţiu indicate).

Naraţiunea în proză. Trăsături. Etapele acţiunii

Citeşte cu atenţie textul următor:

De azi dimineaţă îmi place şi profesorul nostru de acum. Pe când intram în clasă, unde el se şi afla pe catedră, şcolari de-ai lui, de acum un an, trecând pe la uşa clasei noastre, se opreau puţin, ca să-l salute.

— Bună ziua, domnule profesor!

— Bună ziua, domnule Perboni! Unii chiar intrau, îi strângeau mâna şi fugeau repede. Se vede că ei îl iubesc şi că s-ar întoarce bucuroşi la dânsul. El le răspundea:

— Bună ziua! Strângea mâinile ce i se întindeau, dar nu se uita la nimeni, şi rămânea serios după fiecare salutare; dunga de pe frunte i se adâncea şi mai tare; sta întors spre fereastră, uitându-se la acoperişul casei din faţă; în loc de a se bucura de acele saluturi, părea că se simţea mâhnit.

După aceea se uită cu băgare de seamă la fiecare din noi. Se pogorî de pe catedră şi ne dictă plimbându-se printre bănci. Văzând pe un copil roşu la faţă şi cu chipul plin de bubuliţe, încetă îndată de a mai dicta, se opri, apucă obrazul băiatului cu mâinile, îl privi adânc, îl întrebă ce are şi-i pipăi fruntea, ca să vadă dacă arde.

În timpul acesta, un băiat, care stătea la spatele lui, se ridică şi începu să se strâmbe la el. El se întoarse fără de veste, băiatul se opri repede şi-şi plecă uşor capul, aşteptându-şi pedeapsa. Profesorul îi puse o mână pe cap şi îi zise numai atât:

— Să nu mai faci aşa! Apoi se sui iar pe catedră şi începu să dicteze. Când sfârşi de dictat, se uită câtva timp la noi fără a vorbi şi apoi ne zise încetinel cu glasul lui cel gros, dar blând: Ascultaţi, copii! O să petrecem un an împreună, să ne silim în toate chipurile, ca să-l petrecem bine. Învăţaţi şi fiţi buni! Eu n-am familie! Voi sunteţi familia mea! Acum un an trăia încă biata mea mamă: a murit şi ea. Am rămas singur! Vă am numai pe voi pe lumea aceasta! Nu mai am altă dragoste, alt gând, decât al vostru! Fiţi voi copiii mei! Eu vă iubesc; iubiţi-mă şi voi pe mine! N-aş dori să mă văd silit ca să pedepsesc nici măcar pe unul din voi. Arătaţi-mi că sunteţi băieţi de inimă. Şcoala noastră să fie o familie; voi să fiţi mângâierea şi fala mea. Nu vă cer să-mi făgăduiţi acestea prin vorbe; sunt sigur că în inima voastră fiecare din voi a şi răspuns „da"; de aceea vă şi mulţumesc!

Tocmai atunci intră portarul, ca să sune sfârşitul orei. Ieşiră cu toţii în linişte. Băiatul care se strâmbase la spatele profesorului, se apropie de el şi îi zise cu sfială:

— Iertaţi-mă, domnule profesor! Profesorul îl sărută pe frunte şi-i răspunse:

— Du-te, fătul meu!

(Edmondo De Amicis, *Cuore — Inimă de copil*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Identifică doi indici de timp şi doi indici de spaţiu.

2. Numeşte trei personaje care participă la acţiune.

3. Alege varianta corectă:
a) naraţiunea se realizează la persoana I;
b) naraţiunea se realizează la persoana a II-a;
c) naraţiunea se realizează la persoana a III-a.

4. Numeşte modurile de expunere prezente în text.

5. Împarte textul pe fragmente corespunzătoare etapelor acţiunii.

B) Pot mai mult!

1. Prezintă într-un enunţ când şi unde se petrece acţiunea, folosindu-te de indicii de timp şi de spaţiu identificaţi în text.

2. Numeşte un personaj principal şi unul secundar care participă la acţiune.

3. Explică într-un text de 3-4 rânduri ce tip de narator se identifică în text, folosindu-te de exemple din textul dat.

4. Numeşte modul predominant de expunere.

5. Justifică într-un text de 3-5 rânduri de ce fragmentul ales de tine aparţine situaţiei iniţiale.

C) Vreau performanţă!

1. Reformulează primul enunţ al textului, incluzând mai multe amănunte legate de timpul acţiunii.

2. Argumentează într-un text de 5-8 rânduri că în textul dat este o naraţiune.

3. Rescrie primul fragment al textului, ca şi când relatarea s-ar face la persoana a III-a, de către un narator obiectiv.

4. Realizează o naraţiune de 5-8 rânduri, în care să relatezi ce vede portarul în clasă, când intră să anunţe sfârşitul orei.

5. Imaginează o altă posibilă situaţie finală a acestei naraţiuni.

Naraţiunea în versuri. Trăsături.

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cocoloş Explorator
Se temea îngrozitor
De lei şi-orice altă fiară —
Linia imaginară
Numită „ecuator”
Nu trecea prin preajma lor,
Că erau prea fioroşi.
De aceea Cocoloş
Nu intra în jungla deasă —
Ştia că n-o să mai iasă...
Dar acu' n-avea ce face.
S-a sucit încolo-ncoace,
S-a-nvârtit, s-avem iertare,
Ca un ou într-o căldare,
Doar să-i vină vreo idee
P'unde şi-ncotro s-o ieie, [...]
Până când a căzut frânt,
Ca plăcinta, la pământ
Căci nu mai avea putere
Să se-agite şi să zbiere...
Şi i-a fost atunci uşor
Bietului Explorator
Să recunoască cinstit
Cum şi unde a greşit:
„Dac-aş fi avut la mine
O hartă, cum se cuvine,
Nu mai stăteam eu acum
Uite-aşa, ca prostu-n drum.” [...]
Şi-ncepu a hoinări,
Tacticos, prin bălării,
Fără niciun fel de plan
Cum să iasă la liman.
Cocoloş Explorator
O luase la picior,
Nu cumva să pice-n gheară
La vreun leu sau altă fiară.

(Florin Bican, *Cocoloş Explorator*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Alege varianta corectă:
a) Textul este scris în versuri;
b) Textul este scris în proză.

2. Identifică doi indici de timp şi doi indici de spaţiu.

3. Numeşte un personaj care participă la acţiune.

4. Precizează la ce persoană se realizează relatarea.

5. Numeşte modul principal de expunere prezent în text.

B) Pot mai mult!

1. Alege varianta corectă:

a) Textul narativ se poate scrie doar în proză.

b) Textul narativ se poate scrie doar în versuri.

c) Textul narativ se poate scrie în proză sau în proză.

2. Prezintă într-un enunţ unde se petrece acţiunea, folosindu-te de indicii de spaţiu identificaţi în text.

3. Scrie o însuşire a personajului principal, care reiese din textul dat.

4. Explică într-un text de 3-4 rânduri ce tip de narator se identifică în text, folosindu-te de exemple din textul dat.

5. Transcrie 3 versuri (la alegere, nu neapărat consecutive), care să arate acţiuni făcute de Cocoloş Explorator.

C) Vreau performanţă!

1. Precizează tipul de rimă utilizat în text.

2. Argumentează într-un text de 5-8 rânduri că în textul dat este o naraţiune.

3. Împarte textul în fragmente, iar apoi formulează ideea principală corespunzătoare fiecărui fragment.

4. Folosindu-te de ideile pricipale formulate la exerciţiul anterior, realizează rezumatul textului.

5. Realizează un text de 5-8 rânduri, în care să-ţi imaginezi o posibilă situaţie finală a acestei naraţiuni.

Planul simplu şi planul dezvoltat de idei. Rezumatul

Citeşte cu atenţie textul următor:

Timpul trece şi Bambi învaţă cât de bune sunt firele de iarbă şi mugurii frunzelor şi cât de dulce e trifoiul. Când se împinge în mama lui să sugă, se întâmpla deseori ca aceasta să-l refuze.

— Doar nu mai eşti copil mic, zice ea. Iar uneori îi spune chiar: „Du-te, lasă-mă în pace".

Se mai întâmplă ca mama să se scoale, în timpul zilei, şi să plece fără să-i mai pese dacă Bambi o urmează sau nu. Uneori, când merg pe cărările lor obişnuite, mama pare să nici nu mai observe că Bambi o urmează cuminte.

Într-o zi, mama nu mai e de găsit. Bambi nu ştie cum de e cu putinţă asemenea lucru, nu găseşte nicio explicaţie. Dar ea e plecată şi Bambi e singur, pentru prima data în viaţa lui.

E mirat, neliniştit, i se face frică şi începe să simtă un dor cumplit după mama. Nimeni nu-i răspunde, nu vine nimeni.

Ascultă, adulmecă. Strigă din nou. Foarte încet, începe să se roage:

— Mamă... mamă... Degeaba.

Îl apucă disperarea, nu mai poate sta fără să facă nimic şi o ia din loc.

Merge de-a lungul drumului pe care îl cunoaşte, se opreşte şi strigă, după care păşeşte mai departe, plin de teamă şi de deznădejde. E foarte trist. Merge tot mai departe, ajungând pe drumuri şi în locuri în care n-a mai fost niciodată şi care-i sunt complet necunoscute. Nu ştie ce să mai facă.

Dintr-odată aude două voci de copil care strigă asemenea lui:

— Mamă... mamă...!

Se opreşte şi îşi ciuleşte urechile.

Într-adevăr, sunt Gobo şi Faline. Ei trebuie să fie.

Bambi fuge repede spre locul de unde s-au auzit vocile, şi în scurt timp vede hăinuţele roşii strălucind printre frunze: Gobo şi Faline. Amândoi stau trişti unul lângă altul sub o tufă şi strigă:

— Mamă... mamă...!

Se bucură amândoi, auzind foşnetul tufelor. Văzându-l însă pe Bambi, par dezamăgiţi. Cu toate astea, se bucură de venirea lui, la fel ca Bambi, care nu se mai simte atât de singur.

(Felix Salten, *Bambi*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Numeşte modul predominant de expunere prezent în text.

2. Transcrie în caietul tău primele trei paragrafe.

3. Subliniază în textul transcris de tine enunţul care exprimă ceea ce este cel mai important.

4. Scrie alte trei-patru enunţuri prin care să adaugi amănunte despre Bambi şi mama lui, aşa cum reies ele din fragment.

5. Realizează oral un rezumat al fragmentului transcris de tine, pornind de la enunţurile scrise la exerciţiile anterioare.

B) Pot mai mult!

1. Scrie două trăsături ale textului narativ, pe care le recunoşti textul dat.

2. Împarte tot textul dat pe fragmente.

3. Formulează pentru fiecare fragment ideea principală.

4. Scrie pentru fiecare idee principală câte trei- patru enunţuri prin care să lămureşti acţiunile personajelor, împrejurările în care se petrec faptele, locul şi timpul acţiunii.

5. Realizează rezumatul textului, folosindu-te de planul dezvoltat de idei realizat de tine.

C) Vreau performanţă!

1. Alcătuieşte un text de 3-5 rânduri în care să exemplifici cu ajutorul textului dat două trăsături ale naraţiunii.

2. Copiază pe caiet ideea care ţi se pare cea mai potrivită pentru continuarea naraţiunii:

a) Cei trei prieteni se joacă împreună pentru a uita de dorul mamelor lor.

b) Cei trei prieteni pleacă în căutarea mamelor lor.

3. Alcătuieşte alte trei enunţuri prin care să adaugi amănunte despre acţiunile personajelor, împrejurările în care se petrec faptele, locul şi timpul acţiunii.

4. Scrie un text de 5-8 rânduri care să conţină o continuare a naraţiunii, folosindu-te de ideile formulate de tine la exerciţiul anterior.

5. Alcătuieşte o compunere narativă de 10-15 rânduri, care să facă referire la relaţia mamă-copil.

Verbul

Citeşte cu atenţie textul următor:

La trei fără cinci au părăsit castelul. Hagrid trăia într-o căsuţă mică de lemn, la marginea Pădurii Interzise. [...] Ciocănind la uşă, Harry auzi nişte sărituri şi câteva lătrături înfundate. Apoi răsună şi vocea lui Hagrid:

— Jos, Colţ! Jos! Stai jos!

Hagrid îi pofti înăuntru, străduindu-se să ţină de zgardă un dulău mare şi negru.[...]

— Simţiţi-vă ca acasă, îi îmbie Hagrid, dându-i drumul lui Colţ, care se duse drept la Ron şi începu să-i lingă urechea.

Hotărât lucru, ca şi stăpânul, nici Colţ nu era aşa fioros cum părea.

(J. K. Rowling, *Harry Potter şi piatra filozofală*, fragment)

A) Trebuie să ştiu!

1. Transcrie primele două enunţuri trecând verbele la timpul prezent.

2. Indică persoana şi numărul următoarelor verbe din text: *stai, îmbie, începu.*

3. Uneşte verbele din coloana din stânga extrase din text cu categoriile gramaticale din coloana din dreapta care se potrivesc:

pofti	• *mod indicativ, timp imperfect*
să ţină	• *mod conjunctiv, timp prezent*
stai	• *mod condiţional-optativ, timp prezent*
părea	• *mod indicativ, timp perfect simplu*
	• *mod imperativ, formă afirmativă*

4. Extrage din text un predicat verbal şi un predicat nominal.

5. Alege varianta corectă:

În structurile *au părăsit castelul, au ora de română*, verbul *a avea* are următoarele valori morfologice:

a) verb predicativ, verb auxiliar;

b) verb auxiliar, verb predicativ;

c) verb predicativ în ambele structuri.

6. Alcătuieşte un enunţ în care să utilizezi primul verb din text, la modul gerunziu.

7. Construieşte două enunţuri în care verbul *a fi* să aibă valoare predicativă.

B) Pot mai mult!

1. Transcrie ultimul enunţ trecând verbele la timpul prezent.

2. Identifică în text două verbe aflate la un mod nepersonal. Indică modul pentru fiecare verb identificat.

3. Alege varianta corectă:

Verbul *răsună* din textul dat se află:

a) la modul indicativ, timp perfect simplu;

b) la modul conjunctiv, timp prezent;

c) la modul indicativ, timp prezent.

4. Stabileşte valoarea de adevăr a următoarelor enunţuri:

A | ***F*** Formele de viitor ale verbului *a începe* sunt: *va începe, o să înceapă.*

A | ***F*** Verbul din structura *Stai jos!* se află la timpul viitor.

A | ***F*** Verbele din următoarea listă se află la modul conjunctiv: *să meargă, să citim, o să vedem, să fugă.*

A | ***F*** Verbul *au părăsit* este la modul indicativ, timpul perfect compus.

A | ***F*** Următoarea listă conţine doar verbe la infinitiv: *a veni, ar scrie, a pleca, a şopti.*

5. Ilustrează prin exemple create de tine două valori morfologice diferite ale verbului *a fi.*

6. Alcătuieşte un enunţ în care să utilizezi un verb din text, la modul supin.

7. Alcătuieşte un text de 6-8 replici cu titlul *În recreaţie* în care să incluzi 3-4 verbe la modul imperativ. Subliniază aceste verbe.

C) Vreau performanţă!

1. Transcrie ambele replici ale lui Hagrid, schimbând persoana verbelor.

2. Transcrie aceleaşi replici, trecând verbele de la imperativ la forma negativă.

3. Identifică în text un substantiv format prin derivare cu sufix de la un verb.

4. Analizaţi verbele subliniate în textul dat (*trăia, pofti, să ţină, simţiţi*), prin completarea tabelului de mai jos.

Verbul	Valoarea morfologică	Mod	Timp / Aspect	Persoană	Număr

5. Construieşte un enunţ în care primul verb din text să fie la timpul imperfect. Precizează funcţia sintactică a acestui verb.

6. Alcătuieşte un enunţ care să conţină valoarea copulativă a verbului *a fi*, utilizând acest verb la modul gerunziu.

7. Realizează un text de 5-8 rânduri despre animalul de companie pe care ţi-l doreşti, utilizând 4-6 verbe la modul condiţional–optativ. Subliniază în textul tău aceste verbe.

Punctuaţie şi ortografie

Citeşte cu atenţie textul următor:

— Fiindcă veni vorba, adăugă Pinocchio, ca să merg la şcoala îmi lipseşte ceea ce-i mai important.

— Ce anume?

— Îmi lipseşte Abecedarul.

— Ai dreptate, Pinocchio! Dar cum putem face să ai şi tu Abecedar ? [...]

Şi cu toate că Pinocchio era un băieţel tare vesel, se întristă dintr-odată şi el: fiindcă sărăcia, când e într-adevăr sărăcie, o înţelege oricine. Până şi copiii!

— Aşteaptă! strigă deodată Geppetto ridicându-se în picioare. Şi, luându-şi paltonul cel vechi de lână, tot numai petice şi cârpeli, ieşi în grabă afară din casă.

După puţin timp se întoarse ţinând în mână Abecedarul băiatului, însă paltonul nu-l mai avea pe el!

Bietul om era numai în cămaşă, iar afară fulguia.

— Şi paltonul, tată?

— L-am vândut.

— De ce l-ai vândut?

— Fiindcă-mi ţinea prea cald.

Pinocchio pricepu repede tâlcul răspunsului şi, neputându-şi stăpâni avântul inimii lui bune, sări de gâtul tatălui.

(Carlo Collodi, *Aventurile lui Pinocchio*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Alege varianta corectă:

a) În primul enunţ există două semne de punctuaţie diferite.

b) În primul enunţ există trei semne de punctuaţie diferite.

c) În primul enunţ există patru semne de punctuaţie diferite.

2. Precizează rolul liniei de dialog.

3. Motivează utilizarea cratimei în structura *ce-i*.

4. Explică scrierea cu literă majusculă a cuvintelor subliniate în primul enunţ.

5. Uneşte semnele de punctuaţie din prima coloană cu explicaţiile potrivite din a doua coloană:

Semnul întrebării (?)	• marchează sfârşitul unui enunţ exclamativ
Două puncte (:)	• marchează sfârşitul unui enunţ interogativ
Semnul exclamării (!)	• introduc vorbirea directă
Punctele de suspensie (...)	• marchează începutul enunţului
	• arată întreruperea vorbirii

B) Pot mai mult!

1. Alege varianta corectă, referitoare la enunţul: — *L-am vândut.*

a) conţine trei semne de punctuaţie;

b) conţine două semne de punctuaţie şi unul de ortografie;

c) conţine un semn de punctuaţie şi unul de ortografie.

2. Explică rolul semnului întrebării.

3. Scrie două consecinţe ale utilizării cratimei în structura *nu-l*.

4. Rescrie următorul enunţ, corectând semnele de punctuaţie şi de ortografie: *Parcaş fi un adevărat domn! Zice pinochio.*

5. Alcătuieşte un enunţ în care să utilizezi trei semne de punctuaţie diferite.

C) Vreau performanţă!

1. Extrage din text două situaţii diferite de utilizare a virgulei şi motivează prezenţa acestui semn de punctuaţie pentru fiecare caz în parte.

2. Motivează utilizarea punctului în ultimului enunţ din text. Alcătuieşte un alt enunţ în care punctul să fie semn de ortografie.

3. Rescrie enunţul *Îmi lipseşte Abecedarul.*, schimbând punctul cu alt semn de punctuaţie. Explică într-un enunţ ce schimbări se produc la nivelul intonaţiei.

4. Alcătuieşte un enunţ în care să foloseşti litera majusculă pentru a face dintr-un substantiv comun, unul propriu.

5. Alcătuieşte un text narativ de 5-8 rânduri în care, imaginându-ţi că eşti un semn de punctuaţie, să relatezi câteva câteva evenimente legate de rolul tău în scrierea corectă.

Test 1

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

Această poveste s-a petrecut într-o şcoală. Era într-o seară, după plecarea copiilor. Învăţătorul îşi pusese totul în ordine pe catedră. Tabla a fost ştearsă, uşile închise. Pe bănci nu se vedea nimic. Doar un vârf de creion ascuns într-un colţ sau o biată peniţă fără vârf care încerca să se strecoare într-o spărtură, ca să nu fie măturată....

În seara aceea, peniţa, serioasă, sări lângă călimară şi o întrebă:

— Spune-mi, doamnă călimară, nu auzi nimic?

— Stai puţin, spuse călimara, să ascult.

— Se aud zgomote dinspre bibliotecă, şopti peniţa.

— Aşa e, răspunse călimara. Pare-se că doamnele cărţi sunt cam agitate în seara asta. De obicei, după o zi de muncă, ele sunt liniştite.

Într-adevăr, cărţile erau agitate. Coperţile lor se deschideau, se auzea cum foşnesc paginile şi cum şoptesc.

— Poate că vor să plece în călătorie, şopti peniţa. Ce caraghios o să fie!

— Nu, spuse călimara. Nu se poate. Uşile bibliotecii sunt închise cu cheia.

— Atunci, ce se întâmplă? Nu înţeleg.

Şi deodată văzură nişte omuleţi mititei de tot, albi şi negri, care ieşeau pe gaura cheii bibliotecii şi săreau pe duşumea.

(Perre Gamarra, *Cuvintele vrăjite*, fragment)

A. (54 p)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Identifică în text un indice de timp şi unul de spaţiu. **6 p**

2. Numeşte personajele care iau parte la acţiune. **6 p**

3. Formulează ideea pricipală a primului paragraf. **6 p**

4. Explică utilizarea semnelor de punctuaţie din secvenţa — *Spune-mi, doamnă călimară, nu auzi nimic?* **6 p**

5. Precizează modul, timpul, persoana şi numărul verbelor subliniate în text: *pusese, încerca, sări.* **6 p**

6. Rescrie primul enunţ din textul dat, punând verbul la timpul viitor. **6 p**

7. Extrage din text un predicat verbal şi un predicat nominal. **6 p**

8. Transcrie din text un verb la modul imperativ, apoi alcătuieşte un enunţ în care acest verb să fie la modul gerunziu. **6 p**

9. Alcătuieşte două enunţuri în care să ilustrezi valorea copulativă a verbului *a fi*. **6 p**

B. (24 p)

Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să motivezi apartenenţa la genul epic a textului de mai sus.

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile genului epic, identificate în textul dat; **8 p**

– să ilustrezi aceste caracterisitici cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **12 p**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **2 p**

– să respecţi limitele de spaţiu indicate. **2 p**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.

Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – **1 p**; coerenţa textului – **2 p**; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – **2 p**; ortografia – **3 p**; punctuaţia – **2 p**; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – **2 p**).

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 2

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

Când, în sfîrşit, se ivi din nou soarele, iată ce privelişte se înfăţişa înaintea ochilor: toate florile grădinii dispăruseră, toate frunzele erau arse, iar pământul era ca de cenuşă şi răvăşit groaznic.

— Eu sunt de felul meu un băiat curajos — spuse Sofus — dar nu mă pot împăca deloc cu o asemenea întunecime. Simt un fel de strângere de inimă; ştii, mie nu mi-e frică de nimic pe lumea asta: numai de întuneric mi-i frică.

Frumoasele sale ghetuţe de lac erau, săracele, numai zgură şi funingine, iar nasul, mânjit cu negreală.

— N-avem încotro: trebuie să ne spălăm ziua în amiaza mare — hotărî Jon.

— Ei, ce să-i faci? — suspină Sofus. Drept să-ţi spun, nu-mi prea place să mă spăl atât de des. Doctorul mi-a interzis acest lucru. El susţine că spălatul nu mi-ar face bine.

— Dar atunci înseamnă că nu poţi fi prea sănătos — zise Jon.

— Sunt puternic ca un urs — declară Sofus ofensat.

(Zinken Hopp, *Creta fermecată*, fragment)

Partea I (48 p)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Exemplifică două trăsături ale textului narativ, folosindu-te de textul dat. **6 p**

2. Identifică în text una dintre etapele acţiunii. **6 p**

3. Realizează în 4-6 rânduri rezulamtul fragmentului dat. **6 p**

4. Scrie două consecinţe ale utilizării cratimei în structura *Ei, ce să-i faci?* **6 p**

5. Identifică în text câte un verb pentru fiecare dintre modurile următoare: indicativ, conjunctiv, condiţional-optativ. Alege unul dintre ele şi alcătuieşte un enunţ în care să utilizezi acel verb la modul imperativ. **6 p**

6. Indică modul ultimului verb din text. **2 p**

7. Găseşte predicatele din secvenţa *Eu sunt de felul meu un băiat curajos — spuse Sofus,* şi indică felul lor. **4 p**

8. În secvenţa *dar nu mă pot împăca* există: **6 p**

a) un predicat verbal;

b) două predicate verbale;

c) un predicat verbal şi unul nominal.

9. Arată timpul, persoana şi numărul verbelor subliniate în text: *dispăruseră, era, hotărî.* **6 p**

Partea a II-a (30 de puncte)

Redactează o compunere narativă de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să relatezi întâmplările petrecute cu o zi înainte în lumea lui Sofus şi a lui Jon, aşa încât în paragraful final al compunerii tale să incluzi şi fraza: *Când, în sfîrşit, se ivi din nou soarele, iată ce privelişte se înfăţişa înaintea ochilor: toate florile grădinii dispăruseră, toate frunzele erau arse, iar pământul era ca de cenuşă şi răvăşit groaznic.*

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi întâmplările, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **10 p**

– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal; **8 p**

– să ai un conţinut adecvat cerinţei şi să incluzi în situaţia finală enunţul dat; **8 p**

– să respecţi limitele de spaţiu indicate. **4 p**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.

Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – **1 p**; coerenţa textului – **2 p**; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – **2 p**; ortografia – **3 p**; punctuaţia – **2 p**; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – **2 p**).

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Descrierea în proză

Citeşte cu atenţie textul următor:

Pornesc spre casa bunicilor în trăsura comandată de tata. Se cunoaşte! Un muscal numai de catifea, ca un mitropolit cu şapcă, obrajii de duduie, bici galben ca de aur, roţi cu ochelari de cauciuc, perne moi, covoraş la picioare şi cai negri, cu coamă şi coade lungi de fată [...]. Dar sunt armăsari, fiindcă numai armăsarii pot fugi cu atâta străşnicie năzdrăvană. Unul dintre copii ar vrea să vadă luceferii de foc, care s-aprind în mers pe pieptul armăsarilor. Dar copiii stau pe scăunaş, cu spatele la muscal, nas în nas cu ochii mamei.

Mama e nervoasă. Pe genunchi are o cutie de bomboane legată cu şnur de aur. Cu toate că sunt în mânuşi, degetele mamei fac game pe capacul cutiei. Copiii ştiu ce înseamnă când mama face game fără pian. Deci stau cuminţi.

Tata fumează şi salută în dreapta şi în stânga. Toată lumea îl cunoaşte pe tata.

Au ajuns în „Beilic". Dar trăsura nu intră în ogradă. Stă smerită la poartă, ca la mănăstire. Mama în frunte, cu foşnetul rochiei, umbreluţa şi cutia de bomboane; tata după mama, cu scârţâitul ghetelor, uitându-se la copaci; copiii în urmă, unul după altul, târându-şi paşii, cu capetele mereu întoarse după armăsarii de la poartă.

Dintâi intră cutia cu bomboane cu mâinile mamei, apoi mama cu sărutările. Tata aruncă ţigara, îşi şterge buzele cu batista care miroase frumos a apă de colonie, se descoperă şi intră, sărutând pe rând mâna bunicilor. Bunicii îl sărută pe frunte. Tata nu mai e tata: e copilul bunicilor.

Copiii, şi mai mici, rămaşi parcă fără tată, aşteaptă pe treptele antreului să le vie rândul la bunici. Treptele sunt de piatră vopsită albastru deschis. Antreul este de lemn gălbui, cu ferestre.

Mâna bunicii e plină de inele cu pietre colorate şi ouşoare de mărgăritar. Miroasă ca turtele de Crăciun, a migdale şi apă de flori.

(Ionel Teodoreanu, *În casa bunicilor*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Numeşte modul de expunere care domină în fragmentul de text dat.

2. Transcrie, din text, cinci grupuri de cuvinte care conţin perechea substantiv-adjectiv.

3. Textul suport este o:

a) descriere ştiinţifică;

b) descriere artistică.

4. Precizează un element descris în text.

5. Selectează trei figuri de stil diferite şi numeşte-le.

B) Pot mai mult!

1. Precizează două trăsături ale descrierii artistice, ca mod de expunere.

2. Selectează un epitet şi prezintă, în două-trei rânduri, semnificaţia lui.

3. Prezintă un argument pentru a încadra fragmentul în descrierea artistică.

4. Transcrie cuvintele care conturează imaginea trăsurii.

5. Explică, în 2-3 rânduri, motivul pentru care trăsura *Stă smerită la poartă, ca la mănăstire.*

C) Vreau performanţă!

1. Exemplifică, pe baza textului dat, trăsăturile descrierii artistice.

2. Prezintă, într-un text de 5-6 rânduri, imaginea muscalului din fragmentul dat.

3. Motivează scrierea cu literă mică în secvenţa *Mama în frunte, cu foşnetul rochiei, umbreluţa şi cutia de bomboane; tata după mama, cu scârţâitul ghetelor, uitându-se la copaci.*

4. Explică, în 3-5 rânduri, alegerea timpului prezent ca timp verbal dominant în relatare.

5. Imaginează-ţi că eşti unul dintre nepoţii care fac o vizită bunicilor. Descrie-l, în 4-5 rânduri, pe bunicul care vă întâmpină în prag, după ce aţi salutat-o pe bunica.

Descrierea în versuri

Citeşte cu atenţie textul următor:

În ziua 43-a din luna a 16-a, era iarmaroc,
un iarmaroc ce avea loc
în junglă, tocmai la mijloc.
Între palmieri fuseseră-agăţate
ghirlande frumos colorate
În mulţimea de tarabe şi bărăci,
clădite la umbră, sub crăci,
se vindeau nasturi, fermoare,
turte uscate la soare,
lampioane din nuci de cocos găurite,
aragazuri, chibrite,
covoare de stuf, pistoale-americane,
televizoare şi piane.
Ninigra stătea de vreun ceas
privind cu-atenţie un contrabas, [...]
S-au uitat, aproape ameţind,
la zebrele vărgate cu argint,
la hora lor sclipitoare şi iute
în care alergau pe-ntrecute
— şi tot iarmarocul devenise-o culoare
puternică şi sclipitoare,
o culoare din mai multe culori,
ca un roi de fluturi orbitori, — [...].

(Nina Cassian, *Povestea a doi pui de tigru numiţi Ninigra şi Aligru*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Textul suport conţine o descriere artistică:
a) în proză;
b) în versuri.

2. Defineşte descrierea artistică, ca mod de expunere.

3. Numeşte obiectul descrierii din textul dat.

4. Selectează două perechi de rime care ţi se par expresive.

5. Descrierea se realizează:
a) din plan apropiat spre plan îndepărtat;
b) din plan îndepărtat spre plan apropiat.

B) Pot mai mult!

1. Scrie o observaţie privitoare la diferenţa dintre textul în proză şi textul în versuri.

2. Transcrie, din text, trei cuvinte/grupuri de cuvinte folosite cu sens figurat.

3. Selectează, din text, cuvintele care fac parte din câmpul lexical al obiectelor comercializate la iarmaroc.

4. Alege figura de stil sau imaginea artistică pe care o consideri cea mai expresivă şi prezintă-i semnificaţia în 2-3 rânduri.

5. Numeşte starea generată de imaginea iarmarocului şi motivează, în 2-3 rânduri.

C) Vreau performanţă!

1. Transformă textul suport conceput în versuri într-un text în proză, păstrând atmosfera iarmarocului descris. Poţi adăuga şi alte detalii!

2. Descrie, în 5-10 rânduri, atmosfera întâlnită de tine la un târg, bâlci sau iarmaroc.

3. Exprimă-ţi, în 5-6 rânduri, punctul de vedere privitor la perspectiva descrierii.

4. Explică, în 3-5 rânduri, motivul pentru care *şi tot iarmarocul devenise-o culoare / puternică şi sclipitoare*.

5. Scrie un text de minim 10 rânduri, în care să demonstrezi că fragmentul din textul *Povestea a doi pui de tigru numiţi Ninigra şi Aligru*, de Nina Cassian, este o descriere artistică.

Personajul — portret fizic şi portret moral

Citeşte cu atenţie textul următor:

O maidaneză e o pisică
Mare sau mică
(Nu contează)
Care nu are casă. [...]

Deci,
Atunci când nu e obeză,
Când nu are freză,
Nici fundă roşie la gât
Şi nu ţine de urât
Nimănui,
Când fură,
Când umblă hai-hui
Pe acoperişuri şi olane,
Când prinde şoareci nu din ură,
Ci de foame; [...]

Când toarce,
Nu într-un fotoliu,
Ci pe sub maşini,
Când, plină de orgoliu,
Face să dispară puii din vecini;
Când n-are timp să se spele
De praf
Decât o dată pe lună,
Dar seară de seară,
Se plimbă pe sârmele de telegraf
Pe sub stele
Şi lună;

Când nu se lasă mângâiată
Niciodată,
Dar câştigă
Pe maidane
Toate luptele canino-motane,
Şi nu ştie mieuna în franceză,
Atunci
(Şi numai atunci)
O pisică
Oarecare
Mică
Sau mare,
Cu pete sau dungi,
Dar fără coafeză,
Se poate numi maidaneză.

(Ana Blandiana, *Ce este şi ce face o maidaneză?*, fragmente)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Numeşte personajul din textul suport.

2. Stabileşte statutul personajului din textul dat şi motivează alegerea făcută.

3. Transcrie trei trăsături de ordin fizic prezente în text.

4. Precizează, pe baza textului, trei acţiuni prin care personajul poate fi recunoscut.

5. Identifică figura de stil prin care este prezentat personajul textului şi exemplifică printr-un citat.

B) Pot mai mult!

1. Secvenţa *Când nu se lasă mângâiată / Niciodată* evidenţiază

a) teama de oameni;

b) caracterul independent al maidanezei;

c) indiferenţa faţă de gesturile tandre

2. Stabileşte tipul de portret dominant în text şi exprimă-ţi părerea despre acest aspect, în 2-3 rânduri.

3. Numeşte, pe baza acţiunilor personajului, trei trăsături morale ale acestuia.

4. Realizează, în 5-6 rânduri, portretul moral al maidanezei, aşa cum reiese din acţiunile ei.

5. Prezintă, în 4-5 rânduri, diferenţa/diferenţele dintre pisica de companie şi maidaneză, pornind de la versurile *Atunci când nu e obeză, / Când nu are freză, / Nici fundă roşie la gât / Şi nu ţine de urât / Nimănui.*

C) Vreau performanţă!

1. Exprimă-ţi părerea, în 3-5 rânduri, cu privire la modul în care este privită o pisică maidaneză în textul dat, pornind de la sentimentele poetei.

2. Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinţi portretul maidanezei pe baza textului dat.

3. Descrie, într-un text de 8-10 rânduri, animalul îndrăgit. Evidenţiază atât trăsăturile fizice, cât şi trăsăturile morale.

4. Imaginează-ţi că te întâlneşti într-o zi cu o maidaneză care poate vorbi. Scrie un dialog de 6-8 replici al conversaţiei voastre.

5. Textul scris de Ana Blandiana îşi propune să răspundă la două întrebări: *Ce este şi ce face o maidaneză?* Adresează şi tu o întrebare în legătură cu o maidaneză şi formulează un răspuns. Poţi încerca să răspunzi în proză sau în versuri.

Substantivul şi prepoziţia

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Timpul ni-l iroseam în joacă aproape neîntreruptă. Cugetul nostru îşi învăţa imperativele de la păsări şi flori, astfel că datoria noastră era numai aceea de a creşte. Uneori puteam să fim, totuşi, şi folositori gospodăriilor, cel puţin pe la margini. Cădea asupra noastră sarcina de a ne duce după-amiaza cu gâştele, la păşune, sub arini, un loc în partea mai de sus a satului, între iaz şi răzoare. Locul era pe-atunci cuprins de arini stingheri şi de pajişte. Luaserăm obiceiul de a sta-ntr-o rână la umbra unui arin, din care cădeau arome amărui peste noi, în timp ce puii de gâscă, cu un dulce gâgâit conversau întinzându-şi gâturile lungi unul spre celălalt, şi se împrăştiau în căutarea ierbii şi a troscoţelului. Din când în când, unul dintre noi trebuia să se ridice să controleze, dacă gâştele n-au trecut râul pe păşunea vitelor. De altfel, pentru astă treabă, în primul rând, eram puşi de pază. În mijlocul cercului nostru, după-amiezele deveneau parcă mai lungi, după cum erau jocurile şi poveştile."

(Lucian Blaga, *Hronicul şi cântecul vârstelor*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Transcrie câte două substantive care denumesc fiinţe şi două — nume de acţiuni.

2. Scrie patru substantive comune din câmpul lexical *păsări domestice*.

3. Transcrie două substantive la numărul singular şi două la plural.

4. Precizează cazul substantivelor subliniate în text: *cugetul, de la păsări, vitelor*.

5. Selectează forma corectă, tăind cu o linie pe cele greşite:

penele *gâştei / gâscăi / gâştii;* verdeaţa *pajiştii / pajiştei.*

6. Transcrie două prepoziţii simple şi două prepoziţii compuse.

7. Alcătuieşte câte un enunţ în care substantivul *iarba* să fie:

a) subiect;

b) atribut;

c) complement.

B) Pot mai mult!

1. Scrie pluralul nearticulat al substantivelor: *cugetul, sarcina, locul*.

2. Alcătuieşte două enunţuri în care substantivul *gâştele* să fie în cazul dativ, apoi în cazul genitiv.

3. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

Substantivul *timpul* este:

a) în cazul nominativ, cu funcţie sintactică de subiect;

b) în cazul acuzativ, cu funcţie sintactică de complement;

c) în cazul genitiv, cu funcţie sintactică de atribut.

4. Precizează funcţiile sintactice ale substantivelor: *locul, obiceiul.*

5. Adaugă substantivului *obiceiul* trei substantive în cazul genitiv, care să-l determine.

6. Încercuieşte răspunsul corect:

Substantivele precedate de prepoziţii din text au urmatoarele funcţii sintactice:

a) atribut sau complement;

b) subiect sau atribut;

c) subiect sau complement;

7. Trece, în enunţuri, la toate cazurile, substantivul *pui*, precizând cazul şi funcţia sintactică.

C) Vreau performanţă!

1. Transcrie trei substantive în cazul nominativ, cu funcţia sintactică de subiect.

2. Uneşte substantivele din coloana din stânga cu funcţia sintactică şi cazul corecte:

imperativele	• ***subiect, nominativ***
gospodăriilor	• ***complement, acuzativ***
poveştile	• ***complement, dativ***

3. Scrie formele de singular şi de plural, articulate cu articol nehotărât, apoi cu articol hotărât, ale substantivului *poveste*.

4. Precizează cele trei funcţii sintactice din text ale substantivului *gâscă / gâştele*.

5. Alcătuieşte două enunţuri în care substantivul *flori* să fie determinat:

a) de un substantiv comun, în cazul acuzativ, cu f. s. de atribut;

b) de un substantiv propriu, în cazul genitiv, cu f. s. de atribut.

6. Ilustrează în enunţuri două funcţii sintactice diferite ale unui substantiv precedat de prepoziţie, în cazul acuzativ. Precizează funcţiile sintactice.

7. Redactează o compunere de 5-8 rânduri, în care descrii un prieten, folosind cel puţin câte două substantive în cazurile nominativ, acuzativ, dativ şi genitiv, pe care le vei sublinia, scriind deasupra lor cazul.

Adjectivul

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cerescul ghem de aur întreaga lui urzeală
Şi-a depănat-o-n fire de foc strălucitoare...
Ajuns la pragul zării gol, fără de beteală,
Rostogolit din ceruri, apune pe ponoare.

Strângându-şi, friguroase, foiţele mărunte,
Se-nchide-ncet trifoiul şi floarea de ţintaur.
Din şesurile sure urcând grăbit spre munte,
Amurgu-n mers despoaie colinele de aur.

(Vasile Voiculescu, *Amurgul*)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Subliniază adjectivele din următoarea listă: *cerescul, de aur, rostogolit, apune.*

2. Transcrie un adjectiv propriu-zis şi unul provenit din verb la participiu.

3. Alcătuieşte un enunţ în care adjectivul *strălucitoare* să fie aşezat înaintea substantivului determinat.

4. Încercuieşte răspunsul pe care îl consideri corect:

Funcţia sintactică a adjectivului *sure* este:
a) atribut adjectival;
b) nume predicativ;
c) complement.

5. Scrie patru noi enunţuri, folosind adjective din textul dat.

B) Pot mai mult!

1. Notează numărul de forme flexionare pentru fiecare dintre adjectivele următoare: *strălucitoare, mărunte, sure.*

2. Scrie câte un sinonim al adjectivelor, potrivit pentru sensul din text: *ceresc, strălucitoare, mărunte.*

3. Explică prezenţa articolului hotărât „*l*” din structura primului adjectiv din textul dat.

4. Asociază câte un substantiv potrivit pentru fiecare formă flexionară a adjectivului *auriu.*

5. Descrie în 3-5 rânduri o dimineaţă însorită, incluzând şi adjectivele: *strălucitoare, grăbite, minunată.*

C) Vreau performanţă!

1. Asociază adjectivelor din primele două versuri substantivele determinate în text.

2. Formează adjective derivate cu sufix de la cuvintele: *aur, cer, munte.*

3. Încercuieşte răspunsul pe care îl consideri corect:

Adjectivul *strălucitoare* este în cazul:

a) dativ;

b) nominativ;

c) acuzativ.

4. Transcrie un adjectiv cu valoare stilistică de epitet personificator.

5. Descrie în 5-8 rânduri un apus de soare, folosind cel puţin trei adjective propriu-zise şi trei adjective provenite din verbe la participiu, pe care le vei sublinia.

Test 1

Subiectul I (54 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul dat şi răspunde următoarelor cerinţe, pe baza textului:

Zori de ziuă se revarsă peste vesela natură,
Prevestind un soare dulce cu lumină şi căldură,
În curând şi el apare pe-orizontul aurit,
Sorbind roua dimineţii de pe câmpul înverzit.

El se-nalţă de trei suliţi pe cerească mândră scară
Şi cu raze vii sărută june flori de primăvară,*
Dediţei şi viorele, brebenei şi toporaşi
Ce răzbat prin frunze- uscate şi s-arată drăgălaşi.

(Vasile Alecsandri, *Dimineaţa*)

***júne**, **-ă**, *juni, -e,* adj., subst. **1.** Adj., s. m. şi f. (Astăzi rar) Tânăr.

1. Explică, în 3-5 rânduri, titlul poeziei, referindu-te la două imagini artistice din strofele citate. **6 p**

2. Transcrie un epitet cromatic şi un epitet personificator. **6 p**

3. Numeşte trei elemente ale cadrului natural descris. **6 p**

4. Alcătuieşte câte un enunţ în care substantivul *zori* să îndeplinească funcţia sintactică de atribut, respectiv complement. **6 p**

5. Indică, pentru următoarele substantive, cazul: *de ziuă, un soare, dimineţii.* **6 p**

6. Analizează sintactic şi morfologic primul adjectiv din text, respectând ordinea în analiză. **6 p**

7. Transcrie, din text, două adjective provenite din verb la participiu. **6 p**

8. Alcătuieşte două enunţuri în care adjectivul *argintiu* să însoţească un substantiv de gen masculin, număr plural şi să fie aşezat înainte şi după substantivul *determinat*. **6 p**

9. Scrie propoziţii în care cuvântul *greu* să aibă două valori morfologice diferite şi precizează fiecare valoare. **6 p**

Subiectul al II-lea (24 de puncte)

Redactează o compunere de minim 10 rânduri, în care să demonstrezi că poezia *Dimineaţa* de Vasile Alecsandri este o descriere artistică de tip tablou.

Vei avea în vedere:

- definirea descrierii ca mod de expunere; **6 p**
- ilustrarea trăsăturilor descrierii pe baza textului; **6 p**
- interpretarea a două figuri de stil sau imagini artistice; **6 p**
- numirea sentimentelor care domină în poezie; **6 p**

Timp de lucru: 50 de minute.
Se acordă 10 p din oficiu.

Notă! Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare, respectarea limitelor de spaţiu indicate).

Test 2

Subiectul I (60 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul dat şi răspunde următoarelor cerinţe, pe baza textului:

Era deosebit de fraţii şi surorile lui. Părul acestora trăda de pe acum nuanţa aceea roşcată, moştenită de la mama lor, lupoaica; numai el semăna cu tatăl. Din tot culcuşul, el era singurul puiuţ cenuşiu — viţă curată de lup — şi, de fapt, la trup, viţă curată din însuşi chiorul, cu singura deosebire că el avea doi ochi, şi nu unul ca tatăl lui.

Puiul cenuşiu nu făcuse ochi de prea multă vreme, totuşi vedea cu multă siguranţă. Încă înainte ca ochii să i se fi deschis, el simţise, gustase şi mirosise. Îşi cunoştea foarte bine cei doi fraţi şi cele două surori. Începuse să se hârjonească cu ei, timid şi neîndemânatic, ba chiar să se ciorovăiască, şi ori de câte ori se întărâta, scotea din micul lui gâtlej un sunet ciudat şi răguşit (premergător mârâitului). Şi cu mult înainte de a fi deschis ochii, învăţase cu ajutorul pipăitului, gustului şi mirosului să-şi recunoască mama — izvor de căldură, hrană lichidă şi duioşie. Mama avea o limbă delicată, mângâietoare, care îl alinta când trecea peste trupuşorul lui moale, făcându-l să se strângă bine lângă ea şi să aţipească apoi.

(Jack London, *Colţ Alb*, fragment)

1. Precizează elementul central descris în textul dat. **6 p**

2. Transcrie cuvinte/grupuri de cuvinte în care apar două trăsături fizice şi o trăsătură morală pentru un personaj din text. **6 p**

3. Comentează, în 3-5 rânduri, imaginea mamei, aşa cum apare în fragment. **6 p**

4. Indică funcţia sintactică a substantivelor subliniate în text: *părul, puiuţ, de lup*. **6 p**

5. Alcătuieşte propoziţii în care substantivul *pui* să fie, pe rând, în cazurile genitiv şi dativ, indicând şi funcţia sintactică pentru fiecare caz. **6 p**

6. Transcrie două substantive însoţite de articole diferite şi numeşte tipul articolelor. **6 p**

7. Scrie două propoziţii în care substantivele *izvor* şi *limbă* să aibă sensuri diferite faţă de cele din text. **6 p**

8. Stabileşte numărul de terminaţii pentru adjectivele: *singur, cenuşiu, moale*. **6 p**

9. Rescrie următoarea propoziţie, având substantivul la numărul plural, înainte şi după adjectiv: *Puiul cenuşiu învăţase multe*. **6 p**

10. Scrie două propoziţii în care adjectivul *singur* să fie, pe rând, atribut şi nume predicativ. **6 p**

Subiectul al II-lea (18 puncte)

Redactează o compunere de minim 10 rânduri, în care să demonstrezi că fragmentul din textul *Colţ Alb* de Jack London este o descriere artistică de tip portret.

Vei avea în vedere:

- definirea descrierii ca mod de expunere; **6 p**
- ilustrarea trăsăturilor descrierii pe baza textului; **6 p**
- interpretarea a două figuri de stil sau imagini artistice. **6 p**

Timp de lucru: 50 de minute.
Se acordă 10 p din oficiu.

Notă! Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare, respectarea limitelor de spaţiu indicate).

Schiţa. Trăsături

Citeşte cu atenţie textul următor:

Într-o primăvară, o prepeliţă aproape moartă de oboseală — că venea de departe, tocmai din Africa — s-a lăsat din zbor într-un lan verde de grâu, la marginea unui lăstar. După ce s-a odihnit vreo câteva zile, a început să adune beţigaşe, foi uscate, paie şi fire de fân şi şi-a făcut un cuib pe un muşuroi de pământ, mai sus, ca să nu i-l înece ploile; pe urmă, şapte zile de-a rândul a ouat câte un ou, în tot şapte ouă mici ca nişte cofeturi şi a început să le clocească. [...] După trei săptămâni i-au ieşit nişte pui drăguţi, nu goi ca puii de vrabie, îmbrăcaţi cu puf galben ca puii de găină, dar mici, parcă erau şapte gogoşi de mătase [...]. Prepeliţa prindea câte o furnică, ori câte o lăcustă, le-o firimiţea în bucăţele mici, şi ei, pic! pic! pic! cu cioculeţele lor, o mâncau numaidecât. Şi erau frumoşi, cuminţi şi ascultători; se plimbau primprejurul mamei lor şi când îi striga: «Pitpalac!» repede veneau lânga ea. [...]

Încet-încet puful de pe ei s-a schimbat în fulgi şi în pene, şi cu ajutorul mamei lor au început să zboare. [...] Şi mama lor le spunea că-i învaţă să zboare pentru o călătorie lungă, pe care trebuiau s-o facă în curând, când o trece vara. «Şi o să zburăm pe sus de tot, zile şi nopţi, şi o să vedem dedesubtul nostru oraşe mari şi râuri, şi marea.»

Într-o după-amiază pe la sfârşitul lui august, pe când puii se jucau frumos în mirişte împrejurul prepeliţei, aud o căruţă venind şi oprindu-se în drumeagul de pe marginea lăstarului. [...] «Nero! înapoi!» s-a auzit un glas strigând. Puii n-au priceput; dar mama lor, care înţelesese că e un vânător, a rămas încremenită.

Scăparea lor era lăstarul, dar tocmai dintr-acolo venea vânătorul. După o clipă de socoteală, le-a poruncit să se pitulească jos, lipiţi cu pământul, şi cu niciun preţ să nu se mişte. [...]

Se auzea fâşâitul unui câine care alerga prin mirişte şi din când în când glasul omului. După câteva clipe prepeliţa zboară ras cu pământul, la doi paşi de la botul câinelui, care o urmăreşte; vânătorul se depărtează strigând: «Înapoi! înapoi!» Nu poate trage, de frică să nu-şi împuşte câinele; dar prepeliţa se preface aşa de bine că e rănită, încât câinele vrea cu orice preţ s-o prindă; iar când socoteşte ea ca e în afara de bătaia puştii, zboară repede spre lăstar. În vremea asta puiul ăl mai mare, în loc să stea nemişcat ca fraţii lui, după cum le poruncise mă-sa, zboară; vânătorul îi aude pârâitul zborului, se întoarce şi trage. Era cam departe. O singură alică l-a ajuns la aripă. N-a picat, a putut zbura până în lăstar; dar acolo, de mişcarea aripii, osul — la început numai plesnit — s-a crăpat de tot, şi puiul a căzut cu o aripă moartă. [...] Când l-a găsit, când

i-a văzut aripa ruptă, a înţeles că era pierdut; dar şi-a ascuns durerea, ca să nu-l deznădăjduiască pe el... D-atunci au început zile triste pentru bietul pui; se uita cu ochii plânşi cum fraţii lui se învăţau la zbor dimineaţa şi seara; iar noaptea, când ăilalţi adormeau sub aripa mamei, el o întreba cu spaimă:

— Mamă, nu e aşa că o să mă fac bine? Nu e aşa c-o să merg şi eu să-mi arăţi cetăţi mari şi râuri, şi marea?

— Da, mamă, răspundea prepeliţa, silindu-se să nu plângă.

Şi a trecut vara. [...] În locul zilelor mari şi frumoase au venit zile mici şi posomorâte, a început să cadă bruma şi să se răărească frunza lăstarului. [...] În inima bietei prepelite era o luptă sfâşietoare. Ar fi vrut să se rupă în două: jumătate să plece cu copiii sănătoşi, care sufereau de frigul toamnei înaintate, iar jumătate să rămâie cu puiul schilod, care se agăţa de ea cu disperare. Suflarea duşmănoasă a crivăţului, pornită fără veste într-o zi, a hotărât-o. Decât să-i moară toţi puii, mai bine numai unul — şi fără să se uite înapoi, ca să nu-i slăbească hotărârea, a zburat cu puii zdraveni, pe când ăl rănit striga cu deznădejde:

— Nu mă lăsaţi! Nu mă lăsaţi! [...]

Peste trei zile, toată preajma era îmbrăcată în haina albă şi rece a iernii. După o ninsoare cu viscol, urmă un senin ca sticla, aducând cu dânsul un ger aprig. La marginea lăstarului, un pui de prepeliţă, cu aripa ruptă, sta zgribulit de frig. După durerile grozave de până adineaori, urmează acum o piroteală plăcută. [...] Se clatină într-o parte şi într-alta, şi pică mort, cu degetele ghearei împreunate ca pentru închinăciune.

(Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti, *Puiul*, fragmente)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Transcrie secvenţa în care se precizează locul acţiunii.

2. Numeşte 3 personaje care participă la acţiune.

3. Completează spaţiile goale cu informaţia care lipseşte: Autorul acestei schiţe este _____, iar titlul ei este _____ .

4. Împarte textul pe fragmente corespunzătoare etapelor acţiunii.

5. Povesteşte în 3-4 rânduri situaţia iniţială.

6. Enumeră 3 trăsături ale schiţei identificate în textul dat.

B) Pot mai mult!

1. Descrie în 3-5 rânduri cadrul în care se desfăşoară acţiunea, precizând timpul şi spaţiul.

2. Numeşte un personaj principal, unul secundar şi unul episodic.

3. Alege varianta corectă, tăind printr-o linie pe cea greşită: Naratorul relatează întâmplările la persoana I / la persoana a III-a, participă / nu participă la acţiune.

4. Extrage ideea principală a fiecărei secvenţe.

5. Povesteşte în 5 rânduri depăşirea situaţiei dificile.

6. Demonstrează într-un text de 10-15 rânduri că textul dat aparţine speciei schiţa.

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile speciei literare schiţă, întâlnite în textul dat;

– să ilustrezi două caracterisitici cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora;

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

C) Vreau performanţă!

1. Explică în 3- 5 rânduri care sunt aspectele referitoare la timpul şi spaţiul limitate specifice speciei schiţa, prin referire la textul dat.

2. Enumeră trei trăsături morale ale prepeliţei.

3. Rescrie ultimul paragraf, utilizând persoana I în naraţiune.

4. Formulează un enunţ în care prezinţi momentul semnificativ din viaţa personajului principal ilustrat în schiţa dată.

5. Rezumă în 10 rânduri acţiunea schiţei citate.

6. Alcătuieşte o naraţiune de 10-15 rânduri în care să-ţi imaginezi peripeţiile prin care ar fi putut trece puiul, după ce mama şi fraţii au fost nevoiţi să-l părăsească.

Dialogul. Transformarea dialogului în text narativ

Citeşte cu atenţie textul următor:

— Te-am întrebat cum te cheamă şi nu mi-ai răspuns. Răspunde.

— Nu ştiu, răspunde Baruţu, şi o lacrimă îi umple fiecare ochi în faţa marei singurătăţi în care se simte deodată izolat.

— Câţi ani ai? mai întreabă preşedintele.

Se gândeşte, descurajat. Nici asta nu ştie. Dar îşi aduce aminte ce a răspuns odată argatul Petre la aceeaşi întrebare, când a fost angajat.

— Sunt bătrân, răspunde Baruţu.

Neaşteptatul răspuns a tulburat într-atât auditoriul, încât la un semnal al domnului colonel, acuzatul a fost repede scos afară şi dus la baie, ca să aibă vreme juriul să râdă.

— Cum ieşim din încurcătură? a zis Sesis. Ne trebuie imaginaţie.

Dus la baie, Baruţu a plâns lângă Miţu, care a plâns şi ea văzându-l că plânge.

— Ce ţi-a făcut, mânca-te-ar mama? l-a întrebat Miţu.

— Sesis nici nu mai ştie cum mă cheamă, a gemut Baruţu, simţind că trăieşte o împrejurare care-i dă dreptul să fie desperat.

— Ai spus că m-am agăţat şi eu de dulap?l-a întrebat Miţu.

— N-am spus nimic...

— Ai spus că am căutat cerceii mamii?

Baruţu tăgăduieşte, făcând cu limba în cerul gurii un zgomot cum suge purcelul.

Apare soldatul.

— Sunteţi chemaţi amândoi, zise soldatul.

Baruţu face loc soru-sii să treacă.

(Tudor Arghezi, *Cheile*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Încercuieşte răspunsul corect:

Textul citat conţine:

a) 21 de replici;

b) 11 replici;

c) 6 replici;

2. Numeşte modul predominant de expunere.

3. Transformă în text narativ fragmentul dialogat subliniat în text.

4. Selectează, prin încercuire, doar literele răspunsurilor care conţin caracteristici ale vorbirii directe:

a) vorbirea la persoana a III-a;

b) prezenţa unor verbe la imperativ;

c) reproducerea cuvintelor unei persoane;

d) eliminarea liniei de dialog

5. Construieşte un dialog de 5-6 replici, folosind cuvintele: *întrebă, răspunse, amândoi, se gândi, am auzit.*

B) Pot mai mult!

1. Completează spaţiile goale cu informaţia care lipseşte:

Linia de dialog este semnul de _____ *care marchează* _____ .

2. Enumeră trei transformări care apar la trecerea vorbirii directe în vorbire indirectă.

3. Scrie alte trei verbe, diferite de cele din text, prin care se pot introduce replici în vorbirea directă.

4. Dialogul este un mijloc de caracterizare a personajului. Scrie în 2-3 enunţuri ce trăsături morale ale copiilor reies din textul dialogat citat mai sus.

5. Transcrie replica pe care crezi că le-a spus-o unchiul Sesis copiilor, exprimându-şi dezacordul faţă de fapta lor, când i-a chemat la judecată, fiindcă dărâmaseră dulapul cu haine.

C) Vreau performanţă!

1. Scrie care sunt personajele care dialoghează în primele patru replici din text.

2. Rezumă în trei rânduri fragmentul subliniat.

3. Selectează din text replica neaşteptată, care produce râsul auditoriului şi explică în 2-3 rânduri efectul ei umoristic.

4. Realizează în 5-6 rânduri un portret moral al lui Baruţu, pornind de la vorbele acestuia din textul citat.

5. Imaginează-ţi o continuare a discuţiei dintre cei doi fraţi în 5- 6 replici.

Pronumele

Citeşte cu atenţie textul următor:

A scos din buzunar o panglică marcată în centimetri şi a pornit să măsoare şi să înfigă, ici-colo, ţăruşi.

— Când ajung la doi metri, a informat-o, înfigând un ţăruş ca să marcheze distanţa, o să-ţi dau instrucţiunile. Mai vrei un pişcot?

— Nu, mulţumesc, unul e perfect suficient.

— Ţi-a tăiat setea, sper.

Alice nu ştia ce să spună, dar, din fericire, Regina nu aştepta un răspuns, ci a continuat:

— La capătul a trei metri, o să-ţi repet instrucţiunile — ca nu cumva să le uiţi. La capătul a patru metri, o să-ţi spun la revedere. Şi la capătul a cinci, o să dispar! [...] Dar nu faci nicio observaţie?

— Nu...nu am ştiut că trebuie să fac vreuna, a bâiguit Alice.

Regina i-a răspuns pe un ton usturător:

— Ar fi trebuit să spui: «E foarte amabil din partea dumneavoastră că-mi oferiţi toate aceste informaţii.» Hai să considerăm că mi-ai spus acest lucru. Al Şaptelea Câmp e numai pădure — oricum, unul dintre Cavaleri o să te conducă — şi în cel de-Al Optulea Câmp o să fim Regine amândouă şi o să fie trai pe vătrai.

(Lewis Carroll, *Alice în Ţara din Oglindă*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Transcrie din text trei pronume personale din text, precizând persoana şi numărul.

2. Recunoaşte şi subliniază în text pronumele personal de politeţe.

3. Completează spaţiul gol din paranteză cu forma accentuată a pronumelor personale subliniate, păstrând acelaşi caz:

*O să-**ţi** dau instrucţiunile* (_____); *regina **i**-a răspuns* (_____); *o să **te** conducă* (_____).

4. Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul dumneavoastră să aibă funcţie sintactică de subiect.

5. Înlocuieşte substantivele proprii din enunţul: *Alice nu ştia ce să spună, dar, din fericire, Regina nu aştepta un răspuns* cu pronumele personale sau de politeţe potrivite contextului.

B) Pot mai mult!

1. Încercuieşte varianta pe care o consideri corectă:

În structura *o să fim Regine*, cuvântul *o* este:

a) pronume personal;

b) articol nehotărât;

c) verb auxiliar.

2. Precizează cazul pronumelui personal de politeţe identificat în text.

3. Uneşte pronumele personale din coloana din stânga cu categoriile gramaticale din coloana din dreapta care se potrivesc:

*a informat-**o***	• ***persoana I, singular, caz D.***
*să **le** uiţi*	• ***persoana a III-a, singular, caz D.***
*că-**mi** oferiţi*	• ***persoana a III-a, singular, caz Ac.***
***i**-a răspuns*	• ***persoana a III-a, plural, caz Ac.***

4. Alcătuieşte două enunţuri în care pronumele personal de politeţe din text să aibă funcţiile sintactice de atribut, apoi de complement.

5. Scrie două enunţuri în care cuvântul *o* să fie:

a) interjecţie;

b) numeral cardinal.

C) Vreau performanţă!

1. Scrie trei valori morfologice diferite ale cuvântului „*o*", recunoscute în textul dat şi exemplifică-le cu ajutorul textului.

2. Alcătuieşte un enunţ în care pronumele personal de politeţe să fie în alt caz decât în text şi precizează cazul.

3. Încercuieşte răspunsul pe care îl consideri corect:

În structura *ţi-a tăiat setea*, pronumele personal este la:

a) pers. I, caz N., formă neaccentuată;

b) pers. a II-a, caz D., formă neaccentuată;

c) pers. a II-a, caz G., formă accentuată.

4. Alcătuieşte două enunţuri în care prin pronumele personal *ţi* să ilustrezi două funcţii sintactice diferite şi precizează aceste funcţii.

5. Continuă dialogul dintre cele două personaje cu încă 4 replici, folosind un pronume personal de politeţe şi un pronume personal, ambele la persoana a III-a, masculin, singular, precum şi un pronume personal în cazul genitiv şi unul în cazul vocativ. Subliniază pronumele cerute.

Numeralul

Citeşte cu atenţie textul următor:

Când se trezi Scrooge, afară era o negură atât de deasă, încât privind din pat, abia putea distinge geamul transparent de pereţii opaci ai odăii sale. Se străduia să străpungă întunericul cu ochii săi ageri, când orologiul bisericii din apropiere bătu al patrulea sfert de oră. Aşa încât aşteptă să bată şi ora.

Spre marea lui uluire, clopotul greoi se auzi trecând de la şase la şapte, de la şapte la opt şi tot aşa, până la douăsprezece, după care se opri. Douăsprezece! Era trecut de două când se culcase. Ceasornicul nu funcţiona cum trebuie. Probabil că un ţurţure pătrunsese în măruntaiele ceasului. Douăsprezece!

Puse mâna pe arcul ceasornicului cu repetiţie, pentru a corecta acest ceas cât se poate de ridicol. Mica instalaţie bătu al doisprezecelea ceas, după care se opri.

— Cum aşa, nu e posibil, îşi zise Scrooge, să fi dormit o zi întreagă şi hăt, până târziu, în noaptea următoare. Nu se poate să se fi întâmplat ceva cu soarele şi să fie de fapt miezul zilei.

(Charles Dickens, *Poveste de Crăciun*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Transcrie trei numerale cardinale din text.

2. Selectează varianta corectă prin tăierea celei incorecte:

ora douăsprezece / ora doisprezece
clasa a doisprezecea / clasa a douăsprezecea
al doilea copil / al doi-lea copil
clasa a doua / clasa doua

3. Scrie patru situaţii din viaţa reală în care folosim în vorbire numeralele.

4. Scrie cu cifre şi litere data când va fi Crăciunul anul acesta.(ziua, luna, anul).

5. Azi o ajuţi pe mama ta la piaţă. Alcătuieşte lista de cumpărături, folosind trei numerale cardinale simple şi trei compuse.

B) Pot mai mult!

1. Transcrie numeralele ordinale din textul dat.

2. Scrie cu litere numeralele: 18, 16, 60, 14.

3. Transformă 2 numerale cardinale din text în numerale ordinale, trecându-le la forma de masculin şi la cea de feminin.

4. Scrie cu cifre romane anul în care ne aflăm.

5. Scrie, pe ore, programul tău de astăzi, de la şcoală şi din timpul liber.

C) Vreau performanţă!

1. Transcrie numai numeralele cu valoare adjectivală din text.

2. Scrie cu cifre romane numeralele ordinale din textul dat.

3. Exemplifică, alcătuind două enunţuri, valoarea substantivală şi adjectivală a unui numeral ales din text.

4. Uneşte numeralele din coloanele cu cifre arabe şi cele cu cifre romane corespunzătoare.

106	• ***CMXXI***
921	• ***LXV***
65	• ***XLIV***
44	• ***CVI***

5. Redactează o compunere de 5-8 rânduri în care să foloseşti două numerale cardinale compuse cu valoare adjectivală şi două numerale ordinale simple cu valoare substantivală. Pune un titlu potrivit.

Adverbul

Citeşte cu atenţie textul următor:

Dimineaţa, în drum spre şcoală, Charlie trecea pe lângă un magazin care avea munţi de ciocolată în vitrină şi se oprea adesea să-şi lipească nasul de geamul rece, salivând ca un apucat. Atunci vedea cum alţi copii scot din buzunare batoane moi de ciocolată şi le înfulecă lacom, iar acest lucru era pentru el o adevărată tortură.

[...] În oraşul lui Charlie — foarte aproape, încât se vedea de la geamul casei lor — era o uriaşă FABRICĂ DE CIOCOLATĂ.

Micul Charlie trecea chiar prin faţa porţilor de fier ale fabricii când se ducea şi când venea de la şcoală. Mereu, când trecea, savura acele momente, mergea încet şi trăgea adânc în piept aroma dulce.

Oh, iubea mirosul acela de ciocolată!

Şi, vai, tare îşi mai dorea să ajungă şi el înăuntru şi să vadă ce se întâmplă acolo!

(Roald Dahl, *Charlie şi fabrica de ciocolată*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Subliniază toate adverbele de loc din textul dat.

2. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

În textul dat există:

a) cinci adverbe de timp;

b) patru adverbe de timp;

c) trei adverbe de timp

Obs.: cele care se repetă se numără o singură dată.

3. Înlocuieşte adverbul din secvenţa citată cu alte patru adverbe potrivite contextului:

Dimineaţa, în drum spre şcoală, Charlie trecea pe lângă un magazin.

4. Scrie un adverb derivat cu sufixul *-eşte* de la cuvântul de bază *şcoală*.

5. Alcătuieşte două propoziţii în care cuvântul *dulce* să determine, pe rând, un substantiv, apoi un verb. Precizează de fiecare dată ce parte de vorbire este cuvântul dat.

B) Pot mai mult!

1. Grupează pe trei coloane adverbele din text, după felul lor.

2. Scrie antonimele a două adverbe de loc din text.

3. Alcătuieşte două enunţuri în care cuvântul *încet* să fie adjectiv, apoi adverb.

4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor din a doua coloană:

a) ciocolată	***amară***
b) plânge	***amar***
c) vorbeşte	***repede***
d) mers	***repede***

5. Descrie într-o frază apusul soarelui, folosind şi adverbele: *seara, departe, încet.*

C) Vreau performanţă!

1. Notează câte trei adverbe de loc, de timp şi de mod diferite de cele din textul dat.

2. Transcrie din text două adverbe provenite din alte părţi de vorbire şi precizează părţile de vorbire din care au provenit.

3. Ilustrează în enunţuri alte două valori morfologice (diferite de situaţia din text) ale cuvântului *lacom* şi precizează-le.

4. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

În structura *tare îşi mai dorea*, adverbul *mai*:

a) este complement;

b) face parte din predicat;

c) nu are funcţie sintactică

5. Descrie în 5-8 rânduri interiorul fabricii de ciocolată, aşa cum ţi-o imaginezi, incluzând în compunere şi câte două adverbe de loc, două de timp şi două de mod, pe care le vei sublinia.

Interjecţia

Citeşte cu atenţie textul următor:

Pe cea mai de sus dintre terase sălta zglobie apa unui izvor, alunecând până jos, la mare, şi trecând prin mai multe cascade. Şi, cum altfel, se aflau acolo o mulţime de flori minunate, pe deasupra cărora se întreceau în zbor păsări multicolore, care-şi aveau cuiburile în ramurile copacilor din împrejurimi.

— Ei, ce zici de insulă, Li Si? întrebă Jim.

— Oh, Jim, dar este chiar o minunăţie! răspunse mica prinţesă, copleşită de privelişte.

— Nu-i cumva prea mică? se mai interesă Jim. Vreau să spun, dacă te gândeşti la cât de mare e Mandala.

— Oh, nu! Exclamă prinţesa. Mie o ţară mică mi se pare cu mult mai drăguţă decât una mare, cu atât mai mult cu cât e vorba de o insulă.

— Păi, atunci se cheamă că totul e în ordine, spuse Jim, mulţumit.

— Ei, tot ar fi loc de construit câteva tuneluri simpatice, se băgă şi Lukas în vorbă. Uite aşa, prin terasele alea. Tu ce zici, Jim? Că doar e vorba de insula ta.

(Michael Ende, *Jim Năsturel şi Lukas, mecanicul de locomotivă*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Subliniază trei interjecţii din text.

2. Alcătuieşte un enunţ cu o interjecţie din textul dat.

3. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

Interjecţia oh exprimă:

a) *o stare sufletească*;

b) *un îndemn*;

c) *adresarea.*

4. Construieşte o propoziţie în care cuvântul *ei* să aibă o valoare morfologică diferită de cea din text şi precizează această valoare.

5. Scrie trei interjecţii care imită zgomote din natură.

6. Scrie un bilet colegului de bancă prin care îl inviţi în parc, folosind interjecţiile: *uite, vai, hai.*

B) Pot mai mult!

1. Transcrie ultimele trei interjecţii din textul dat.

2. Înlocuieşte interjecţia din prima replică, scriind o altă interjecţie potrivită contextului.

3. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

După o interjecţie se poate pune:

a) *punct*;

b) *punct şi virgulă*;

c) *virgulă*.

4. Construieşte o propoziţie în care interjecţia *uite* să aibă funcţie sintactică de predicat verbal, urmat de un complement.

5. Scrie două interjecţii care imită zgomotul apei şi două care imită glasul păsărilor.

6. Redactează o compunere de 5-8 rânduri în care vei folosi următoarele interjecţii: *cucurigu! o! hai! ah! iată!*

C) Vreau performanţă!

1. Transcrie interjecţiile din text, precizând felul lor.

2. Alcătuieşte un dialog de 4 replici, folosind trei interjecţii din text.

3. Scrie un enunţ în care să existe două interjecţii compuse.

4. Construieşte o propoziţie după schema:

substantiv fără funcţie sintactică în vocativ + interjecţie cu funcţie sintactică de predicat verbal + complement + complement.

5. Rescrie primul paragraf, adăugând în enunţurile descriptive interjecţii potrivite ce reproduc zgomote din natură.

6. Redactează o compunere de 5-8 rânduri, cu titlul *În pădure*, în care să foloseşti minimum cinci interjecţii, pe care le vei sublinia.

Test 1

Citeşte cu atenţie textul următor:

Vacanţa de iarnă

Cei doi băieţi stau la taifas, lungiţi pe covoraşul din faţa sobei de teracotă. Sparg cu vătraiul nuci aurite şi azvârl leneş cojile pe uşiţa deschisă. [...]

— Nu ştiu cum sunt alţii, glumeşte emoţionată gazda, dar pentru mine prietenia înseamnă în primul rând generozitate, dăruire, nu drămuire. Am un prieten? Ei bine, simt aşa, un imbold, care mă înaripează, care mă face să-i ofer totul... [...] Să-ţi dau un exemplu concret. Sunt prieten cu Vintilă, nu-l ştii? Băiatul tutungiului din colţ. Ei bine, crede-mă, să am un tort cât munţii Himalaya, i-aş da lui Everestul... Dacă, uite, cojile astea de nucă ar fi mingi de fotbal, i-aş spune: «Ia, Vintilă, câte vrei.» Dacă toată zăpada asta din curte ar fi halviţă sau frişcă, l-aş chema întâi pe el: «Ia, băiatule, cară cu lopata... Nu te sfii.»

Spovedania e brusc curmată de ţârâitul soneriei. Băiatul iese în vestibul şi se uită cercetător prin ochiul de la uşă. Apoi se întoarce indispus, pe vârful picioarelor.

— E Vintilă. Du-te şi spune-i că nu sunt acasă. A venit să-i dau patinele mele...

— Păi, nu i le-ai promis? întreabă nedumerit musafirul.

— Ba da, înalţă plictisit din umeri băiatul, dar aşa... în general. [...] Unde am rămas? A, da, îmi amintesc... Aşadar, dacă pe Dunăre ar curge nasturi, l-aş chema întâi pe el: «Ia, Vintilă, ia câţi poţi, cu năvodul... »

(Mircea Sântimbreanu, *Dărnicie*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

Partea I (48 de puncte)

A.

1. Scrie felul, valoarea morfologică şi funcţia sintactică a numeralului din primul enunţ. **(6 p)**

2. Transcrie pronumele personale care apar în replica musafirului. **(6 p)**

3. Precizează ce valoare morfologică are cuvântul *ia* în textul dat şi alcătuieşte un enunţ în care să fie interjecţie. **(6 p)**

4. Scrie valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor: *pentru mine, (i-aş da) lui, acasă.* **(6 p)**

5. Construieşte un enunţ în care cuvântul *lui* să fie altă parte de vorbire decât în textul dat şi precizeaz-o. **(6 p)**

B.

1. Transcrie două secvenţe care conţin un indice de timp şi un indice de spaţiu. **(6 p)**

2. Scrie cu ce scop venise Vintilă la prietenul său. **(6 p)**

3. Numeşte două moduri de expunere prezente în textul dat. **(6 p)**

Partea a II-a (30 de puncte)

Construieşte un dialog de 6-8 replici, în care să-i explici unui coleg ce înseamnă pentru tine adevărata prietenie. Pune un titlu potrivit.

În compunerea ta, trebuie:
– să construieşti coerent replicile;
– să găseşti un titlu sugestiv;
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată

Notă! Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare, respectarea limitelor de spaţiu indicate).

Test 2

Citeşte cu atenţie textul următor:

Domnul: Domnu-i acasă?

Feciorul: Da, dar mi-a poruncit să spui, dacă l-o căuta cineva, c-a plecat la ţară.

D: Dumneata spune-i c-am venit eu.

F: Nu pot, domnule.

D: De ce?

F: E încuiată odaia.

D: Bate-i, să deschidă.

F: Apoi, a luat cheia la el când a plecat.

D: Care va să zică, a plecat?

F: Nu, domnule, n-a plecat.

D: Amice, eşti... idiot!

F: Ba nu, domnule.

D: Zici că nu-i acasă.

F: Ba-i acasă, domnule.

D: Apoi, nu ziseşi c-a plecat?

F: Nu, domnule, n-a plecat.

D: Atunci e acasă.

F: Ba nu, da n-a plecat la ţară, a ieşit aşa.

D: Unde?

F: În oraş.

D: Unde?!

F: În Bucureşti.

D: Atunci să-i spui c-am venit eu.

F: Cum vă cheamă pe dv.?

D: Ce-ţi pasă?

F: Ca să-i spui.

D: Ce să-i spui? de unde ştii ce să-i spui, dacă nu ţi-am spus ce să-i spui? Stăi, întâi să-i spui; nu te repezi... Să-i spui când s-o întoarce că l-a căutat...

F: Cine?

D: Eu.

F: Numele dv.?...

D: Destul atâta! Mă cunoaşte dumnealui... suntem prieteni...

F: Bine, domnule. [...]

D: A!... şi dacă vede pe amicul nostru...

F: Care amic?

D: Ştie dumnealui!... să-i spuie că nu s-a putut reuşi cu afacerea ştiută nimic, fiindcă am vorbit cu persoana... Nu uita!

F: Se poate să uit?

(I. L.Caragiale, *Căldură mare*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

Partea I (48 de puncte)

A.

1. Transcrie trei pronume personale de politeţe cu funcţii sintactice diferite şi precizează funcţia sintactică a fiecăruia. **(6 p)**

2. Precizează valorile morfologice ale cuvântului *i* în secvenţele:

a) *nu-i acasă*;

b) *să-i spui*. **(6 p)**

3. Recunoaşte interjecţia din text şi alcătuieşte un enunţ cu altă valoare morfologică, pe care să o precizezi. **(6 p)**

4. Subliniază numai adverbele din lista următoare: *acasă, la ţară, aşa, atunci, idiot*. **(6 p)**

5. Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *întâiul* / *întâia* să fie numeral ordinal cu valoare adjectivală. **(6 p)**

B.

1. Scrie două trăsături ale schiţei pe care le recunoşti în fragmentul citat. **(6 p)**

2. Transformă în text narativ ultimele şase replici din textul dat. **(6 p)**

3. Transcrie două replici care provoacă râsul. **(6 p)**

Partea a II-a (30 de puncte)

Redactează o compunere de minimum 15 rânduri, în care să inserezi un dialog umoristic de şase replici între doi colegi de clasă. Pune un titlu potrivit compunerii tale.

În compunerea ta, trebuie:
– să inserezi coerent cele şase replici;
– să găseşti un titlu sugestiv;
– să foloseşti un limbaj expresiv, care să creeze umor;
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

Notă! Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (respectarea normelor de ortografie, de punctuaţie şi de exprimare, respectarea limitelor de spaţiu indicate).

Basmul.
Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare

Citeşte cu atenţie textul următor:

A fost cineva, ba n-a fost nimeni, ba a fost — zice-se — un băiat. Şi nu un băiat oarecare, ci cel mai frumos băiat pe care soarele l-a văzut vreodată. Atât era de frumos, că până şi pereţii începeau să strălucească dacă intra într-un bordei, cât de sărăcăcios. Dar băiatul era orfan şi trăia undeva, în munţi, împreună cu o vacă ce-i rămăsese de la părinţi. Vaca era năzdrăvană. Îl hrănea cu unt şi cu miere. Dacă-i sugea cornul drept, căpăta unt, iar dacă-i sugea cornul stâng, curgea din el miere.

Aşa a dus-o băiatul, până a crescut flăcău în putere. Atunci s-a rătăcit prin ţinutul acela un lup şi, după ce-a sfâşiat zeci de oi şi de căprioare, a sfâşiat şi vaca năzdrăvană. [...]

A umblat flăcăul mult, până a găsit, într-un luminiş, oasele vacii. Le-a adunat cu grijă şi le-a îngropat lângă căsuţa lui, iar peste noapte a crescut acolo o floare, care a început să grăiască:

— Dragul meu, susura floarea, a sosit vremea să-ţi cauţi şi tu o soţie, că omul nu-i făcut să trăiască singur, ca huhurezii...*

Flăcăul asculta cu capul plecat şi era tare amărât de pierderea vacii. Atâta făptură apropiată avusese şi el, iar acum se trezea singur, aidoma copacului bătrân care se înălţa stingher în vârful muntelui.

— Du-te, dragul meu, du-te la copacul cel bătrân şi roagă-l din partea mea să-ţi dea o soţie, mai spuse floarea. Prin multe ai să treci şi multe ai să-ntâmpini, dar până la urmă vei izbândi. Şi să nu uiţi niciodată că dragostea adevărată nu cunoaşte piedici.

(Vladimir Colin, *Puterea dragostei*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Formulează ideea principală care se desprinde din primul paragraf.

2. Identifică în textul dat formula tipică iniţială specifică basmului.

3. Stabileşte valoarea de adevăr a următoarelor enunţuri:

A | ***F*** Acest fragment aparţine unei opere literare culte.
A | ***F*** Timpul este precizat exact.
A | ***F*** Relatarea se realizează la persoana I.
A | ***F*** Acţiunea prezentată în fragment se petrece pe parcursul unei zile.
A | ***F*** Nu toate faptele prezentate în acest fragment se pot petrece în realitate.

4. Numeşte personajul principal care participă la acţiune.

5. Transcrie un enunţ care surprinde fapte miraculoase.

B) Pot mai mult!

1. Rescrie primul enunţ al textului utilizând o fomulă iniţială specifică basmului mai complexă.

2. Enumeră trei fapte supranaturale prezentate în textul dat.

3. Alege varianta pe care o consideri corectă, referitor la personajul principal:

a) băiatul este deosebit prin frumuseţe;

b) băiatul este de o vitejie extraordinară;

c) băiatul creştea într-o zi cât alţii într-un an.

4. Identifică în textul dat un obiect magic.

5. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să motivezi apartenenţa la specia literară *basm* a textului de mai sus. În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile speciei literare *basm*, întâlnite în textul dat;

– să ilustrezi două caracterisitici cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora;

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

C) Vreau performanţă!

1. Realizează o scurtă descriere a personajului principal (3-5 rânduri), folosindu-te de elementele pe care le conţine textul dat.

2. Rescrie enunţul subliniat, interând o secvenţă în care să apară o cifră magică.

3. Enumeră trei posibile probe (adică întâmplări care îl pun la încercare pe erou) prin care va trece băiatul când va pleca să-şi caute soţie.

4. Scrie o asemănare şi o deosebire între acest basm (aşa cum reies ele din fragmentul dat) şi un alt basm citit sau studiat de tine.

5. Imaginează-ţi că te afli în faţa copacului vrăjit care te poate sfătui cum să găseşti stiloul fermecat. Alcătuieşte o naraţiune de 15-25 de rânduri în care să prezinţi întâmplările prin care vei trece pentru a găsi acest obiect magic.

Sintaxa propoziţiei

Citeşte cu atenţie textul următor:

Aşa trecu prima zi.

Noaptea, băiatul dormi pe două scaune, într-un colţ al salonului, iar dimineaţa îşi luă iar în primire slujba de infirmier. În ziua aceea s-ar fi zis că în ochii bolnavului licăreşte un început de viaţă. La vocea mângâietoare a copilului, o rază de recunoştinţă lucea o clipă în ochii săi. Ba într-un rând, mişcă chiar buzele, ca şi cum ar fi vrut să spună ceva. Dormea mai tot timpul, dar se trezea des şi, ori de câte ori deschidea ochii, părea că-l caută pe micul său infirmier. Doctorul, care mai veni de două ori, băgă de seamă o oarecare îmbunătăţire. Către seară, când apropie paharul de buzele părintelui său, băiatului i s-a părut că buzele lui umflate se căzneau să zâmbească.

(Edmondo de Amicis, *Infirmierul tatii*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

În fraza *Doctorul, care mai veni de două ori, băgă de seamă o oarecare îmbunătăţire*, ultimul predicat este:

a) *băgă*;

b) *băgă de seamă*;

c) *de seamă*.

2. Transcrie subiectul exprimat din a doua propoziţie a textului dat.

3. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

Predicatul din propoziţia *în ziua aceea s-ar fi zis* este exprimat prin verb la modul:

a) indicativ;

b) condiţional-optativ;

c) conjunctiv.

4. Transcrie din prima propoziţie două atribute exprimate prin două părţi de vorbire diferite.

5. Realizează acordul păstrând modul şi timpul verbului:

Doctorul veni de două ori.

Doctorii _____ de două ori.

Bolnavul dormea mai tot timpul.

Bolnavii _____ mai tot timpul.

6. Scrie într-un enunţ ideea principală a fragmentului citat, apoi notează deasupra fiecărui cuvânt ce parte de propoziţie este.

B) Pot mai mult!

1. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

În ultima frază există:
a) patru predicate verbale;
b) cinci predicate verbale;
c) două predicate verbale şi două predicate nominale.

2. Transcrie subiectul exprimat din ultima frază, precizând partea de vorbire prin care se exprimă.

3. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

Complementul care determină pe verbul *caută* în textul dat este:
a) pe micul;
b) său;
c) pe infirmier.

4. Precizează funcţia sintactică şi valoarea morfologică a cuvântului *noaptea* din textul dat.

5. Transcrie o propoziţie în care subiectul este neexprimat, subînţeles.

6. Rezumă în 3-4 rânduri fragmentul citat, subliniază cu o linie părţile de propoziţie principale şi cu două linii pe cele secundare.

C) Vreau performanţă!

1. Alcătuieşte două propoziţii în care substantivul *băiatul* să fie:
a) subiect:
b) nume predicativ;

2. Transcrie prima propoziţie din text, apoi transform-o în propoziţie simplă, precizând ce schimbări intervin.

3. Alcătuieşte un enunţ în care predicatul *ar fi vrut* să aibă un subiect multiplu.

4. Alcătuieşte un enunţ în care cuvântul *noaptea* să aibă altă valoare morfologică şi altă funcţie sintactică, diferită de text.

5. Încercuieşte litera răspunsului pe care îl consideri corect:

Cuvântul *des* este în text:
a) adjectiv cu funcţie sintactică de atribut;
b) adverb cu funcţie sintactică de complement;
c) adjectiv cu funcţie sintactică de complement.

6. Povesteşte, într-o compunere de 8-10 rânduri, cum ai ajutat un prieten care avea nevoie de tine. Vei sublinia câte trei din fiecare parte de propoziţie şi vei scrie deasupra felul ei, utilizând următoarele simboluri: **S** pentru subiect, **P** pentru predicat, **A** pentru atribut, **C** pentru complement.

Sintaxa frazei. Conjuncţia

Citeşte cu atenţie textul următor:

Pleacă feciorul. Se gândeşte:

«De un' să ştie tătuca dacă am vânturat eu grâul ori ba? Că n-o avea la el oglinda fermecată!»

Aşa că pleacă, se suie în pod. Se joacă pe acolo cu mâţele şi se întoarce, fără măcar s-atingă un bob de grâu.

— Ai vânturat, măi, grâul? întreabă a doua oară tatăl.

— L-am vânturat, tătucă! minte băiatul. Şi-n sinea lui se bucură mai dinainte pentru opincuţele noi.

— Nu e adevărat! se amărăşte tatăl. Haide cu mine şi-am să-ţi arăt că e aşa cum spun.

Se urcă amândoi în pod. Vântură tatăl grâul în faţa lui Ionică. Şi când îl vântură, ce credeţi? Sub grâu el ascunsese o pereche de opincuţe. [...] Şi s-a plecat băiatul să puie mâna pe opinci.

Tatăl nu l-a lăsat. Le-a luat din grâu, a coborât şi le-a pus într-un cui, chiar deasupra laviţei pe care dormea Ionică, să vadă, să înţeleagă bine că minciuna are picioare scurte şi întotdeauna o ajunge din urmă adevărul...

(Alexandru Mitru, *Ionică mincinosul*, fragment)

Formulează răspunsuri pentru fiecare dintre cerinţele următoare:

A) Trebuie să ştiu!

1. Transcrie o propoziţie principală din textul dat.

2. Rescrie fraza *Aşa că pleacă, se suie în pod.*, în aşa fel încât ea să conţină doar propoziţii negative.

3. Completează spaţiile libere cu câte o propoziţie secundară care să completeze înţelesul celei principale:

a) *Pleacă feciorul, deoarece* _____.

b) *Se urcă amândoi în pod pentru ca să* _____.

c) *Tatăl nu l-a lăsat, deşi* _____.

4. Subliniază predicatele şi încercuieşte conjuncţiile din fraza: *Se joacă pe acolo cu mâţele şi se întoarce, fără măcar s-atingă un bob de grâu.*

5. Împarte fraza de la exerciţiul anterior în propoziţii, precizează felul acestora şi realizează schema frazei.

B) Pot mai mult!

1. Transcrie primele două propoziţii într-o frază, utilizând o conjuncţie potrivită.

2. Stabileşte valoarea de adevăr a următoarelor enunţuri:

A | ***F*** Conjuncţiile au rol de coordonare atât în propoziţie, cât şi în frază.

A | ***F*** Coordonarea a două propoziţii în frază se poate realiza doar prin conjuncţii.

A | ***F*** În lista următoare sunt doar conjuncţii simple: *şi, iar, dar, însă, spre, încât, fiindcă.*

A | ***F*** În enunţul *Ionuţ şi Ancuţa sunt atenţi, dar puţin îngrijoraţi.* există două conjuncţii.

3. În secvenţa *Le-a luat din grâu, a coborât şi le-a pus într-un cui.* propoziţiile se află:

a) în relaţie de subordonare;

b) în relaţie de coordonare;

c) în relaţie de coordonare şi de subordonare.

4. Alcătuiţi o frază după următoarea schemă:

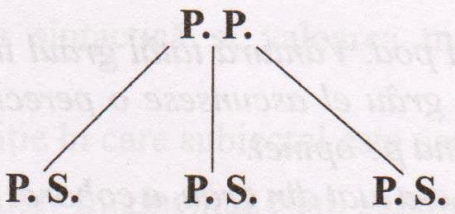

5. Împarte ultima frază din textul dat în propoziţii şi precizează felul acestora.

C) Vreau performanţă!

1. Transcrie din text o secvenţă care să conţină două propoziţii aflate în relaţie de coordonare prin joncţiune.

2. Încercuieşte varianta corectă:

Enunţul *minte băiatul* este propoziţie principală / propoziţie secundară.

3. În secvenţa *şi-am să-ţi arăt că e aşa cum spun* există:

a) o propoziţie principală şi două propoziţii secundare;

b) o propoziţie principală şi trei propoziţii secundare;

c) o propoziţie principală şi o propoziţie secundară.

4. Alcătuiţi un enunţ în care să existe un verb la modul indicativ şi două verbe la modul infinitiv legate prin conjuncţia simplă ***şi***. Schimbaţi apoi forma verbelor de la modul infinitiv la modul conjunctiv şi observaţi ce schimbări se produc.

5. Realizează un text de 4-6 rânduri despre activităţile tale zilnice, în care să existe un enunţ format dintr-o propoziţie interogativă şi un enunţ care să conţină trei propoziţii secundare aflate în raport de coordonare copulativă.

Test 1

Citeşte cu atenţie textul următor:

În timp ce vorbea, fata îl căuta din priviri pe frumosul şi plăcutul fecior de împărat, dar în zadar... Parcă intrase în pământ.

Cu inima îndoită, îl luă cu sine pe cel dintâi flăcău şi merseră împreună la fântână. Când şi-a oglindit chipul, apa s-a limpezit dintr-o dată. «Acesta să fie viitorul meu soţ?», se întrebă cu îngrijorare fata. Apoi se uită în dreptul băiatului şi văzu că acolo apa era tot aşa de tulbure. Încurajată de ceea ce descoperise, merse la fântână cu cel de-al doilea fecior şi lucrurile se petrecură ca şi prima dată. La fel s-a nimerit şi când a mers cu cel de-al treilea, cu cel de-al patrulea şi cu cel de-al patruzeci şi patrulea. De fiecare dată, fântâna se limpezea în dreptul fetei şi rămânea tulbure în partea cealaltă. Ba încă se întâmpla uneori — când flăcăul era mai urâţel — ca apa să se tulbure şi mai straşnic.

Uite aşa timpul trecu şi tinerii se perindară cu toţii prin faţa fetei.

Târziu, când nimeni nu mai aştepta, iată că sosi şi chipeşul fecior de împărat, cu hainele rupte şi calul spumegând. Pasămite, îi ieşise înainte o bandă de tâlhari de care scăpase numai datorită puterii braţului şi agerimii minţii.

Tare mult se bucură fata cea frumoasă când îl văzu. Îi ieşi în întâmpinare şi, luându-l de mână, îl duse şi pe el înaintea fântânii. Ce să vezi? Cât ai clipi din ochi, apa se limpezi în amândouă părţile, lăsând să se vadă chipurile celor mai fericiţi oameni din lume. [...]

Şi uite aşa, fata cea frumoasă deveni soţia chipeşului fecior de împărat, iar fântâna cu apă dulce şi limpede îşi revărsă de atunci toate virtuţile asupra oamenilor care reînvăţară, după atâta vreme, să preţuiască binefacerile veseliei şi ale fericirii.

(Petre Crăciun, *Fata cea frumoasă şi fântâna cu apă tulbure*, fragment)

Partea I (54 de puncte)

1. Prezintă în 3-4 rânduri situaţia finală a naraţiunii, aşa cum se dezvăluie ea în ultimul paragraf al textului, având în vedere tema specifică basmelor, cea a luptei binelui cu răul, cu triumful răului. **6 p**

2. Identifică un enunţ prin care naratorul se adresează cititorului. **6 p**

3. Explică semnificaţia expresiei *Parcă intrase în pământ.* **6 p**

4. Transformă propoziţia simplă *Fântâna se limpezea.* în propoziţie dezvoltată adăugând un atribut şi două complemente. Arată prin simbolurile **A** pentru atribut şi **C** pentru complement funcţia sintactică a părţilor de propoziţie adăugate de tine. **6 p**

5. Extrage din text o propoziţie cu subiect subînţeles. **6 p**

6. Împarte în propoziţii fraza *Uite aşa timpul trecu şi tinerii se perindară cu toţii prin faţa fetei.* Arată pentru fiecare dintre propoziţii părţile principale de propoziţie, utilizând simbolurile **S** pentru subiect, **P** pentru predicat. **6 p**

7. Indică părţile secundare de propoziţie din enunţul: *Fata îl căuta din priviri pe frumosul şi plăcutul fecior de împărat.* **6 p**

8. Extrage trei conjuncţii diferite din ultimul paragraf al textului. **6 p**

9. Subliniază predicatele, împarte fraza subliniată în textul dat în propoziţii şi realizează schema frazei, arătând tipurile de propoziţii. **6 p**

Partea a II-a (24 de puncte)

Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să motivezi apartenenţa la specia literară *basm* a textului de mai sus. În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi patru dintre caracteristicile speciei literare *basm*, întâlnite în textul dat; **8 p**

– să ilustrezi două caracterisitici cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **8 p**

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; **4 p**

– să respecţi limitele de spaţiu indicate. **4 p**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.

Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – **1 p**; coerenţa textului – **2 p**; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – **2 p**; ortografia – **3 p**; punctuaţia – **2 p**; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – **2 p**).

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 2

Citeşte cu atenţie textul următor:

Mulţumită sfaturilor lui Făt-Frumos, el scăpă din multe capcane, care altuia i-ar fi venit de hac. Ajunse, în sfârşit, se măsură cu păzitorii izvorului fermecat, umplu ulciorul, veni acasă şi stropi cu apă vie trupul îngheţat al fratelui său de lapte.

Pleoapele lui Afin începură să bată, privirile îi roteau în toate părţile, braţul se ridică.

Omul de piatră îşi trecu mâna pe frunte... se frecă la ochi... se mai uită o dată împrejur, nedumerit, parcă trezit dintr-un somn îndelungat şi fără vise. Ridică piciorul... un pas... doi... trei...

Se îndreptă spre Dafin-împărat care-l aştepta cu braţele deschise.

Căzură, amândoi, unul la pieptul celuilalt şi se îmbrăţişară, lung, lung, plângând de bucurie!

Curtenilor nu le venea să creadă ochilor!

Marea voie bună se revărsă în toată ţara, petrecerile se ţinură lanţ o săptămână încheiată, florile îşi ridicară capul, păsările începură să ciripească iar, şi toate pădurile şi crângurile, toate grădinile şi tufişele, se umpleau de cântători înaripaţi, vestind lumii învierea lui Afin, împăcarea sufletului lui Dafin-împărat şi slavă aducând lui Făt-Frumos cel viteaz şi înţelept.

(Victor Eftimiu, *Omul de piatră*, fragment)

Partea I (54 de puncte)

Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Identifică două elemente specifice basmului în fragmentul dat. **6 p**

2. Transcrie un enunţ care prezintă fapte miraculoase, specifice basmului. **6 p**

3. Demonstrează într-un text de 5-8 rânduri că fragmentul ilustrează trimful binelui asupra răului. **6 p**

4. Arată prin simbolurile **S** pentru subiect, **P** pentru predicat, **A** pentru atribut şi **C** pentru complement funcţiile sintactice din enunţul: *El se măsură cu păzitorii izvorului fermecat.* **6 p**

5. Transformă propoziţia dezvoltată *Toate pădurile şi crângurile, toate grădinile şi tufişele se umpleau de cântători înaripaţi.* în propoziţie simplă. **6 p**

6. Alege prin încercuire varianta corectă: **6 p**

În enunţul *Se îndreptă spre Dafin-împărat care-l aştepta cu braţele deschise.* există:

a) două conjuncţii şi două propoziţii principale;

b) o conjuncţie, o propoziţie secundară şi o propoziţie principală;

c) nicio conjuncţie, o propoziţie secundară şi o propoziţie principală.

7. Alcătuieşte un enunţ cu subiect inclus şi cu predicatul verbal la modul imperativ. **6 p**

8. Subliniază predicatele, împarte fraza subliniată în textul dat în propoziţii şi realizează schema frazei, arătând tipurile de propoziţii. **6 p**

9. Construieşte o frază după următoarea schemă: **6 p**

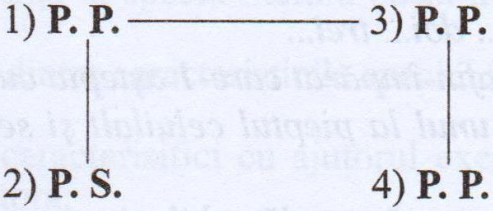

Partea a II-a (24 de puncte)

Alcătuieşte o compunere de 15-25 de rânduri în care să relatezi o întâmplare petrecută la curtea lui Dafin-împărat.

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor; **8 p**

– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal; **8 p**

– să inserezi o scurtă descriere a lui Dafin-împărat. **4 p**

– să ai un conţinut adecvat cerinţei; **2 p**

– să respecţi limitele de spaţiu indicate. **2 p**

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.

Vei primi **12 puncte** pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – **1 p**; coerenţa textului – **2 p**; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – **2 p**; ortografia – **3 p**; punctuaţia – **2 p**; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – **2 p**).

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 1

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A. *Castelul Warwick a fost locul în care l-am întâlnit pe străinul acela ciudat despre care am să vă povestesc aici. M-au atras la el trei lucruri: simplitatea lui, conduita, extraordinara familiaritate cu armurile străvechi şi tovărăşia lui odihnitoare, pentru că el susţinu toată conversaţia. Nimerisem împreună, cum li se întâmplă oamenilor modeşti, la coada turmei care era condusă prin castel, şi el începu imediat să-mi spună lucruri pline de interes pentru mine. În timp ce vorbea domol, plăcut, curgător, părea să alunece pe nesimţite din această lume şi din acest secol, într-o eră îndepărtată şi într-o ţară uitată. [...] La fel cum aş fi vorbit despre prieteni apropiaţi sau duşmani, despre vecini a căror viaţă o cunosc foarte bine, el vorbea despre Sir Bedivere, Sir Bors de Ganis, Sir Launcelot al Lacului, Sir Galahad şi toate celelalte nume măreţe ale Mesei Rotunde.*

(Mark Twain, *Un yankeu la curtea regelui Arthur*, fragment)

B. *La 26 iulie 1864, zi în care bătea o briză puternică de miazănoapte, un iaht minunat înainta cu toată viteza pe apele canalului de nord. Pe catargul din faţă fâlfâia steagul Angliei; în vârful catargului cel mare, pe un alt steguleţ fluturau iniţialele E. G., brodate în aur şi încoronate cu semnele ducale. Iahtul se numea Duncan şi aparţinea lordului Glenarvan.*

La bord se aflau lordul Eduard Glenarvan cu tânăra lui soţie, lady Helena, şi unul din verii săi, maiorul Mac Nabbs. [...] Insula Arran se vedea la orizont, când marinarul de veghe semnală un peşte uriaş care se zbenguia greoi pe urmele iahtului. [...]

Vânătoarea se terminase, nu mai aveau de ce să se teamă de monstru. Într-adevăr, marinarii îi veniseră de hac, dar curiozitatea lor nu era încă satisfăcută, deoarece la bordul oricărui vas e obiceiul să se cerceteze cu atenţie stomacul rechinilor. Cangea îi pătrunsese până în stomac, care era complet gol; animalul postise cu siguranţă de multă vreme şi marinarii, dezamăgiţi, voiau să-i arunce resturile în mare, când deodată, un obiect grosolan, lipit între măruntaiele rechinului, atrase atenţia şefului de echipaj.

(Jules Verne, *Copiii căpitanului Grant*, fragment)

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Scrie câte un nume însoţit de un titlu de nobil din fiecare text citat. **(4 p)**

2. Selectează din fiecare fragment câte o figură de stil diferită şi explică-i semnificaţia. **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Într-o compunere de 15-20 de rânduri, prezintă patru particularităţi ale unei naraţiuni, folosind pentru exemplificare secvenţe din ambele texte citate.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Într-o compunere de 20-25 de rânduri, imaginează-ţi o întâmplare petrecută la curtea regelui Arthur, asemenea celei din primul text citat sau una petrecută pe mare, la bordul vasului Duncan, asemenea celei din cel de-al doilea text.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere:

- Propunerea unui titlu sugestiv. **(3 p)**
- Respectarea structurii unei compuneri narative. **(6 p)**
- Îmbinarea celor trei moduri de expunere. **(6 p)**
- Introducerea a patru figuri de stil pe care le vei sublinia. **(4 p)**
- Originalitate. **(5 p)**
- Respectarea limitei de spaţiu. **(1 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Descrie, în 8-10 rânduri, obiectul pe care îţi imaginezi că l-au găsit marinarii în burta rechinului, în cel de-al doilea text citat.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Transcrie din fiecare text câte două cuvinte cu diftong şi câte unul cu hiat. **(6 p)**

2. Indică funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate: *Castelul Warwick a fost locul în care l-am întâlnit pe străinul acela ciudat.* **(6 p)**

3. Indică valorile morfologice ale cuvintelor subliniate: *...un iaht minunat înainta cu toată viteza pe apele canalului de nord.* **(4 p)**

4. Transcrie ultima propoziţie din primul text şi transform-o în propoziţie simplă. **(4 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 2

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A. *Doamna Petosa ne-a povestit puţin cine era. Lucruri plicticoase: unde se născuse şi crescuse, cum şi-a dorit întotdeauna să fie profesoară şi cum a renunţat în urmă cu şase ani la un serviciu pe Wall Street ca să-şi urmeze visul şi să înveţe copiii carte. La început a întrebat dacă vrea cineva să mai ştie ceva, iar Julian a ridicat mâna.*

— Da...

A trebuit să se uite pe listă ca să-şi aducă aminte cum îl cheamă.

— Spune, Julian...

— E foarte interesant felul în care v-aţi urmat visul, a zis el.

— Mulţumesc.

— Cu plăcere! a zâmbit el mândru.

— Dar ce-ar fi să ne spui ceva despre tine, Julian? De fapt, aş vrea ca toţi să vorbiţi. Gândiţi-vă la două lucruri pe care aţi vrea să le ştie ceilalţi despre voi, iar dacă îi cunoaşteţi pe unii dintre copii, gândiţi-vă la lucruri pe care ei nu le ştiu încă. E bine? Bun. Să începem cu Julian, apoi vom face turul clasei.

(R. J. Palacio, *Minunea*, fragment)

B. *Trebuie să mă cunosc. Trebuie să ştiu odată sigur cine sunt şi ce vreau. Am amânat mereu lucrul acesta, pentru că-mi era teamă. Mi-era teamă că nu voi izbuti să-mi luminez sufletul sau că lumina ce va aluneca asupra-mi să nu mă îndurereze. Eu mi-am închipuit anumite lucruri despre mine însumi. Ce se va întâmpla dacă acestea nu există aievea? Dacă ele n-au fost decât o părere?*

Ceva mai mult. Eu am căutat să mă supun acestor trăsături pe care le-am socotit părţi din sufletul meu. Mi le-am impus şi mi le-am însuşit. Ce se va întâmpla cu ele, dacă voi şti că sunt doar nişte vestminte îmbrăcate în silă? Voi putea, oare, să le părăsesc fără să mă copleşească golurile sufletului meu? [...] De unde să încep să mă caut? Unde aş putea fi eu însumi?

(Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*, fragment)

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Scrie o diferenţă observată între cele două texte, în ceea ce priveşte naratorul. **(4 p)**

2. Explică, în 5-6 rânduri, ce ai aflat despre visul/dorinţa câte unui personaj din fiecare text citat. **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Într-o compunere de 15-20 de rânduri, prezintă două particularităţi ale operei literare, folosind pentru exemplificare secvenţe din ambele texte citate.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Într-o compunere descriptivă de 20-25 de rânduri, dovedeşte că te cunoşti pe tine însuţi/însăţi prezentându-te celorlalţi cu însuşiri fizice, morale, pasiuni, visuri, aspiraţii.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere:

- Propunerea unui titlu sugestiv. **(3 p)**
- Respectarea structurii unei compuneri narative. **(6 p)**
- Îmbinarea celor trei moduri de expunere. **(6 p)**
- Introducerea a patru figuri de stil pe care le vei sublinia. **(4 p)**
- Originalitate. **(5 p)**
- Respectarea limitei de spaţiu. **(1 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Redactează un dialog de 8-10 rânduri în care să-ţi imaginezi o continuare a discuţiei dintre doamna Petosa şi copiii din clasă.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Scrie câte litere şi câte sunete au cuvintele următoare: *cine, ceilalţi, acesta.* **(6 p)**

2. Precizează valorile morfologice ale cuvintelor: *plicticoase, (despre) tine, odată.* **(6 p)**

3. Precizează funcţiile sintactice ale substantivului comun *sufletul* din secvenţele:

a) *să-mi luminez sufletul*;

b) *golurile sufletului*. **(4 p)**

4. Transcrie din fiecare text câte o propoziţie interogativă. **(4 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 3

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A. *S-a ridicat, deodată, din prăpastia întunecoasă, umedă, a munţilor falnici. Şi, doritor de lumină, în această dimineaţă scăldată de soare, a întins aripile, ca o flamură, deasupra brazilor bătrâni. S-a înălţat mai întâi drept în sus, ca o săgeată; a străbătut văzduhul răcoros, apoi a rămas acolo, s-a legănat în aer, îmbătat de plăcerea să fluture la înălţime uriaşă; a plecat capul şi a privit în jos. Pe câmpiile lucii, satele împrăştiate, ca grăunţele, scoteau sclipiri repezi ca a prundişului spălat de ape. Oamenii nu se zăreau; deasupra, dedesubtul lui, primprejur, nicio vietate. I se păru că lumea aceasta frumoasă, încântătoare, peste care primăverile se aştern cu spuză de flori, e a lui, a lui singur. Şi, scuturându-şi aripile, făcu un ocol larg, suind şi coborând prin aer. Apoi i se păru că ceva flutură mai jos, ceva mic, prea neînsemnat pentru ca să îndrăznească să se suie până la el: se repezi şi, în ciocul gata să frângă, prinse o pană căzută chiar din aripa lui. Zbură cu dânsa, sus, sus, apoi îi dădu drumul şi urmări cu ochi strălucitori lunecarea uşoară, ca pe o apă, a penei care cândva îl ajutase să se ridice.*

(Emil Gârleanu, *Vulturul*, fragment)

B. *Bolta înstelată e mai bogată la ecuator ca în Nord şi o vezi mai mult, pentru că stai mai mult afară noaptea. În nordul Europei, nopţile de iarnă sunt prea reci pentru a-ţi îngădui plăcerea contemplării stelelor, iar vara nici nu le distingi pe cerul clar al nopţii, de o paloare ca de viorea sălbatică. [...]*

Aici de îndată ce soarele scăpăta, aerul se umplea de lilieci, zburând tăcuţi precum maşinile pe asfalt, ba chiar vedeam şi câte o pasăre de noapte: era pasărea care stătea în drum şi în ochii căreia luminile maşinii luceau o clipă roşii înainte ca ea să fâlfâie vertical din faţa roţilor tale. Iepuraşii ieşeau la rândul lor pe drum, mişcându-se în felul lor, aşezându-se brusc pe coadă şi ţopăind pe un ritm anume, ca nişte canguri în miniatură. Greierii cântau

un cântec nesfârşit prin iarba înaltă, miresme alergau peste pământ şi stele căzătoare se scurgeau pe cer, ca lacrimile pe obraz. [...]

La câteva mile distanţă, în Rezervaţia Masai, zebrele îşi schimbă acum păşunea, herghelиile lor rătăcesc peste câmpia cenuşie ca nişte dungi de culoare deschisă, bivolii au ieşit să pască şi ei pe clina colinelor.

(Karen Blixen, *Din inima Africii*, fragment)

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Scrie o idee principală identificată în unul dintre fragmentele citate. **(4 p)**

2. Selectează din fragmentele propuse câte un exemplu pentru următoarele figuri de stil: personificare, comparaţie şi epitet. **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Scrie o compunere de minimum 15-20 de rânduri, în care să prezinţi cum se realizează descrierea în cele două texte propuse.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Valorificând una dintre ideile din cele două fragmente, alcătuieşte o naraţiune proprie de 20-25 de rânduri.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele repere:

- Propunerea unui titlu sugestiv. **(5 p)**
- Respectarea relaţiei titlu-conţinut al compunerii. **(5 p)**
- Utilizarea naraţiunii ca mod de expunere predominant împletită cu descrierea. **(5 p)**
- Respectarea etapelor acţiunii. **(5 p)**
- Valorificarea expresivităţii părţilor de vorbire. **(5 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Precizează, pentru unul dintre text, cinci elemente ale situaţiei de comunicare.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Indică sinonime potrivite pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *s-a ridicat, falnici, scăldată, flamură, a îngădui, miresme.* **(6 p)**

2. Alcătuieşte familia lexicală a cuvântului *bătrân* cu cel puţin trei derivate. **(6 p)**

3. Transcrie o propoziţie simplă şi una dezvoltată din oricare fragment propus. **(8 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 4

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A. *—Ha, ha, tătarul, îndărăt tătarul... ha, ha, tătarule!... bine, tătarule!...*

Aşa începui eu pe mâna Domnului Vucea.

Dupe o lună de zile întelesesem rostul învaţăturii şi cunoşteam bine pe domnul Vucea.

Mulţi ani l-am visat. Chiar acum îl văz înaintea ochilor.

Scund, grăsuliu, cu părul mărunt şi încărunţit, cu barba ascuţită, potrivită din foarfecă, mai mult albă, şi albă ca zăpada în vârful ei netezit; nişte ochi verzui, mici şi repezi; o faţă gălbuie, curată şi fără pic de sânge. Iarna să cocoloşea într-o bundă cu blană lăţoasă, vara însă îţi rămâneau ochii la el de frumos ce era îmbrăcat: haină albăstrie, pantaloni negri, jiletcă de dril năutiu, călcată şi lustruită, un lanţ de aur, gros ca pe deget. [...]

Lecţiile mergeau strună. Nu învăţa nimeni nimic. [...]

De obicei, Domnul Vucea, când intra în clasă, noi fiind toţi cu ochii pironiţi în carte, începea să cerceteze notele. Pe «binişor» îi trăgea de urechi, lui «rău» îi trăgea la palmă cu linia lată, cu nuiaua sau chiar cu linia în patru muchii când se făcea foc.

Oh! Atunci era nespus de rău! Se scărpina în barbă, repede de nu i se vedeau degetele şi poruncea fără milă:

— Dă-i zece tătarului, dă-i zece!... ha! tătarul!, zece!... cinci cum o fi şi cinci pe dungă!

(Barbu Ştefănescu Delavrancea, *Domnul Vucea*, fragment)

B. *Şi dintr-odată, dintre chipurile trecutului, care mă cercau unul după altul, unul rămase mai deslușit, şi-i zâmbii cu dragoste în piroteala care mă copleşea.*

Era Domnu, domnu Trandafir, învățătorul meu.

Nu-l văzusem de mult pe domnu Trandafir. Îmi închipuiam că e pensionar, că trebuie să fi îmbătrânit. Eu îl vedeam însă tot ca odinioară, nalt, bine legat, cu mustăcioara neagră pe care şi-o tundea totdeauna scurt, zâmbind cu bunătate, încruntându-se câteodată, insuflându-ne un respect nemărginit.

Mai cu seamă explicațiile la istorie erau minunate. Pe tavanul scund al clasei treceau eroii altor vremuri în cununile lor de neguri. Îi urmăream înfiorat, auzeam parcă freamătul luptelor şi, acasă, îl visam o noapte întreagă.

Uite, şi acum mi se pare că Domnu nostru a fost un om deosebit. Îi scânteiau privirile şi era şi el mişcat când ne spunea despre mărirea strămoşilor noştri. Când făcea un semn cu mâna, aşa, într-o parte, parcă ridica o perdea de pe trecut, şi eu vedeam tot ce spunea glasul lui...

(Mihail Sadoveanu, *Domnu Trandafir*, fragment)

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înțelegerea textului (16 puncte)

1. Stabileşte două diferențe şi două asemănări între textele suport propuse. **(4 p)**

2. Transcrie, din fiecare text, câte un exemplu pentru următoarele figuri de stil: enumerație, comparație şi epitet. **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Scrie o compunere de minimum 15-20 de rânduri, în care să prezinți cum se realizează portretele literare ale celor doi dascăli în textele propuse.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Valorificând mesajul unuia din cele două fragmente, alcătuieşte o narațiune proprie de 20-25 de rânduri în care să prezinți o întâmplare importantă petrecută la şcoală.

Pentru a obține punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele repere:

- Propunerea unui titlu sugestiv. **(5 p)**
- Utilizarea narațiunii şi a dialogului ca moduri de expunere. **(5 p)**
- Respectarea etapelor acțiunii. **(5 p)**
- Introducerea în acțiune a cel puțin două personaje. **(5 p)**
- Folosirea unui registru stilistic adecvat. **(5 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuație, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Construieşte un dialog, de 4-6 replici, între tine şi unul dintre cei doi dascăli, pe tema învăţării.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Transcrie din fiecare text câte un cuvânt care conţine diftong, câte un cuvânt care conţine triftong şi câte un cuvânt care conţine hiat; precizează diftongii, triftongii şi hiatul. **(6 p)**

2. Selectează, din fiecare text, câte trei cuvinte obţinute prin derivare. **(6 p)**

3. Extrage din fiecare text citat câte un verb la modul indicativ, timpurile: prezent, imperfect, perfect simplu şi perfect compus, precizându-le. **(8 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 5

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A. *Habarnam se trezi într-un loc cu totul necunoscut. Era culcat în pat şi înota în puful unei saltele. Salteaua era atât de moale, de parcă ar fi fost umplută numai cu pufuleţi de păpădie. Îl treziseră nişte voci. Deschise ochii şi privind în jur constată că era culcat într-o cameră străină. La colţuri văzu nişte fotolii micuţe. Pe pereţi atârnau covoraşe şi picturi reprezentând diferite flori. Sub fereastă se afla o măsuţă rotundă cu un picior. [...] Pe cel mai depărtat perete, lângă uşă, o oglindă mare. Iar în faţa oglinzii stăteau două prichinduţe şi discutau. Una purta rochie albastră din mătase strălucitoare, cu un cordon din acelaşi material, legat la spate cu o fundă. Prichinduţa avea ochi albaştri şi părul de culoare închisă, împletit într-o coadă lungă. Cealaltă purta o rochie pestriţă, cu floricele trandafirii şi violete. Părul blond, aproape alb, îi cădea în valuri pe umeri. Îşi tot potrivea în oglină pălăria în timp ce gura nu-i tăcea o clipă:*

— Ce pălărie nesuferită! Oricum o pui, tot degeaba. Aş fi vrut să-mi fac o pălărie cu boruri largi, însă nu mi-a ajuns materialul, aşa că au ieşit înguste; or, pălăria cu boruri înguste îmi face faţa rotundă, ceea ce nu-i prea frumos.

— Isprăveşte odată cu învârtitul ăsta în faţa oglinzii! Nu pot suferi când

cineva se tot învârteşte în faţa oglinzii, spuse prichinduţa cu ochi albaştri.

— Păi, atunci de ce au fost născocite oglinzile, după părerea ta? îi răspunse cea cu părul blond.

(Nikolai Nosov, *Aventurile lui Habarnam*, fragment)

B. *În dumbravă se făcuse deplină tăcere şi un întuneric tainic, prin care totuşi ochii vedeau, cu uşurinţă. În tăcerea aceasta, un greieruş începu să ţârâie melancolic, aproape. Lizuca îl asculta atentă.*

— Cântă frumuşel, şopti ea.

— Da, dar nu mă prea lasă să dorm, mormăi Patrocle.

— Nu ştiu de ce, dar mie nu mi-i somn deloc. Aşa-i de frumos şi de bine... Eu n-am cunoscut niciodată dumbrava asta. Acum văd că-i o pădure ca-n poveştile pe care mi le spunea mama... Nu mai sună greierul. A tăcut.

— A făcut foarte bine, îngână somnoros Patrocle.

Tăcu greieruşul. După el o privighetoare îşi umflă de câteva ori glasul, pe un vârf de smicea, într-o rază de lună.

— Asta ce-i? întrebă cu mirare fetiţa. Patrocle nu-i răspunse.

Dumbrava rămase iar tăcută în fumul ei de lumină, ca într-un vis. Şi duduia Lizuca înţelegea că în farmecul acela are să se întâmple ceva deosebit. Şi aştepta cu inima bătând şi cu ochii aţintiţi.

(Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*, fragment)

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Indică, pentru fiecare din prichinduţe, câte o trăsătură fizică şi o trăsătură morală. **(4 p)**

2. Explică, într-un text de 5-6 rânduri, rolul diminutivelor prezente în cele două fragmente. **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Scrie o compunere de minimum 15-20 de rânduri, în care să prezinţi rolul descrierii în cele două naraţiuni.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Atât Habarnam, cât şi Lizuca cunosc aventura, pătrunzând în spaţii necunoscute. Fii autorul/autoarea unuia din cele două texte şi imaginează-ţi, într-o compunere de 20-25 de rânduri, o întâmplare prin care trece unul din cele două personaje.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele repere:

- Propunerea unui titlu sugestiv. **(3 p)**
- Respectarea structurii unei compuneri. **(6 p)**

- Îmbinarea a două moduri de expunere. **(6 p)**
- Introducerea a patru figuri de stil, pe care le vei sublinia. **(4 p)**
- Originalitatea tratării subiectului. **(5 p)**
- Încadrarea în limita de spaţiu indicată. **(1 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Construieşte un dialog, de 10-12 replici, între tine ca autor şi un cititor, despre întâmplarea imaginată pentru personajul ales.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Scrie propoziţii cu alt sens decât cel din fragmentele propuse pentru cuvintele: *necunoscut, violete*. **(8 p)**

2. Transcrie, din oricare fragment de text, câte un verb pentru fiecare din modurile predicative învăţate. **(4 p)**

3. Indică valoarea morfologică pentru cuvântul ***i*** în cele două enunţuri: *Aşa-i de frumos şi de bine... Patrocle nu-**i** răspunse*. **(4 p)**

4. Motivează, la nivel fonetic, folosirea cratimei în propoziţia *Eu n-am cunoscut niciodată dumbrava asta*. **(4 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 6

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A. — *I-am numărat, ii spuse băiatul fetiţei cu pistrui.*
— *Ce? întrebă ea.*
— *Pistruii tăi. Sunt trei sute douăzeci şi opt.*
— *Când i-ai numărat?*
— *Aseară.*
— *Aseară nu ne-am văzut. Eu am stat în casă, m-am uitat la televizor.*
— *I-am numărat, fără să te văd. M-am gândit la tine şi i-am numărat.*

Sunt trei sute douăzeci şi opt în cap.

— *Râzi de mine?*

— *De ce să râd?*

— *Aşa râdeţi voi, băieţii, de toate fetele.*

— *Nu chiar de toate.*

— *De care nu râdeţi?*

— *De cele ca tine.*

— *Ce am eu deosebit?*

— *Pistruii.*

— *Mai au şi altele pistrui.*

— *Dar n-au trei sute douăzeci şi opt.*

(Octav Pancu-Iaşi, *Primăvara şi trei sute douăzeci şi nouă de pistrui*, fragment)

B. *După ce a terminat prânzul, Brandon a venit cu mine la ora de biologie. Şi-a dat părul din ochi (iar) şi mi-a zâmbit într-un fel destul de timid.*

«Aşa, cu... ăăă... mă întrebam dacă... ăăă... n-ai vrea să fii partenera mea de laborator la proiectul "structura mitocondriei"?».

Nu puteam să cred că m-a întrebat asta. Aşa că l-am privit adânc în ochi, foarte serios. Şi i-am spus:

«Daaaaaaa!»

Sunt sigură că a crezut că sunt nebună.

Dar, hei! Pot fi doar eu însămi, nu?

Sunt o puştoaică ciudată!

(Rachel Renée Russell, *Însemnările unei puştoaice*, fragment)

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Stabileşte două diferenţe şi două asemănări între textele suport propuse. **(4 p)**

2. Transcrie, din fiecare text, câte un exemplu pentru modul cum se conturează portretul moral al fiecărui băiat şi numeşte trăsătura care reiese. **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri, în care să prezinţi cum se realizează dialogul între copii în textele propuse.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Valorificând mesajul unuia din cele două fragmente, alcătuieşte o naraţiune proprie de 20-25 de rânduri în care să prezinţi modul cum ţi-ai câştigat cel mai bun prieten în persoana unui coleg/unei colege de clasă.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele repere:
- Propunerea unui titlu sugestiv. **(5 p)**
- Utilizarea naraţiunii şi a dialogului ca moduri de expunere. **(5 p)**
- Respectarea etapelor acţiunii. **(5 p)**
- Introducerea în acţiune a cel puţin două personaje. **(5 p)**
- Folosirea unui registru stilistic adecvat. **(5 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Construieşte un dialog, de 4-6 replici, între tine şi unul dintre cei doi băieţi/ una dintre cele două fete, ca şi când acest dialog s-ar desfăşura în timpul vostru liber.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Alcătuieşte un enunţ în care să utilizezi un cuvânt format prin derivare de la cuvântul *băiat*. **(6 p)**

2. Scrie antonime potrivite pentru sensul din text pentru cuvintele subliniate în cele două texte. **(6 p)**

3. Extrage din fiecare text citat câte un substantiv în cazul nominativ, cu altă funcţie sintactică decât cea de subiect. Precizează funcţia sintactică a fiecăruia. **(8 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 7

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A. *A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti. A fost odată un împărat. Împăratul acesta stăpânea o lume întreagă, şi în lume asta era un păcurar* bătrân şi o păcurăriţă*, care aveau trei fete: Ana, Stana şi Lăptiţa.*

Ana, cea mai în vârstă dintre surori, era frumoasă, încât oile încetau a paşte când o zăreau în mijlocul lor; Stana, cea mijlocie, era frumoasă, încât lupii păzeau turma când o vedeau pe dânsa stăpână; iară Lăptiţa, cea mai tânără soră, albă ca spuma laptelui şi cu păr moale ca lâna mieluşeilor, era frumoasă — mai frumoasă decât surorile sale împreună — frumoasă cum numai dânsa era.

Într-o zi de vară, [...] cele trei surori se duseră ca să culeagă căpşune în marginea codrilor.

Pe când ele culegeau căpşunele, îndată se aude un şir de tropote, ca şi când ar veni şi s-ar apropia o ceată de călăreţi. Era cine era: era tocmai feciorul împăratului, venind ca să meargă cu prietenii şi cu curtenii săi la vânat. [...]

— Auzi tu, soră, grăi Ana către sora sa mijlocie, dacă m-ar lua pe mine, i-aş frământa o pâne din care mâncând s-ar simţi ş-ar fi tot june şi voinic, mai voinic decât toţi voinicii din lume.

— Eu, zise Stana, dacă pe mine m-ar lua, i-aş toarce, ţese şi coase o cămaşă pe care, îmbrăcând-o, s-ar putea lupta cu zmeii, trecând prin apă fară ca să se ude, trecând prin foc fără ca să se ardă.

— Iară eu, grăi Lăptiţa, cea mai tânără soră, dacă i-aş fi soţie, i-aş face doi feţi-frumoşi, gemeni cu părul de aur şi cu stea în frunte, stea ca luceafărul din zori.

(Ioan Slavici, *Doi feţi cu stea în frunte*, fragment)

***păcurar** — păstor, cioban;
***păcurăriţă** — soţia păstorului.

B. *Norocul ne dă prieteni; prostia ni-i ia... N-ajunge să dai sfaturi, când nu ştii să primeşti. Iar omul se cunoaşte aşa precum se poartă cu cei mai mici ca el...*

A fost odată, în ţările asfinţitului, un împărat, rău şi hapsân cu poporenii, cum sunt toţi împăraţii. Şi el avea trei fete. Cu fetele nu era rău. De, cum spune vorba bătrânească: «de ce-i al altuia i-e silă, da' de ce-i al lui i-e milă!»*

Şi pe fetele acestea le-a alintat, le-a făcut toate voile. Şi fetele s-au îngâmfat. S-au făcut rele, ţâfnoase, arţăgoase. Şi se credeau tare deştepte.

Atât se socoteau fetele acestea de deştepte, încât credeau că pot să dea orişicui sfaturi... Credeau că ştiu tot ce-i pe lume!...

Pe croitori îi învăţau să facă haine; pe ciubotari, ciubote, pe bucătari, mâncare; pe zidari, case. Şi chiar pe sfetnici îi învăţau să cârmuiască şi pe împărat să împărăţească ...

Iar după sfaturile lor ieşeau veşminte de te stricai de râs privindu-le, ciubote largi, când trebuiau să fie strâmte, şi strâmte dacă trebuiau să fie largi, case care se răsturnau pe oameni, bucate de nu puteau fi înghiţite şi împăratul însuşi, dacă asculta, făcea prostii peste prostii în treburile împărăteşti.

Se luaseră de gânduri toţi. Numai c-atât fuseseră de alintate prinţesele, că ajunseseră ca nişte scorpii. Se ţineau încrezute şi măreţe. Le era tuturor lehamite de ele... şi chiar împăratul n-avea alt gând decât să le mărite.

S-a întâmplat însă ca tot în vremea aceea să fie şi un zmeu acolo în împărăţie.

Se-apucă dară zmeul de le răpeşte odată pe-aceste fete. Pe toate trei le duce în palatul lui.

(Alexandru Mitru, *Prinţesele alintate*, fragment)

****poporeni*** — oameni din popor.

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Indică pentru cele trei surori din primul text ce calitate au în comun şi pentru cele trei surori din textul al doilea trei defecte pe care le au în comun. **(4 p)**

2. Găseşte o asemănare şi o deosebire privitoare la modul cum încep cele două basme. **(8 p)**

3. Identifică în fiecare dintre cele două texte: o enumeraţie şi o comparaţie. **(4 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Scrie o compunere de minimum 15-20 de rânduri, în care să prezinţi cum se realizează lumea basmului în cele două fragmente.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Atât cele trei surori din primul basm, cât şi cele trei surori din al doilea basm se aseamănă, primele prin calităţi, celelalte prin defecte. Fii autorul / autoarea unuia din cele două texte şi imaginează-ţi, într-o compunere de 20-25 de rânduri, o întâmplare în urma căreia trei surori îngâmfate devin mai bune.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele repere:

- Propunerea unui titlu sugestiv. **(3 p)**
- Respectarea structurii specifice unei compuneri. **(6 p)**
- Îmbinarea a două moduri de expunere. **(6 p)**
- Introducerea a două elemente de basm pe care le vei sublinia. **(4 p)**
- Originalitatea tratării subiectului. **(5 p)**
- Încadrarea în limita de spaţiu indicată. **(1 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Descrie în 10 -15 rânduri pe una dintre cele trei surori din primul text sau din al doilea text.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Scrie patru cuvinte din familia lexicală a cuvântului *împărat*. **(4 p)**

2. Identifică în fiecare text dat câte un substantiv în cazul genitiv şi câte unul în cazul acuzativ. Precizează funcţia sintactică a fiecăruia. **(8 p)**

3. Extrage din fiecare text dat câte un nume predicativ exprimat prin adjectiv. **(4 p)**

4. Scrie câte un verb la un mod nepredicativ din fiecare text dat. Indică modul fiecăruia. **(4 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 8

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A.

Privesc grăbiţii nouri ce-alunecă pe zări,
Topindu-se departe şi revenind întruna.
Parcă-mi trimit tăcute, nostalgice chemări,
Ei, fraţii cu dreptatea, cu ziua şi cu luna.

*Oceane mari de apă pe-a cerului genuni**
Câteodată-s limpezi ca lacrima pe-o pleoapă,
Revarsă altădată şi trăsnet şi furtuni —
Rămân aceleaşi totuşi oceane mari de apă.

Ce chipuri prinde-n slavă al norilor convoi!*
Centauri, turme, nave, creneluri de redută...*
Noi îi urâm când grindini revarsă peste noi,
Noi îi iubim, cu stropii lor calzi, când ne sărută.

(Nicolae Labiş, *Nouri*)

****genune*** — prăpastie adâncă;
****convoi*** — mulţime care merge în aceeaşi direcţie;
****centauri*** — fiinţă imaginară cu trup de cal şi cap omenesc.

B.

Făşii cernite de văzduh, o, Nori,*
Necontenit călătoriţi în zare,
În schimbătoarea voastră-nfiripare
Voi rămâneţi aceiaşi călători.

În tot vă regăsesc, năluci fugare,*
Şi peste noi tronaţi biruitori,
Voi sunteţi suflete de luptători
Şi-a dorului eternă întrupare.

...Şi de cădeţi cu rodul unei ploi
Sau cu-a zăpezii albă risipire,
Sunteţi avântul către forme noi.

Spre voi se-nalţă-ntreaga-ne iubire,
Căci în a voastră fugă şi-nnoire
O, Norilor, ne recunoaştem noi.

(Tudor Vianu, *Norii*)

****cernite*** — de culoare neagră;
****năluci*** — fantomă, vedenie.

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Scrie o asemănare şi o deosebire cu privire la versificaţia celor două texte. **(4 p)**

2. Identifică în oricare dintre cele două texte o comparaţie, un epitet şi o personificare. Explică, într-un text de 3-5 rânduri, semnificaţia oricărei figuri de stil identificate. **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Prezintă, într-o compunere de 15-20 de rânduri, elemente ale descrierii artistice de tip tablou, exemplificând cu secvenţe adecvate din fiecare text.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Valorificând mesajul unuia din cele două fragmente, alcătuieşte o naraţiune proprie de 20-25 de rânduri în care să prezinţi o întâmplare reală sau imaginară legată de nori.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele repere:

- Propunerea unui titlu sugestiv; **(5 p)**
- Utilizarea naraţiunii şi a descrierii ca moduri de expunere; **(5 p)**
- Respectarea etapelor acţiunii; **(5 p)**
- Introducerea în acţiune ca personaj a unui fenomen al naturii personificat; **(5 p)**
- Folosirea unui registru stilistic adecvat. **(5 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Imaginează-ţi că, privind pe fereastră, un nor te întreabă ceva şi tu răspunzi. Prezintă într-un text de 5-8 rânduri elementele situaţiei de comunicare create.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Precizează două consecinţe ale utilizării cratimei în structura: *ce-alunecă*. **(4 p)**

2. Indică funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în cele două texte: *ei, grindini, nori, suflete*. **(4 p)**

3. Identifică în fiecare dintre cele două texte câte un predicat verbal şi unul nominal. **(4 p)**

4. Subliniază predicatele, împarte în propoziţii şi realizează schema ultimei fraze din primul text, arătând felul propoziţiilor: *Noi îi urâm când grindini revarsă peste noi, / Noi îi iubim, cu stropii lor calzi, când ne sărută.* **(8 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 9

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A. *După ce domnul şi doamna Darling plecară de-acasă, lumânările de pe noptierele celor trei copii mai arseră câteva clipe. Erau nişte lumânări foarte drăguţe, numai să fi rămas treze să-l vada pe Peter venind; dar lumânarea lui Wendy pâlpâi şi căscă, molipsindu-le şi pe celelalte două şi, până să-şi închidă gura, se stinseră.*

În cameră pătrunse acum o lumina nouă, de mii de ori mai puternică decât toate lumânările la un loc, şi nici n-am pomenit bine de ea, că şi începu să cotrobăie prin toate sertarele dupa umbra lui Peter, răscolind apoi întregul dulap şi întorcând pe dos toate buzunarele. De fapt, nici nu era o lumină; răspândea lumină împrejur pentru că se mişca iute ca fulgerul prin cameră, dar, dacă stătea o clipă locului, oricine ar fi văzut că e, de fapt, o zână, cât pumnul de mică, dar care nu contenea să crească. Era o fetiţa pe nume Clopoţica, frumos înveşmântată într-o frunză ajurată, croită ca un pătrat mic, care îi punea foarte bine în valoare silueta. Şi trebuie să recunosc, avea o oarecare tendinţă spre îngrăşare.*

Nu intră bine zâna, şi fereastra se deschise prin suflarea stelelor, iar Peter ateriză şi el în cameră. Parte din drum mersese cu Clopoţica, iar mâna îi era încă mânjită de pulberea zânelor.

(J. M. Barrie, *Peter Pan*, fragment)

****ajurată*** — (aici) împodobită cu broderii pe margine.

B. *Şi deodată clipiră candele verzi de licurici în două şiraguri şi văzu pajiştea de flori deschisă către un părete de stâncă, între doi mesteceni bătrâni. În lumina verzie, fără zgomot, o uşă de cremene* se mişcă şi se dădu la o parte, şi din întuneric de peşteră apăru minunată arătare. Erau nişte omuşori mititei,*

numai de două palme de la pământ. Le luceau feţele şi ochii de zâmbet.

Fetiţa voi să-i numere.

— Nu se cade să ne numeri! se auzi o voce subţirică, Să ştii că suntem şapte!

Şi duduia Lizuca nu-i numără; şi ştia că sunt şapte prichindei. Şi veneau încet către ea prin dumbrava fermecată, printre candelele licuricilor; şi parcă ei singuri străluceau de lumină.

În frunte păşeau un bătrânel şi-o bătrânică, cu plete albe şi cu obrazurile rumene, îmbrăcaţi în straie de muşchi. După ei, prichindei cu bărbi cărunte purtau un pătuţ [...]. Şi pe pătuţul acela, pe un tronişor de piatră, sta o domniţă mai pitică decât toţi şi bălaie ca grâul. Avea pe cap cunună de maci sălbatici şi era îmbrăcată într-o haină lungă de culoarea pietrei de rubin.

(Mihail Sadoveanu, *Dumbrava minunată*, fragment)

**cremene* – un tip de rocă;
**rubin* – piatră preţioasă de culoare roşie.

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Compară, într-un text de 3-5 rânduri, elementele din cele două texte care reprezintă sursa de lumină, insistând asupra efectului de vrajă produs. **(4 p)**

2. Identifică diminutivele utilizate în descrierea celor două făpturi feminine şi arată rolul lor în descriere. **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Scrie o compunere de minim 15-20 de rânduri în care să prezinţi elementele prin care cele două fragmente se apropie de specia basmului.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Imaginează-ţi că în camera ta s-ar afla Clopoţica sau domniţa cea bălaie. Scrie o compunere de 20-25 de rânduri în care să prezinţi cum ţi-ai petrece o oră din viaţa ta cu o astfel de făptură.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele repere:

- Propunerea unui titlu sugestiv; **(3 p)**
- Respectarea structurii specifice unei compuneri; **(6 p)**
- Îmbinarea a două moduri de expunere; **(6 p)**
- Introducerea a patru figuri de stil diferite, pe care le vei sublinia; **(4 p)**
- Originalitatea tratării subiectului; **(5 p)**
- Încadrarea în limita de spaţiu indicată. **(1 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Construieşte un dialog, de 10-12 replici, pe care crezi că l-ar purta cei doi mesteceni bătrâni (textul al doilea), până ce uşa de cremene se va mişca pentru a apărea cei şapte omuşori mititei.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Scrie două propoziţii în care cuvintele subliniate în cele două texte, *ateriză* şi *arătare*, să aibă sens ironic. **(8 p)**

2. Identifică în fiecare text câte două verbe aflate la modul indicativ, timpul perfectul simplu. **(4 p)**

3. Transformă în propoziţie simplă următoarea propoziţie dezvoltată: *În cameră pătrunse acum o lumină nouă, de mii de ori mai puternică decât toate lumânările la un loc.* **(4 p)**

4. Alege ultima frază din oricare dintre cele două fragmente. Subliniază predicatele şi realizează schema frazei, arătând felul propoziţiilor. **(4 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 10

- **Toate subiectele sunt obligatorii.**
- **Timp de lucru: 3 ore.**

Citeşte cu atenţie următoarele texte şi răspunde cerinţelor formulate:

A.

Stupul lor de pe vâlcea
Stă păzit într-o broboadă
De trei plopi înalţi, de nea,
Pe o blană de zăpadă.

Înăuntru însă-n stup
Lucrătoarele sunt treze
Şi făcând un singur trup
Nu-ncetează să lucreze.

Prisăcarul le-a uitat
Şi-a căzut şi peste ele
Iarna, grea ca un plocat
Cu chenar de peruzele.

Că niciuna n-a muncit
Pentru sine, ci-mpreună
Pentru stupul împlinit
Cu felii de miere bună.

(Tudor Arghezi, *Stupul lor*)

B.

— Cu argint prin iarba mare,
Melcule, cui scrii scrisoare?
Tu nu vezi că-n drum, Ţestoasa
Ar putea să-ţi sfarme casa?
Fii atent la semafor
Şi-ţi va fi de ajutor,
Semaforul de servici,
Dirijat de Licurici.
Verdele însemnă «treci»,
Chiar şi pentru melci zevzeci;
Dar pe «roşu» stai,
Că, de nu, e vai!
Şi-o să plângă mama Melcă,
Şi-o să plângă tata Melc,
Melc, Melc, Codobelc!

(Passionaria Stoicescu, *Melcul pieton*)

I. Lectura — 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Scrie două observaţii privitoare la versificaţia celor două texte propuse. **(4 p)**

2. Explică, într-un text de 5-6 rânduri, referindu-te la imagini artistice şi figuri de stil, semnificaţia versurilor: *Stupul lor de pe vâlcea / Stă păzit într-o broboadă / De trei plopi înalţi, de nea, / Pe o blană de zăpadă.* **(12 p)**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

Prezintă, într-o compunere de 15-20 de rânduri, raportul dintre realitate şi ficţiune, aşa cum reiese din cele două texte suport, exemplificând cu secvenţe adecvate din fiecare text.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

Valorificând mesajul unuia din cele două fragmente, alcătuieşte o naraţiune proprie de 20-25 de rânduri în care să prezinţi o întâmplare petrecută în ţara albinelor sau în ţara melcilor.

Pentru a obţine punctajul maxim, vei avea în vedere următoarele repere:

- Propunerea unui titlu sugestiv. **(5 p)**
- Utilizarea naraţiunii şi a dialogului ca moduri de expunere. **(5 p)**
- Respectarea etapelor acţiunii; **(5 p)**
- Introducerea în acţiune a cel puţin două personaje; **(5 p)**
- Folosirea unui registru stilistic adecvat. **(5 p)**

Notă! Pentru redactarea corectă a ambelor compuneri de la subiectele II şi III, se alocă 14 puncte: respectarea regulilor de ortografie şi de punctuaţie, aşezarea în pagină a textului, utilizarea unui stil adecvat tipului de compunere.

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Imaginează-ţi că lucrezi în publicitate. Realizează, într-un text de 4-5 rânduri, o reclamă pentru promovarea unuia din cele mai frumoase locuri din România. Pentru a putea convinge, referă-te la un loc cunoscut, care te-a impresionat în mod deosebit.

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. Stabileşte numărul de litere şi de sunete pentru cuvintele: *muncit, treci.* **(4 p)**

2. Indică funcţia sintactică pentru cuvintele subliniate în cele două texte: *lor, treze, verdele.* **(6 p)**

3. Transcrie, din oricare text suport, câte un exemplu pentru următoarele părţi de vorbire: interjecţie simplă, verb auxiliar, pronume personal, prepoziţie simplă, conjuncţie subordonatoare, adjectiv provenit din verb la participiu. **(6 p)**

4. Explică rolul a două semne de punctuaţie din enunţul: — *Cu argint prin iarba mare, / Melcule, cui scrii scrisoare?* **(4 p)**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Bareme de evaluare şi de notare. Sugestii de rezolvare

Teste de evaluare inițială

VARIANTA 1

Partea I (48 de puncte)

A.

1. în-flo-ri; gin-ga-şă; a-run-cau. **2 p + 2 p + 2 p**

2. De exemplu: *veneau* — soseau; *vrăjtă* — magică; *însuşiri* — trăsături. **2 p + 2 p + 2 p**

3. Litera mare marchează începutul unui enunţ. **6 p**

4. *înflori* — verb, *gingaşă* — adjectiv, *mireasma* — substantiv. **2 p + 2 p + 2 p**

5. De exemplu:
– ***subiect*** — *Trandafirul a înflorit.*;
– ***atribut*** — *Petalele trandafirului sunt catifelate.*;
– ***complement*** — *Acest miros îmbietor vine de la trandafirul din vază.*
2 p + 2 p + 2 p

B.

1. De exemplu: *gingaşă, albă.* **6 p**

2. *la o margine de drum, dimineaţa.* **6 p**

3. De exemplu: *Celelalte flori se plecară în faţa trandafirului, impresionate de mirosul îmbietor.* **6 p**

Partea a II-a (30 de puncte)

– integrarea în conţinutul compunerii a celor trei cuvinte selectate; **6 puncte (2 p + 2 p + 2 p)**

– alegerea unui titlu sugestiv; **6 puncte**

– adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea si coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) – ***2 p***; conţinut parţial adecvat – ***1 p***; **14 puncte**

– respectarea limitelor de spaţiu indicate; **4 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului – ***2 p***; adecvare parţială – ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p*** / 3 erori – ***2 p*** / 4 erori – ***1 p*** / 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p*** / 4 erori – ***1 p*** / 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

VARIANTA 2

Partea I (48 de puncte)

A.

1. Evaluarea dictării:

– ortografie (***2 p*** – 0-2 erori; ***1,5 p*** – 3-4 erori; ***1 p*** – 5-6 erori; ***0 p*** de la 6 erori în sus); **2 p**

– punctuaţie (***1 p*** – 0-2 erori; ***0,5 p*** – 3-4; ***0 p*** – mai mult de 4 erori); **1 p**

– fidelitate (***1 p*** – scriere după dictare fără omisiuni; ***0,5 p*** – 1-2 erori, ***0 p*** de la 2 erori în sus); **1 p**

– aşezare în pagină (***1 p*** – aşezare corectă; ***0,5 p*** – ignoră alineatele, nu scrie până la capătul rândului); **1 p**

– caligrafie. **1 p**

2. De exemplu: *a fi vai de cineva* – a fi rău de el, a o încurca; *a da fuga* – a alerga, a se grăbi, a fugi. **3 p** x 2

3. *Păcală* – substantiv propriu; *zici* – verb; *tu* – pronume personal. **2 p** x 3

4. De exemplu*: mergeau, zici, voi veni.* **2 p** x 3

5. De exemplu: *Razele soarelui strălucesc peste mare şi peste nisipul fierbinte.* **1 p** x 6

B.

1. Păcală şi Tândală. **3 p** x 2

2. De exemplu: *printr-o pădure, în sat.* **3 p** x 2

3. Păcală se duce în sat să aducă sare pentru a putea mânca pasărea. **6 p**

Partea a II-a (30 de puncte)

– integrarea în conținutul compunerii a celor trei cuvinte selectate; **9 puncte (3 p + 3 p + 3 p)**

– alegerea unui titlu sugestiv; **5 puncte**

– adecvarea conținutului la cerință (claritatea si coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) – ***10 p***; conținut parțial adecvat – ***5 p***; **10 puncte**

– respectarea limitelor de spațiu indicate; **6 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conținutului – ***2 p***; adecvare parțială – ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p*** / 3 erori – ***2 p*** / 4 erori – ***1 p*** / 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuația (0-3 erori – ***2 p*** / 4 erori – ***1 p*** / 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

VARIANTA 3

Partea I (48 de puncte)

A.

1. lu-crat, pa-ne-re, gu-tui. **3 p x 2**

2. De exemplu: *bucate* – alimente, *panere* – coșuri, *știi* – cunoști. **3 p x 2**

3. Virgula, semn de punctuație, separă termenii unei enumerații. **6 p**

4. *–ntreaga* – adjectiv, *au* – verb, *pui* – substantiv comun. **2 p x 3**

5. De exemplu:

– ***subiect***: *<u>Alunele</u> sunt foarte gustoase.*
– ***atribut***: *Culoarea <u>alunelor</u> coapte este maronie.* **3 p x 2**

B.

1. De exemplu: *pere, gutui, prune.* **3 p** x 2

2. De exemplu: *Toamna este anotimpul dedicat muncii.* **3 p** x 2

3. De exemplu: *Oamenii lucrează foarte mult pentru a obţine ceea ce îşi propun. Versul surprinde intervalul de timp dedicat muncii şi anume de la răsăritul soarelui până la apus.* **6 p / 3 p / 1 p**

Partea a II-a (30 de puncte)

– integrarea în conţinutul compunerii a celor trei cuvinte selectate; **9 puncte (3 p + 3 p + 3 p)**

– alegerea unui titlu sugestiv; **5 puncte**

– adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea si coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) – ***10 p***; conţinut parţial adecvat – ***5 p***; **10 puncte**

– respectarea limitelor de spaţiu indicate; **6 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului – ***2 p***; adecvare parţială – ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p*** / 3 erori – ***2 p*** / 4 erori – ***1 p*** / 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p*** / 4 erori – ***1 p*** / 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Cartea — obiect cultural. Raportul dintre realitate şi literatură. Textul şi opera

A.

1. Autoarea poeziei este Passionaria Stoicescu, iar titlul este *Carte vie, de povaţă.*

2. Cartea naturii este numită *carte vie, de povaţă.*

3. pagini, fotografii.

4. De exemplu: *vara – verde, toamna – roşcovană, iarna – năzdrăvană, primăvara – fermecătoare.*

5. ***Asemănare***: ambele te învaţă despre lume prin conţinutul variat, bogat.
Deosebire: învăţarea se face în mod diferit — contact direct cu natura şi indirect, prin intermediul cărţii.

B.

1. Cartea şi paginile ei îţi oferă numeroase informaţii cu care îţi poţi explica lumea din jur. Afli, prin intermediul cărţii, despre trecutul omenirii sau despre locuri cu care nu poţi intra în contact. Cartea naturii te ajută să desoperi direct lumea din jurul tău şi să înveţi de la ea cât mai multe etc.

2. O carte îţi dezvăluie lucruri pe care nu le-ai putea descoperi altfel, dar este important şi contactul direct cu lumea vie din jurul nostru etc.

3. De exemplu: *cetate verde, lumea diafană, marea mărunţie* etc.

4. Natura este mereu o sursă de inspiraţie şi de învăţături prin calităţile ei: mereu nouă, variată, spectaculoasă, plină de neprevăzut etc.

5. De exemplu: *Iarna înseamnă joaca celor mici şi prezentarea ei prin adjectivul-epitet năzdrăvană pune în evidenţă această idee. În acelaşi timp, mantia iernii transformă lumea obişnuită şi aduce bucurie, veselie, încântare* etc.

C.

1.

Cartea — obiect cultural	*Cartea vie a naturii*
cárte, *cărți*, s. f. **I. 1.** Scriere cu un anumit subiect, tipărită şi legată sau broşată în volum **2.** *fig.* Cunoştinţe de scriere şi de citire; învăţătură, ştiinţă, cultură. *Ai carte, ai parte.* etc.	Cartea naturii oferă o lume spectaculoasă, plină de parfum şi culoare. Cartea naturii adună în filele ei viaţa, anotimpurile etc.

2. ***Asemănări***: în ambele este vorba despre o carte; informaţiile sunt transmise cu ajutorul cuvintelor.

Deosebiri: definiţia originală, personală; primul text transmite informaţii, al doilea este scris pentru destindere.

3. În poezia *Carte vie, de povaţă*, de Passionaria Stoicescu, este înfăţişată lumea vie din jurul nostru, care capătă atribute inedite. Situată în interiorul acestei lumi, poeta descoperă fiecare anotimp şi îl prezintă prin limbaj expresiv, figurat. Vara devine cetate verde, toamna aduce în lume culoare, iarna se transformă într-o persoană jucăuşă, iar primăvara zână readuce magia în lumea tainică a naturii. Poezia dezvăluie elemente ale lumii reale transformate prin intermediul limbajului figurat şi al imaginilor artistice. Realitatea este punctul de pornire, lumea concretă cunoscută de toţi. Textul literar cuprinde realitatea şi o modifică prin imaginaţie şi limbaj etc.

4. Titlul poeziei *Carte vie, de povaţă*, de Passionaria Stoicescu, este într-o strânsă relaţie cu ideile transmise. La începutul poeziei sunt numite anotimpurile şi trăsăturile lor specifice, iar ele conturează cadrul larg al naturii care-i oferă omului toate darurile sale: frumuseţe, bogăţie, înţelepciune, visare etc.

5. Opera literară este o lucrare prin care autorul creează un univers imaginar propriu. Caracterul unic, original al operei literare este dat de modul în care scriitorul valorifică resursele expresive ale limbii şi impresionează cititorul, generând emoţii şi sentimente.

În poezia *Carte vie, de povaţă*, de Passionaria Stoicescu, este prezentată cartea vie a Naturii, o carte miraculoasă, mereu nouă şi plină de învăţături. Pentru toate darurile oferite omului, natura este percepută de poetă asemenea unei cărţi care se transformă mereu şi se deschide în fiecare zi la o altă pagină. Natura este înfăţişată printr-o imagine vizuală precum o *cetate verde*, plină de viaţă, în timpul verii, completată de culorile *roşcovane* toamnei şi de caracterul *năzdrăvan* al iernii. Primăvara personificată devine o *zână* care aduce la lumină toate tainele pământului. Sentimentele generate de poezie sunt de încântare pentru modul în care natura îşi schimbă veşmintele, dar şi pentru tonul destins, jucăuş al versurilor etc.

Noţiuni de fonetică

A.

1. *A*; *A*; *F*; *F*; *A*.

2. ce-ta-te, ver-de, prin-tre, î-nalt, hai-nă;

3. De exemplu:
Cuvinte monosilabice: *scriu, din, cu.*
Cuvinte plurisilabice: *roşcovană, diafană, omătul.*

4. ***verde*** – ***v*** - consoană, ***e*** - vocală, ***r*** - consoană, ***d*** - consoană, ***e*** - vocală;
răcoare – ***r*** - consoană, ***ă*** - vocală, ***c*** - consoană, ***o*** - semivocală, ***a*** - vocală, ***r*** - consoană, ***e*** - vocală;
lumea – ***l*** - consoană, ***u*** - vocală, ***m*** - consoană, ***e*** - semivocală, ***a*** - vocală;
mărunţie – ***m*** - consoană, ***ă*** - vocală, ***r*** - consoană, ***u*** - vocală, ***ţ*** - consoană, ***i*** - vocală, ***e*** - vocală.

5. Diftongul este grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală şi o semivocală, pronunţate în aceeaşi silabă. Triftongul este grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală şi două semivocale rostite în aceeaşi silabă.

B.

1. *poţi, pa-gini, di-a-fa-nă, roş-co-va-nă, na-tu-rii.*

2. scri*u*, p*i*erde, răco*a*re, fotografi*i*, so*a*re.

3. De exemplu: *mă-run-ţi-e*, *vi-e*.

4. leoaică, viezuroaică, zmeoaică, aripioară, lăcrămioară.

5. iarbă, picioare, stătătoare.

C.

1. *cetate*: 6 litere, 6 sunete; *înţelepciune*: 12 litere, 11 sunete; *pagini*: 6 litere, 5 sunete; *sprânceană*: 10 litere, 9 sunete.

2. De exemplu:
Oamenii *complecşi* au o viaţă interesantă.
Stâlpii *ficşi* sunt bine amplasaţi.
Lincşii se remarcă prin blana lor.
La slujbă participă mulţi *ortodocşi*.
În mitologie sunt menţionaţi *sfincşii*.

3. a-e-ri-an, a-tlet, de-za-pro-ba / dez-a-pro-ba, idee, pri-e-ten, ruc-sac, sculp-tor, su-biect.

4. Cratima, semn ortografic, determină rostirea într-o silabă şi apariţia unui diftong.

5. Textul trebuie realizat în acord cu cerinţa: prezentarea pregătirilor pentru şcoală, integrarea în text a unor cuvinte ce conţin diftongi, triftongi, hiat.

Texte literare şi nonliterare. Situaţia de comunicare

A.

1. Text literar: *Pace* de George Coşbuc, text nonliterar: reclama pentru un hotel din Predeal.

2. ***Textul literar*** – *emiţător*: George Coşbuc, *destinatar*: cititorul / cititorii.
Textul nonliterar – *emiţător*: echipa managerială a hotelului, *receptor*: turiştii intresaţi de un concediu la munte.

3. De exemplu: în ambele texte este înfăţişat muntele.

4. De exemplu: ***textul literar*** – predomină cuvintele utilizate cu sens figurat; ***textul nonliterar*** – predomină cuvintele utilizate cu sens propriu.

5. De exemplu: *Vei privi prin zări senine / Stelele, sclipind mărunte, / Cum încet de peste munte, / Ies de printre brazi; Amplasat într-un cadru natural privilegiat, înconjurat de priveliştea unică a Munţilor Bucegi, Postăvarul şi Piatra Mare.*

B.

1. De exemplu: *Pace*, de George Coşbuc, este un text literar prin prezenţa imaginilor artistice şi a figurilor de stil şi prin stârnirea emoţiei artistice cititorului. Reclama este un text nonliterar care surprinde aspecte din realitate şi are ca scop convingerea cititorului/receptorului.

2. *emiţător*: echipa managerială a hotelului, *receptor*: turiştii intresaţi de un concediu la munte, *cod*: cuvintele, *canal*: internetul, *mesaj*: prezintă un hotel la munte, *context*: hotelul.

3. *Ca şi ieri rotundă luna / O să ias-acum-acum*, — este surprinsă imaginea perfectă a astrului nopţii în mişcarea lui eternă etc.

4. De exemplu: *mărunte*. A sfărâmat bolovanul de sare în bucăţi *mărunte*.

5. Reclama este o acţiune publicitară realizată pe diverse căi (anunţuri, în publicaţii, la radio, televiziune etc.) în scopul de a suscita interesul publicului faţă de ceva. Cuvintele folosite cu sens figurat sunt prezente pentru a impresiona cititorii şi a-i determina să acţioneze în raport cu mesajul transmis.

C.

1. Textul literar valorifică resursele expresive ale limbii şi este scris cu scopul de a provoca emoţie artistică, în timp ce textul nonliterar recurge la sensul propriu al cuvintelor şi are ca scop informarea receptorului.

2. De exemplu: *inima, privilegiat.*

Când a ajuns la finalul cursei, *inima* îi bătea cu putere.

Oaspetele se bucura de un regim *privilegiat.*

3. De exemplu: epitet – *noptateca răcoare*, personificare – *Codrii-alene cântă*, comparaţie – *Ca şi ieri rotundă luna / O să ias*, repetiţie – *acum-acum.*

4. De exemplu: Luna este prezentată prin metafora *steag de aur*, care scoate în evidenţă atât culoarea strălucitoare a astrului nopţii, cât şi poziţia prin care domină întreaga lume. Contrastul dintre strălucirea lunii şi culoarea întunecată a dealului este surprins prin imaginea vizuală.

5. De exemplu: În poezia dată figurile de stil şi imaginile artistice transfigurează artistic spaţiul vast al naturii şi ajută la exprimarea sentimentelor, generând trăirea artistică. Se va face referire la imaginile vizuale şi auditive şi la figurile de stil cu ajutorul cărora este surprinsă lumea singuratică a muntelui pe timpul nopţii, dar şi la sentimentele şi trăirile generate de imaginile surprinse, la starea de pace a întregului tablou.

Figuri de stil. Versificaţia

A.

1. Poezia este alcătuită din patru strofe.

2. Strofa a doua – *rară-afară*, strofa a patra – *pămătuf-puf, vătuită-potrivită.*

3. De exemplu: personificare – *Iese-un pui de păpădie / Să mai vadă ce-i pe-afară.* Epitet – *frunza cafenie.*

4. Puiul de păpădie constată că este foarte frig, *Că-i tot brumă / Şi-i tot ger.*

5. De exemplu: *frunza cafenie, umbra rară, soarele călduţ.*

B.

1. Strofa este un grup de două sau mai multe versuri. Versul este un rând dintr-o poezie şi poate avea lungime variată.

2. De exemplu: ***imagine vizuală***: *Se întinde drept spre cer / Pe codiţa lui de gumă.*

3. Puiul de păpădie personificat este deosebit de curios: *Iese-un pui de păpădie / Să mai vadă ce-i pe-afară.*

4. Enumeraţia scoate în evidenţă trăsăturile negative ale lumii pe care puiul de păpădie o descoperă afară. Cele două elemente asociate generează atitudinea de retragere a păpădiei.

5. Elementul central al poeziei este puiul de păpădie, prezentat printr-o personificare.

C.

1. Strofa de două versuri se numeşte distih, cea de patru versuri catren.

2. De exemplu: Prin sintagma *Soarele călduţ, de puf* este înfăţişat puful moale, cald şi plăcut al păpădiei. Culoarea luminoasă a păpădiei este asemănată soarelui.

3. Semnul exclamării scoate în evidenţă starea de încântare a celui care surprinde gingăşia puiului de păpădie.

4. Pentru realizarea acestei cerinţe se vor interpreta figurile de stil şi imaginile artistice care pun în valoare lumea textului.

5. De exemplu: Se poate descrie o zi luminoasă de toamnă, dominată de arămiul specific şi de parfumul naturii.

Lexicul

A.

1. vocabularul fundamental şi masa vocabularului.

2. a) Vocabularul cuprinde totalitatea cuvintelor dintr-o limbă.

3. De exemplu: *alungau* – îndepărtau, *întunericul* – bezna, *molcom* – uşor, *zăpuşeală* – arşiţa, *provizii* – rezerve, *să care* – să transporte.

4. c) atât cu ajutorul prefixelor, cât şi al sufixelor.

5. *a îndrăgi, hrănitor.*

B.

1. De exemplu:

Am oferit un preţ corect pentru bicicleta cumpărată.
Anul acesta ne-am petrecut concediul la mare.
Bunicul a dat cu lac pe mobilă.
Pe drum treceau trei care cu sare.

2. mare ≠ mici.

3. De exemplu:

Sunt născută în luna *mai*.
A bătut pământul cu un *mai*.

4. *galbene, roşii.*

5. ***Vocabular fundamental***: *la, început, nu plece, de foc* etc.
Masa vocabularului: *şopron, stivă, adăpost, înteţind* etc.

C.

1. De exemplu: ***substantiv***: *flăcările* – vâlvătăile; ***verb***: *îndrăzni* – cuteză; ***pronume***: *el* – dânsul; ***adjectiv***: *dragi* – scumpe.

2. De exemplu: *gălbui, gălbenea, gălbior, gălbenuş, a îngălbeni.*

3. De exemplu: *a înnoi, a înnegri, a înnebuni.*

4. De exemplu: *Şi, uite aşa, îşi desfăşură o mare parte a zilei intensificând focul, hrănindu-se din rezervele de zmeură şi ieşind să bea apă din lac când îl încolţea setea.*

Observaţia privitoare la textul nou obţinut trebuie să aibă în vedere că noul text păstrează ideea transmisă, dar se pierde sonoritatea iniţială, mult mai potrivită etc.

5. În elaborarea textului vei surprinde prin intermediul descrierii o zi senină, în care albastrul cerului se armonizează cu galbenul şi roşul frunzelor. Subliniază cuvintele din câmpul lexical al culorilor.

Test 1

Subiectul I (60 de puncte)

1. De exemplu: enumeraţie – (toamna) *mândră, harnică, darnică.* 2 x **3 p**

2. De exemplu: Anotimpul înfăţişat este toamna, care aduce cu sine o lume nouă. Ea dăruieşte oamenilor roadele pământului: *porumb pentru coşare, strugurii de vie*, dar modifică şi culorile obişnuite ale naturii şi alungă frumoasele cântece ale păsărilor. **6 p / 3 p / 1 p**

3. De exemplu: Versurile surprind, printr-o imagine vizuală, transformarea naturii la venirea toamnei. Personificată, toamna pare să ofere tot ce are mai frumos, mai viu: *Iarba-i verde şi frumoasă.* **6 p / 3 p / 1 p**

4. *bunuri* – roade, *veselie* – bucurie, *verde* – crudă. 3 x **2 p**

5. *harnică* ≠ leneşă, *darnică* ≠ zgârcită, *a-mpărţit* ≠ a adunat. 3 x **2 p**

6. De exemplu: verzui, verdeaţă, a înverzi. 3 x **2 p**

7. a începe, a înnoi, a deszăpezi. 3 x **2 p**

8. *muncitori* – 9 litere / 8 sunete,
veselie – 7 litere / 7 sunete,
iarba – 5 litere, 5 sunete. 6 x **1 p**

9. De exemplu: ***diftongi***: iarba, coasă; ***hiat***: veselie; 3 x **2 p**

10. *emiţător*: autorul textului, Vasile Alecsandri; *receptor*: cititorul textului; *cod*: cuvintele din limba română; *canal*: pagina tipărită; *mesaj*: imaginea toamnei într-un text literar; *context*: toamnă. 6 x **1 p**

Subiectul al II-lea (18 puncte)

– definirea operei literare cu precizarea a trei caracteristici: imaginarea unui univers propriu, valorificarea resurselor expresive ale limbii şi provocarea emoţiei artistice; 3 x **2 p**

– exemplificarea trăsăturilor pe baza textului; 3 x **2 p**

– interpretarea a două figuri de stil sau / şi imagini artistice; 2 x **3 p**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului: ***2 p***; adecvare parţială: ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 2

Subiectul I (60 de puncte)

1. personificarea. **6 p**

2. De exemplu: comparaţie – *Văzduhul verii e orbitor ca jocul de argint a milioane de iatagane*; epitet – (*soare*) *metalic*. 2 x **3 p**

3. De exemplu: Cele două momente ale zilei se transformă în *procesiuni de odăjdii în fum albăstrui* odată cu venirea toamnei. Ceaţa învăluie totul într-o culoare albăstruie, iar parfumul naturii se înalţă puternic în văzduh. **6 p / 3 p / 1 p**

4. ***Imagine vizuală*** – *cer prăfuit de galopul luminii în zale.*
Imagine auditivă – *foşnete lungi, uscat mătăsoase.* 2 x **3 p**

5. De exemplu: ***orbitor*** – cuvânt de bază: *a orbi*, ***mătăsoase*** – cuvânt de bază: *mătase*. 2 x **3 p**

6. De exemplu: lărguţ, lărgime, lărgitor. 3 x **2 p**

7. De exemplu: *se înalţă* – se ridică, *văzduh* – aer, *luminos* – clar, limpede. 3 x **2 p**

8. *cădea, verii, milioane.* 3 x **2 p**

9. De exemplu: *înainte, religios, prăfuit.* 3 x **2 p**

10. *argint*: 6 litere, 6 sunete; *largi*: 5 litere, 4 sunete; *religios*: 8 litere, 8 sunete. 6 x **1 p**

Subiectul al II-lea (18 puncte)

– definirea operei literare cu precizarea a trei caracteristici: imaginarea unui univers propriu, valorificarea resurselor expresive ale limbii şi provocarea emoţiei artistice; 3 x **2 p**

– exemplificarea trăsăturilor pe baza textului; 3 x **2 p**

– interpretarea a două figuri de stil sau / şi imagini artistice; 2 x **3 p**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului: ***2 p***; adecvare parţială: ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Naraţiunea în proză. Trăsături. Etapele acţiunii

A.

1. De exemplu:
Indici de timp: *de azi dimineaţă, de acum un an.*
Indici de spaţiu: *în clasă, pe la uşa clasei.*

2. Profesorul, copilul roşu la faţă, portarul.

3. a) naraţiunea se realizează la persoana I.

4. Naraţiunea, descrierea, dialogul.

5. ***Situaţia iniţială***: *De azi dimineaţă [...] părea că se simţea mâhnit*; ***cauza acţiunii***: *După aceea se uită [...] ca să vadă dacă arde*; ***desfăşurarea acţiunii***: *În timpul acesta [...] de aceea vă şi mulţumesc*; ***depăşirea situaţiei dificile***: *Tocmai atunci intră portarul [...] zise cu sfială*; ***situaţia finală***: *Iertaţi-mă [...] fătul meu.*

B.

1. Acţiunea se petrece într-o dimineaţă, într-o sală de clasă.

2. Profesorul este personajul principal, iar copilul bolnav este personaj secundar.

3. Relatarea se realizează la persoana I, de către un narator-personaj, dovadă fiind pronumele şi verbele la persoana I din naraţiune: *intram, îmi.*

4. Naraţiunea.

5. Fragmentul aparţine situaţiei iniţiale, deoarece în el se precizează timpul, locul acţiunii şi se prezintă personajele principale care iau parte la acţiune.

C.

1. De exemplu: *De azi dimineaţă, de la prima oră de curs, îmi place şi profesorul nostru de acum, cel care ne predă în momentul de faţă.*

2. Vei alege ca argumente trăsăturile textului narativ: prezenţa naratorului, indici de timp şi de spaţiu, personaje care iau parte la acţiune etc.

3. De exemplu: *De azi dimineaţă îi place şi profesorul lui de acum. Pe când intrau în clasă, unde el se şi afla pe catedră, şcolari de-ai lui, de acum un an, trecând pe la uşa clasei lor, se opreau puţin, ca să-l salute.*

4. În realizarea acestui text trebuie să utilizezi naraţiunea ca mod principal de expunere. Vei consemna locul şi timpul acţiunii şi vei prezenta faptele într-o succesiune logică. Nu uita să arăţi sentimentele sau atitudinea portarului în legătură cu cele prezentate.

5. Indiferent de ce situaţie finală vei imagina, vei avea în vedere ca ea să cuprindă rezolvarea conflictelor.

Naraţiunea în versuri. Trăsături

A.

1. a) Textul este scris în versuri.

2. ***Indici de timp***: *Până când a căzut frânt, acum.*
Indici de spaţiu: *în jungla deasă, prin bălării.*

3. Cocoloş Explorator.

4. Naraţiunea se realizează la persoana I.

5. Naraţiunea.

B.

1. c) Textul narativ se poate scrie în proză sau în versuri.

2. Acţiunea se petrece lângă Ecuator, „*în jungla deasă*”.

3. De exemplu: temător.

4. Relatarea se realizează la persoana a III-a de către un narator obiectiv, dovadă fiind verbele la persoana a III-a din naraţiune: *se temea, nu trecea.*

5. De exemplu: *S-a sucit încolo-ncoace, / S-a-nvârtit, s-avem iertare; Şi-ncepu a hoinări.*

C.

1. Rimă pereche.

2. Vei alege ca argumente trăsăturile textului narativ: prezenţa naratorului, indici de timp şi de spaţiu, personaje care iau parte la acţiune etc.

3. De exemplu:

1) Cocoloş Explorator se teme se fiarele junglei.
2) El recunoaşte că a greşit când a plecat fără hartă.
3) Cocoloş Explorator pleacă la drum de teama fiarelor.

4. În realizarea rezumatului trebuie să respecţi următoarele cerinţe: timpul verbelor (nu se utilizează pefectul simplu); nu se folosesc citate; se relatează la persoana a III-a doar întâmplările, fără aprecieri sau comentarii personale, fără descrieri; respectarea limitei de spaţiu indicate.

5. Indiferent de ce situaţie finală vei imagina, vei avea în vedere ca ea să cuprindă rezolvarea conflictelor.

Planul simplu şi planul dezvoltat de idei. Rezumatul

A.

1. naraţiunea

2. În transcrierea ta, vei acorda atenţie caligrafiei, corectitudinii copierii şi aşezării în pagină.

3. *Se mai întâmplă ca mama să se scoale, în timpul zilei, şi să plece fără să-i mai pese dacă Bambi o urmează sau nu.*

4. Bambi creşte, odată cu trecerea timpului. Mama sa îl refuză când Bambi vrea să sugă. Când ies să se plimbe, mama nu este preocupată dacă Bambi o însoţeşte sau nu.

5. În realizarea rezumatului trebuie să respecţi următoarele cerinţe: timpul verbelor (nu se utilizează pefectul simplu); nu se folosesc citate; se relatează la persoana a III-a doar întâmplările, fără aprecieri sau comentarii personale, fără descrieri.

B.

1. De exemplu: prezenţa indicilor de timp şi de spaţiu, prezenţa naratorului etc.

2. De exemplu:

1) *Timpul trece [...] Bambi o urmează cuminte.*
2) *Într-o zi, mama nu mai e de găsit. [...] Nu ştie ce să mai facă.*
3) *Dintr-o dată aude [...] care nu se mai simte atât de singur.*

3. De exemplu:

1) Mama încearcă să-l obişnuiască pe Bambi să se descurce singur.
2) Bambi se trezeşte singur şi se întristează.
3) Bambi întâlneşte doi prieteni aflaţi în aceeaşi situaţie.

4. Pentru fiecare idee vei adăuga enunţuri prin care să oferi amănunte luate din text despre acţiunile şi stările personajelor, despre împrejurările în care se petrec faptele, despre locul şi timpul acţiunii.

5. În realizarea rezumatului trebuie să respecţi următoarele cerinţe: timpul verbelor (nu se utilizează pefectul simplu); nu se folosesc citate; se relatează la persoana a III-a doar întâmplările, fără aprecieri sau comentarii personale, fără descrieri; respectarea limitei de spaţiu indicate.

C.

1. De exemplu: În text se identifică prezenţa indicilor de timp (*în timpul zilei, uneori*) şi de spaţiu (*pe cărările lor obişnuite*), prezenţa naratorului prin utilizarea persoanei a III-a în naraţiune (*trece, se întâmplă* etc.).

2. Vei alege ideea pe care o consideri potrivită.

3. Vei adăuga enunţuri care să conţină amănunte luate din text despre acţiunile şi stările personajelor, despre împrejurările în care se petrec faptele, despre locul şi timpul acţiunii.

4. În realizarea acestui text vei utiliza naraţiunea ca mod principal de expunere. Vei utiliza ideile secundare formulate la exerciţiul anterior.

5. În realizarea acestui text trebuie să utilizezi naraţiunea ca mod principal de expunere. Vei consemna locul şi timpul acţiunii şi vei prezenta faptele într-o succesiune logică. Vei evidenţia legătura mamă–copil, grija mamei şi dorinţa acesteia de a-şi vedea copilul capabil să se descurce singur.

Verbul

A.

1. *La trei fără cinci părăsesc castelul. Hagrid trăieşte într-o căsuţă mică de lemn, la marginea Pădurii Interzise.*

2. *stai* – pers. a II-a, nr. sg.;
îmbie – pers. a III-a, nr. sg.;
începu – pers. a III-a, nr. sg.

3. *pofti* – mod indicativ, timp perfect simplu; *să ţină* – mod conjunctiv, timp prezent; *stai* – mod imperativ, formă afirmativă; *părea* – mod indicativ, timp imperfect.

4. De exemplu: *au părăsit* – predicat verbal; *nu era fioros* – predicat nonimal.

5. b) verb auxiliar, verb predicativ.

6. De exemplu: *Părăsind la timp clădirea, nu au fost expuşi pericolului.*

7. De exemplu: *Noi suntem la şcoală. Mâine va fi şedinţă cu părinţii.*

B.

1. *Hotărât lucru, ca şi stăpânul, nici Colţ nu este aşa fioros cum pare.*

2. De exemplu: *ciocănind* – modul gerunziu; *înfundate* – modul participiu.

3. a) la modul indicativ, timp perfect simplu.

4. ***A***; ***F***; ***F***; ***A***; ***F***.

5. De exemplu:

valoare predicativă – *Noi suntem în parc.*
valoare copulativă – *Vremea este răcoroasă.*

6. De exemplu: Avem *de dus* mult bagaj.

7. În vederea rezolvării corecte a cerinţei, trebuie să respecţi numărul de replici indicat, dialogul trebuie să fie coerent. Vei utiliza numărul de verbe la imperativ indicat. Vei compune un dialog cu tematica adecvată la titlul propus.

C.

1. *Staţi jos! Simte-te!*

2. *Nu sta jos! Nu vă simţiţi!*

3. De exemplu: *lătrături.*

4.

Verbul	Valoarea morfologică	Mod	Timp / Aspect	Persoană	Număr
trăia	verb predicativ	indicativ	imperfect	a III-a	singular
pofti	verb predicativ	indicativ	perfect simplu	a III-a	singular
să ţină	verb predicativ	conjunctiv	prezent	a III-a	singular
simţiţi	verb predicativ	imperativ	pozitiv	a II-a	plural

5. De exemplu: *Frunzele uscate <u>părăseau</u> crengile îngheţate.* (predicat verbal)

6. De exemplu: *Fiind perseverent, a obţinut rezultate bune.*

7. În vederea rezolvării corecte a cerinţei, trebuie să respecţi numărul de verbe la condiţional-optativ indicat. Vei respecta tema propusă.

Punctuaţie şi ortografie

A.

1. b) În primul enunţ există trei semne de punctuaţie diferite.

2. Linia de dialog marchează începutul vorbirii directe/spusele unui personaj.

3. Cratima din structura *ce-i* marchează rostirea legată a două cuvinte diferite.

4. *Fiindcă* – litera majusculă marchează începutul unui enunţ.
Pinocchio – litera majusculă marchează scrierea unui substantiv propriu.

5. *Semnul întrebării* – marchează sfârşitul unui enunţ interogativ.
Două puncte – introduc vorbirea directă.
Semnul exclamării – marchează sfârşitul unui enunţ exclamativ.
Punctele de suspensie – arată întreruperea vorbirii.

B.

1. b) conţine două semne de punctuaţie şi unul de ortografie.

2. Semnul întrebării marchează finalul unui enunţ interogativ şi intonaţia interogativă.

3. De exemplu: Se elidează vocala *î*, se reduce numărul de silabe, marchează rostirea în tempo rapid.

4. *Parc-aş fi un adevărat domn! zice Pinocchio.*

5. De exemplu: — *Ionuţ, vino azi pe la noi!*

C.

1. De exemplu: În structura — *Şi paltonul, tată?* virgula izolează cuvântul care exprimă o adresare faţă de o persoană de restul enunţului. În structura *Fiindcă veni vorba, adăugă Pinocchio* virgula desparte vorbirea directă de vorbirea indirectă.

2. În ultimul enunţ din text, punctul este semn de punctuaţie şi arată finalul enunţului.

În enunţul *A venit la noi dl. Ionescu?*, punctul este semn de ortografie.

3. De exemplu: *Îmi lipseşte Abecedarul!* Intonaţia va fi exclamativă, impusă de utilizarea semnului exclamării, exprimând uimirea sau panica.

4. De exemplu: *Doamna Iarna aduce flori de gheaţă.*

5. În realizarea acestui text vei utiliza naraţiunea ca mod principal de expunere. În relatarea ta vei include rolul pe care îl are semnul de punctuaţie ales în scrierea corectă. Vei utiliza persoana I în relatare.

Test 1

Subiectul I (54 de puncte)

1. De exemplu:

Indice de spaţiu – într-o şcoală.
Indice de timp – într-o seară. 3 x **2 p**

2. Călimara, peniţa. 2 x **3 p**

3. De exemplu: Seara, în clasa rămasă goală, devin personaje obiectele şcolare. **6 p**

4. De exemplu: Linia de dialog marchează începutul vorbirii directe. Virgulele izolează o adresare de restul enunţului. Semnul întrebării marchează finalul unui enunţ interogativ. 3 x **2 p**

5. *pusese* – verb, mod indicativ, timpul mai mult ca perfectul, persoana a III-a, număr singular;

încerca – verb, mod indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, număr singular;

sări – verb, mod indicativ, timpul perfectul simplu, persoana a III-a, număr singular. **2 x 3 p**

6. Această poveste se va petrece într-o şcoală.

7. De exemplu: *încerca* – predicat verbal; *sunt agitate* – predicat nominal. **2 x 3 p**

8. De exemplu: *spune* – mod imperativ.

Spunându-i secretul tău, s-a simţit mai bine. (***3 p*** – identificarea verbului la modul imperativ, ***3 p*** – alcătuirea enunţului cu verbul la modul gerunziu). **6 p**

9. De exemplu: *Ionuţ este elev în clasa a V-a. La anul vom fi mai mari.* **6 p**

Subiectul al II-lea (18 puncte)

– precizarea a patru dintre caracteristicile genului epic, identificate în textul dat; **4 x 2 p**

– ilustrarea caracterisiticilor cu ajutorul exemplelor extrase din text sau prin comentarea acestora; **4 x 3 p**

– adecvarea conţinutului la cerinţă; **2 p**

– respectarea limitelor de spaţiu indicate. **2 p**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului: ***2 p***; adecvare parţială: ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 2

Subiectul I (48 de puncte)

1. De exemplu: prezenţa naratorului obiectiv, dovadă fiind verbele la persoana a III-a din naraţiune (*se ivi, se înfăţişa*); personaje care iau parte la acţiune (Sofus şi Jon) etc. 2 x **3 p**

2. De exemplu: cauza acţiunii – frica lui Sofus de întuneric. **6 p**

3. În realizarea rezumatului trebuie să respecţi următoarele cerinţe: timpul verbelor (nu se utilizează pefectul simplu); nu se folosesc citate; se relatează la persoana a III-a doar întâmplările, fără aprecieri sau comentarii personale, fără descrieri; respectarea limitei de spaţiu indicate. **6 p**

4. Cratima marchează rostirea legată a două cuvinte diferite, elidarea unei vocale, rostirea în tempo rapid. 2 x **3 p**

5. De exemplu:

– indicativ: *se ivi*;
– conjunctiv: *să spăl*;
– condiţional-optativ: *ar face*.

Exemplu de enunţ: *Spală-te mai repede!* (Se acordă 3 puncte pentru identificarea corectă a celor trei verbe şi 3 puncte pentru corectitudinea enunţului) **6 p**

6. *ofensat* – modul participiu. **2 p**

7. *sunt un băiat* – predicat nominal; *spuse* – predicat verbal. 2 x **2 p**

8. a) un predicat verbal. **6 p**

9. *dispăruseră* – timpul mai mult ca perfectul, persoana a III-a, număr plural;
era – timpul imperfect, persoana a III-a, număr singular;
hotărî – timpul perfectul simplu, persoana a III-a, număr singular. **6 p**

Subiectul al II-lea (18 puncte)

În realizarea compunerii tale trebuie să utilizezi naraţiunea ca mod principal de expunere. În introducere vei consemna locul şi timpul acţiunii şi vei prezenta personajul/personajele care iau parte la acţiune. În cuprins vei prezenta faptele într-o succesiune logică. Nu uita să incluzi fraza dată în situaţia finală a naraţiunii tale.

– relatarea unei întâmplări cu respectarea succesiunii logice a evenimentelor; **10 p / 4 p**

– câte 4 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spaţio-temporal; **4 p + 4 p**

– *utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate*: echilibru între cele trei componente (introducere, cuprins și încheiere), dispunerea paragrafelor, coerența și claritatea exprimării; **8 p / 4 p**

– respectarea limitelor de spațiu indicate. **4 p**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conținutului: ***2 p***; adecvare parțială: ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuația (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Descrierea în proză

A.

1. descrierea.

2. De exemplu: *bici galben, perne moi, străşnicie năzdrăvană, lemn gălbui, piatră vopsită.*

3. b) descrierea artistică.

4. De exemplu: *trăsura.*

5. De exemplu:
comparaţie *– bici galben ca de aur;*
personificare *– trăsura... Stă smerită la poartă;*
enumeraţie *– cu foşnetul rochiei, umbreluţa şi cutia de bomboane.*

B.

1. De exemplu: Într-o descriere sunt prezentate sugestiv particularităţile aparţinând unor obiecte sau personaje şi este prezentă perechea substantiv-adjectiv.

2. De exemplu: Epitetul *străşnicie năzdrăvană* surprinde goana plăcută a cailor care îl impresionează pe copil. El îşi imaginează caii din poveste înhămaţi la trăsura care îl poartă.

3. De exemplu: Textul dat este o descriere artistică prin prezenţa figurilor de stil şi a imaginilor artistice.

4. *Un muscal numai de catifea, bici galben ca de aur, roţi cu ochelari de cauciuc, perne moi, covoraş la picioare şi cai negri.*

5. De exemplu: Trăsura personificată pare să simtă atmosfera tensionată a vizitei la bunici şi, după ce i-a adus cu mare viteză, aşteaptă cuminte la poartă. Comparaţia scoate în evidenţă spaţiul inaccesibil al curţii bunicilor.

C.

1. De exemplu: Descrierea artistică se realizează prin:

– Zugrăvirea trăsăturilor unui lucru/unui personaj şi valorificarea resurselor expresive ale limbii: *Un muscal numai de catifea, ca un mitropolit cu şapcă, obrajii de duduie, bici galben ca de aur.*

– Prezenţa perechii substantiv-adjectiv: *bici galben.*

– Generarea unor stări şi sentimente prin acumularea detaliilor: imaginea trăsurii, vizita la bunici.

2. De exemplu: Imaginea muscalului se conturează cu ajutorul figurilor de stil, prin tehnica acumulării treptate a detaliilor. Personajul pare să facă parte din trăsură şi unele din obiectele sale – *bici galben ca de aur* – se confundă în enumeraţia amplă prin care este descrisă trăsura. Portretul realizat scoate în

evidenţă detalii fizice *un muscal numai de catifea, ca un mitropolit cu şapcă, obrajii de duduie* şi impresionează puternic privitorul.

3. De exemplu: Este scris cu literă mică pentru susţinerea enumeraţiei.

4. De exemplu: Relatarea se face la modul indicativ, timpul prezent pentru a crea impresia participării directe la acţiune. Cadrul spaţio-temporal prinde contur sub ochii cititorului.

5. De exemplu: Se vor prezenta, cu ajutorul figurilor de stil şi al imaginilor artistice, trăsăturile fizice ale bunicului, completate cu cele morale. Descrierea realizată trebuie să ţină cont de ansamblul textului suport.

Descrierea în versuri

A.

1. b) în versuri.

2. De exemplu: Descrierea este un mod principal de expunere ce constă în zugrăvirea trăsăturilor generale/particulare/specifice ale unui personaj sau ale unei situaţii/fenomen etc.; descrierea artistică reflectă sentimentele şi impresiile celui care priveşte şi descrie, transformând spaţiul descris.

3. iarmarocul.

4. De exemplu: *ameţind-argint, culoare-sclipitoare.*

5. b) din plan îndepărtat spre plan apropiat.

B.

1. De exemplu: Textul în proză este diferit de textul în versuri prin modul specific de organizare.

2. De exemplu: *vărgate cu argint, hora sclipitoare, fluturi orbitori.*

3. *nasturi, fermoare, turte, lampioane din nuci de cocos, aragazuri, chibrite, covoare de stuf, pistoale-americane, televizoare şi piane.*

4. De exemplu: Imaginea *zebrelelor vărgate cu argint* conţine un epitet cromatic prin care este pusă în valoare culoarea animalelor. Aflate în spaţiul plin de atracţii al iarmarocului, zebrele-căluşei capătă atributele lumii descrise.

5. De exemplu: Imaginea iarmarocului creează o stare de ameţeală şi generează tentaţii prin abundenţa obiectelor, jocul căluşeilor şi atmosfera specifică.

C.

1. Se recomandă menţinerea atmosferei şi a detaliilor, dar se pot adăuga şi elemente noi, fără a modifica textul.

2. Se recomandă relatare la persoana I şi prezentarea treptată a elementelor care compun lumea descrisă.

3. De exemplu: În fragmentul dat, descrierea este realizată dinspre plan îndepărtat spre plan apropiat: *un iarmaroc ce avea loc / în junglă, tocmai la mijloc*. După ce trece de palmieri, privitorul descoperă detaliile iarmarocului, compuse din obiectele variate expuse. Jocul *zebrelelor vărgate cu argint* este privit de aproape şi generează stări ameţitoare. Parcurs, iarmarocul devine un amestec de culori în care nu se mai disting detaliile.

4. De exemplu: Iarmarocul este o lume vie, un furnicar de oameni şi obiecte, amestecate în final şi transformate într-o *culoare / puternică şi sclipitoare*. Epitetul dublu scoate în evidenţă atributele miraculoase ale lumii descrise.

5. De exemplu: În textul realizat se vor evidenţia celor două trăsături ale descrierii artistice şi anume punerea în evidenţă a trăsăturilor expresive ale unor elemente ale lumii înfăţişate şi prezenţa grupului nominal însoţit de determinanţi atributivi. În continuare este necesară ilustrarea trăsăturilor cu exemple din text: se poate face referire la imaginile vizuale cu ajutorul cărora se conturează atmosfera iarmarocului şi la figurile de stil, dar şi la prezenţa substantivelor şi a adjectivelor.

Personajul — portret fizic şi portret moral

A.

1. Pisica maidaneză.

2. Personaj principal, deoarece ocupă locul central în acţiune.

3. De exemplu: *mare, mică, obeză.*

4. De exemplu: *când fură, când umblă hai-hui / Pe acoperişuri şi olane, când prinde şoareci nu din ură, / Ci de foame.*

5. De exemplu: personificarea – *plină de orgoliu.*

B.

1. b) caracterul independent al maidanezei.

2. De exemplu: În text domină portretul moral al maidanezei personificate, deoarece conţinutul textului trebuie să răspundă celor două întrebări *Ce este şi ce face o maidaneză?* O maidaneză va fi recunoscută mai ales prin acţiunile ei, prin modul tipic de a se comporta.

3. De exemplu: Maidaneza este hoaţă, independentă şi grijulie cu propria existenţă.

4. De exemplu: Maidaneza capătă, pe parcursul textului, o serie de trăsături definitorii. Ea este o pisică independentă, căreia nu îi place viaţa domestică *Când nu are frează, / Nici fundă roşie la gât.* Îşi organizează viaţa după cum îi place şi acţionează numai când este necesar. Ştie să se impună chiar în faţa adversarul său etern, câinele, *câştigă / Pe maidane / Toate luptele canino-motane* şi adeseori îşi neglijează aspectul fizic *n-are timp să se spele / De praf.*

Adjectivul

A.

1. *cerescul, rostogolit.*

2. De exemplu: *strălucitoare, rostogolit.*

3. De exemplu: *Soarele îşi poartă cu mândrie strălucitoarea coroană.*

4. a) atribut adjectival.

5. De exemplu: *Puterea cerească i-a ocrotit. / Câmpul rămas gol e trist. / Zilele friguroase se apropie. / Creştetele sure ale munţilor abia se mai zăresc.*

B.

1. *strălucitoare* – 3 forme; *mărunte* – 4 forme; *sure* – 4 forme.

2. ***ceresc*** *– celest, divin*; ***strălucitoare*** *– lucioase, luminoase*; ***mărunte*** *– mici.*

3. Articolul hotărât este preluat de adjectiv, din cauza aşezării sale înaintea substantivului determinat.

4. De exemplu: *soare auriu, rază aurie, peştişori aurii.*

5. Pentru rezolvarea corectă a cerinţei, trebuie să foloseşti descrierea ca mod de expunere, să respecţi limitele de spaţiu indicate şi să incluzi adjectivele cerute, potrivite cu tema dată.

C.

1. *cerescul – ghem*; *întreaga – urzeală*; *strălucitoare – fire.*

2. De exemplu: *auriu, ceresc, muntos.*

3. c) acuzativ.

4. De exemplu: *friguroase.*

5. Pentru rezolvarea corectă a cerinţei, trebuie să foloseşti descrierea ca mod de expunere, să respecţi limitele de spaţiu indicate şi să incluzi adjectivele cerute, potrivite cu tema dată. Vei respecta normele de ortografie şi de punctuaţie, precum şi aşezarea în pagină.

Test 1

Subiectul I (54 de puncte)

1. De exemplu: Titlul poeziei face trimitere la momentul începutului de zi, redat prin imagini vizuale luminoase. Natura, mângâiată de razele soarelui de primăvară îşi dezvăluie frumuseţea, iar soarele personificat aduce strălucire şi veselie lumii peste care se revarsă. **6 p / 3 p / 1 p**

2. De exemplu:

epitet cromatic – *orizontul aurit*;
epitet personificator – *vesela natură*. 2 x **3 p**

3. De exemplu: *un soare, câmpul, flori*. 3 x **2 p**

4. De exemplu:

Atribut *– Culoarea zorilor este trandafirie primăvara.*
Complement *– Zorilor de zi li se opune înserarea.* 2 x **3 p**

5. de ziuă – ***Acuzativ***; un soare – ***Acuzativ***; dimineţii – ***Genitiv***. 3 x **2 p**

6. *vesela* – atribut, exprimat prin adjectiv propriu-zis, se acordă în gen, număr şi caz cu substantivul determinat natură (feminin, singular, acuzativ); 2 x **3 p**

7. *aurit, înverzit*. 3 x **2 p**

8. De exemplu:

Copacii argintii erau învesmântaţi de omătul cald.
Argintiii peştişori înotau liniştiţi. 3 x **2 p**

9. De exemplu:

Greul a trecut. – substantiv comun
Sacul este greu. – adjectiv propriu-zis. 3 x **2 p**

Subiectul al II-lea (24 puncte)

– definirea descrierii artistice de tip tablou; **6 p**
– exemplificarea trăsăturilor pe baza textului; **6 p**
– interpretarea a două figuri de stil sau / şi imagini artistice; **6 p**
– numirea sentimentelor dominante. **6 p**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**
– coerenţa textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului: ***2 p***; adecvare parţială: ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 2

Subiectul I (60 de puncte)

1. puiul de lup. **6 p**

2. De exemplu:

trăsături fizice – *singurul puiuţ cenuşiu, avea doi ochi*;
trăsătură morală – *timid*. 3 x **2 p**

3. De exemplu: Mama puiului de lup întruchipează imaginea mamei afectuoase, atente cu puii ei. Este sursa de viaţă şi de bucurie a puilor – izvor de căldură, hrană lichidă şi duioşie. Este pusă în valoare legătura afectivă dintre mamă şi pui. **6 p / 3 p / 1 p**

4. *părul* – ***subiect***, *puiuţ* – ***nume predicativ***, *de lup* – ***atribut***. 3 x **2 p**

5. De exemplu:

Genitiv – atribut: *Blana puiului este cenuşie.*
Dativ – complement: *Puiului de lup îi place joaca.* 2 x **3 p**

6. De exemplu: *părul* – articol hotărât: ***-l***; *un sunet* – articol nehotărât: ***un***. 2 x **3 p**

7. De exemplu:

Am băut apă de la un izvor rece de munte.
Limba română este o limbă romanică. 2 x **3 p**

8. *singur* – 4 terminaţii, *cenuşiu* – 3 terminaţii, *moale* – 2 terminaţii. 3 x **2 p**

9. *Puii cenuşii învăţaseră multe.*
Cenuşiii pui învăţaseră multe. 2 x **3 p**

10. De exemplu:

Atribut: *Omul singur este trist.*
Nume predicativ: *Băiatul este singur pe bancă.* 2 x **3 p**

Subiectul al II-lea (18 puncte)

– definirea descrierii artistice de tip tablou; **6 p**
– exemplificarea trăsăturilor pe baza textului; **6 p**
– interpretarea a două figuri de stil sau / şi imagini artistice. **6 p**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conținutului: ***2 p***; adecvare parțială: ***1 p***; **2 puncte**
– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**
– punctuația (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**
– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**
– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Schița. Trăsături

A.

1. Secvența în care se precizează locul acțiunii este: *într-un lan verde de grâu, la marginea unui lăstar.*

2. De exemplu: *prepelița, puiul cel mare, ceilalți pui, vânătorul.*

3. Autorul este ***Ioan Alexandru Brătescu-Voinești***, iar titlul este *Puiul.*

4. ***Situația inițială***: *într-o primăvară ... marea.*
Cauza acțiunii: *într-o după-amiază ... încremenită.*
Desfășurarea acțiunii: *scăparea lor ... frunza lăstarului.*
Depășirea situației dificile: *în inima bietei ... ger aprig.*
Situația finală: *la marginea lăstarului ... închinăciune.*

5. O prepeliță se întoarce din țările calde și scoate din ouă șapte puișori.

6. De exemplu: este o povestire de mică întindere; spațiul și timpul sunt limitate; se îmbină narațiunea cu dialogul; există puține personaje; se prezintă un singur moment semnificativ din viața personajelor.

B.

1. Acțiunea se petrece începând de primăvara, într-un lan de grâu, unde o prepeliță își face cuib, apoi în timpul verii își crește puii învățându-i să zboare când frigul toamnei târzii și gerul iernii îi va goni.

2. Personajul principal este puiul cel mare, cel secundar – prepelița, iar cel episodic – vânătorul.

3. persoana a III-a; nu participă.

4. O prepeliță își crește puii într-un lan de grâu. Un vânătorși câinele său le amenință liniștea. În ciuda sfaturilor mamei, puiul cel mare zboară și este rănit. Mama trebuie să ia o hotărâre pentru a-și salva puii de frigul iernii. Zboară în țările calde cu puii sănătoși, iar cel rănit moare înghețat.

5. Prepelița trebuie să aleagă între a rămâne alături de puiul rănit, care nu mai putea zbura și a pleca mai departe cu puii sănătoși. Se hotărăște să le salveze viața celor șase pui, chiar dacă suferă că unul va muri.

6. – menționarea a patru dintre caracteristicile speciei literare *schiță* — de exemplu: timp și spațiu limitate, o situație semnificativă înfățișată, personaje puține, specie epică de scurtă întindere;
– ilustrarea a două caracteristici ale schiței, întâlnite în textul dat — de exemplu: textul prezintă o întâmplare din viața păsărilor migratoare, expuse pericolelor; timpul și spațiul limitate, sugerate prin indici specifici: ***de timp***: *într-o primăvară, vreo câteva zile, după trei săptămâni, a trecut vara*; ***de spațiu***: *într-un lan verde de grâu, la marginea unui lăstar*;

– utilizarea unei structuri adecvate tipului de text și cerinței formulate: echilibru între cele trei componente (introducere, cuprins, încheiere), dispunerea paragrafelor, coerența și claritatea argumentelor, corelarea idee-argument sau idee-exemplu;

– respectarea limitei de spațiu indicate.

C.

1. Ca în orice schiță, timpul și spațiul sunt limitate, acțiunea desfășurându-se într-un an, de la venirea prepeliței, primăvara, până la sosirea primei ninsori, la începutul iernii. Spațiul este lanul de grâu, mirișteа, lăstarul, mediul de viață al acestor păsări.

2. De exemplu: dragoste maternă, înțelepciune, spirit de sacrificiu.

3. Folosirea persoanei I în narațiune, de exemplu: *stăteam zgribulit de frig, m-am clătinat într-o parte.*

4. Puiul de prepeliță moare înghețat, neputând să mai zboare în țările calde alături de frații săi, fiindcă avea aripa ruptă, preț al neascultării sfatului mamei lor.

5. În realizarea rezumatului trebuie să respecți următoarele cerințe: timpul verbelor (nu se utilizează pefectul simplu); nu se folosesc citate; se relatează la persoana a III-a doar întâmplările, fără aprecieri sau comentarii personale, fără descrieri; respectarea limitei de spațiu indicate.

6. În realizarea acestui text trebuie să utilizezi narațiunea ca mod principal de expunere. Vei consemna locul și timpul acțiunii și vei prezenta faptele într-o succesiune logică. Vei respecta limita de spațiu indicată.

Dialogul. Transformarea dialogului în text narativ

A.

1. b) 11 replici.

2. Dialogul.

3. *Sesis i-a întrebat cum ies din încurcătură, spunând că le trebuie imaginație. Dus la baie, Baruțu a plâns lângă Mițu, care a plâns și ea văzându-l ca plânge. Ea îl întreabă ce i-a făcut. Simțind că trăiește o împrejurare care-i dă dreptul să fie disperat, Baruțu geme că Sesis nici nu mai știe cum îl cheamă. Mițu îl întreabă dacă le-a spus că s-a agățat și ea de dulap. Acesta îi mărturisește că nu a spus nimic. Fata îl mai întreabă dacă a spus că au căutat cerceii mamei.*

4. răspunsuri corecte: b) prezența unor verbe la imperativ c) reproducerea cuvintelor unei persoane.

5. pentru rezolvarea corectă a cerinței, trebuie: să folosești linia de dialog; să respecți numărul de replici cerut; să folosești cuvintele date: *întrebă, răspunse, amândoi, se gândi, am auzit*; să folosești vorbirea directă.

B.

1. *punctuaţie; începutul vorbirii directe sau al unei discuţii între două sau mai multe persoane.*

2. De exemplu: eliminarea liniei de dialog; transformarea persoanei I şi a II-a a verbelor şi a pronumelor în persoana a III-a; semnalarea replicilor prin verbe sinonime cu a spune; transformarea modului imperativ în conjunctiv; transformarea cazului vocativ în dativ sau acuzativ; eliminarea exclamaţiilor.

3. De exemplu: *a afirma, a anunţa, a comenta, a constata, a relata, a sesiza, a striga.*

4. De exemplu: Dialogul este o modalitate de caracterizare a personajelor. Prin felul în care vorbesc între ei, copiii dezvăluie în mod indirect anumite trăsături de caracter. Baruţu este timid, nesigur pe el şi plângăcios, suferind când unchiul pare că nu-i mai ştie numele. Miţura este protectoare şi afecuoasă (*ce ţi-a făcut, mânca-te-ar mama*), dar şireată, vrând să afle dacă le-a spus că s-a agăţat şi ea de dulap, răsturnându-l.

5. Pentru rezolvarea acestei cerinţe trebuie să foloseşti linia de dialog, iar replica imaginată de tine să aibă legătură cu restul conţinutului textului.

C.

1. Baruţu şi preşedintele juriului „de judecată” — colonelul Sesis.

2. În realizarea rezumatului trebuie să respecţi următoarele cerinţe: timpul verbelor (nu se utilizează pefectul simplu); nu se folosesc citate; se relatează la persoana a III-a doar întâmplările, fără aprecieri sau comentarii personale, fără descrieri; respectarea limitei de spaţiu indicate.

3. — *Sunt bătrân, răspunde Baruţu*. Efectul umoristic al acestei replici constă în contrastul dintre vorbele copilului, repetând un răspuns auzit odinioară la o slugă din casă şi realitate;

4. de exemplu: Baruţu este un copil timid şi inocent, atunci când plânge că nu-şi ştie vârsta sau numele, provocând râsul adulţilor când spune că este *bătrân*, fiindcă aşa auzise el cândva la o slugă ce fusese întrebată la fel. Sensibil, suferă când unchiul lui pare să-i fi uitat numele şi-l întreabă pe el cum îl cheamă, ca într-o adevărată sală de judecată. Este discret, căci nu spune că şi sora lui era vinovată că au dărâmat dulapul cu haine.

5. În realizarea acestui text trebuie să utilizezi dialogul ca mod de expunere, iar replicile imaginate de tine să aibă legătură cu restul conţinutului textului. Vei respecta limita de spaţiu indicată.

Pronumele

A.

1. De exemplu:

ți – pers. a II-a, nr. singular;
le – pers. a III-a, nr. plural;
mi – pers. I, nr. singular.

2. *dumneavoastră.*

3. *ție; ei; pe tine.*

4. De exemplu: *Dumneavoastră sunteți Regina?*

5. ***Ea*** *nu știa ce să spună, dar, din fericire,* ***dumneaei*** *nu aștepta un răspuns.*

B.

1. c) verb auxiliar.

2. *dumneavoastră* – Cazul genitiv.

3. *a informat-o* – persoana a III-a, singular, caz Ac.
să ***le*** *uiți* – persoana a III-a, plural, caz Ac.
*că-****mi*** *oferiți* – persoana I, singular, caz D.
i*-a răspuns* – persoana a III-a, singular, caz D.

4. De exemplu:
Atribut: *Părerea dumneavoastră este interesantă.*
Complement: *Pe dumneavoastră nu vă cunosc.*

5. De exemplu:
Interjecție: *O, cât de mult mă bucur să te văd!*
Numeral cardinal: *O fată și trei băieți s-au înscris la concurs.*

C.

1. De exemplu:
Articol nehotărât: o panglică.
Pronume personal: a informat-o.
Verb auxiliar: o să-ți repet.

2. De exemplu: *Dumneavoastră nu v-am spus povestea lor.* (caz D.)

3. b) pers. a II-a, caz Dativ, formă neaccentuată.

4. De exemplu:
Atribut: Ochii-ți albaștri l-au impresionat.
Complement: Ți-am mai spus asta cândva.

5. În vederea rezolvării corecte a cerinței, trebuie să respecți numărul de replici indicat, dialogul trebuie să fie coerent; pronumele folosite vor fi: pronume personal de politețe la persoana a III-a, masculin, singular – *dumnealui*, pronume personal la persoana a III-a, masculin, singular – *el*, pronume personal în cazul genitiv – *al lui*, *al ei*, *al lor* şi unul în cazul vocativ – *tu, voi*.

Numeralul

A.

1. De exemplu: *şase, şapte, opt*.

2. Ora douăsprezece; clasa a douăsprezecea; al doilea copil; clasa a doua.

3. De exemplu: comunicarea unui număr de telefon, a unei adrese, măsura la încălțăminte sau la îmbrăcăminte, calcularea unor costuri, notele.

4. 25.XII.2014 – *douăzeci şi cinci a douăsprezecea două mii paisprezece*.

5. Lista trebuie să cuprindă denumirea produselor şi cantitățile sau prețurile, exprimate cu ajutorul numeralelor cardinale simple şi compuse.

B.

1. *al patrulea, al doisprezecelea*.

2. *optsprezece; şaisprezece; şaizeci; paisprezece*.

3. De exemplu: şapte – *al şaptelea, a şaptea*; opt – *al optulea, a opta*.

4. MMXIV.

5. Pentru rezolvarea acestei cerințe trebuie să scrii cu cifre arabe orele când se desfăşoară activitățile din timpul acelei zile şi denumirea activităților.

C.

1. *al patrulea, al doisprezecelea*.

2. *al IV-lea, al XII-lea*.

3. De exemplu: numeralul *al patrulea*:
valoare substantivală: *Pe al patrulea nu l-am văzut venind.*
valoare adjectivală: *Pe al patrulea deal se află căsuța bunicilor.*

4. 106 – ***CVI***; 921 – ***CMXXI***; 65 – ***LXV***; 44 – ***XLIV***.

5. În realizarea compunerii tale trebuie să foloseşti două numerale cardinale compuse cu valoare adjectivală (de la 11 la 19), alături de un substantiv şi două numerale ordinale simple cu valoare substantivală (de la primul, întâiul până la al zecelea). Textul trebuie să respecte limitele de spațiu, să aibă un titlu potrivit, să fie corect, coerent.

Adverbul

A.

1. *foarte aproape, înăuntru, acolo.*

2. a) cinci adverbe de timp.

3. De exemplu: *ziua, primăvara, toamna, atunci, câteodată.*

4. *şcolăreşte.*

5. De exemplu:
Adjectiv: *Mama are glasul dulce.*
Adverb: *Mama le cântă dulce copiilor.*

B.

1. ***Adverbe de timp***: *dimineaţa, adesea, atunci, când, mereu.*
Adverbe de loc: *foarte aproape, înăuntru, acolo.*
Adverbe de mod: *cum, lacom, încet, adânc, tare.*

2. De exemplu: *foarte aproape – foarte departe, înăuntru – afară.*

3. De exemplu:
Adjectiv: *Mersul încet al trenului o adormea.*
Adverb: *Trenul străbătea încet ţinuturile împădurite.*

4. a) adjectiv; b) adverb; c) adverb; d) adjectiv.

5. De exemplu:
Seara admir cum soarele coboară încet la culcare, trimiţându-şi străjerii de foc tot mai departe.

C.

1. De exemplu:
De loc: *aici, undeva, nicăieri.*
De timp: *seara, acum, niciodată.*
De mod: *aşa, bine, cumva.*

2. *dimineaţa* – adv. de timp provenit din substantiv comun;
adânc – adv. de mod provenit din adjectiv propriu-zis.

3. De exemplu:
Substantiv comun: *Lacomul acela face o impresie proastă.*
Adjectiv: *Câinele este lacom când se repede la mâncare.*

4. c) nu are funcţie sintactică.

5. În realizarea compunerii tale trebuie să respecţi limita de spaţiu, să foloseşti descrierea ca mod de expunere, să notezi detalii referitoare la locul descris, să incluzi tipurile de adverbe cerute, pe care le vei sublinia. Exprimarea trebuie să fie corectă, coerentă.

Interjecţia

A.

1. De exemplu: *ei, oh, păi, uite.*

2. De exemplu: *Uite păsările călătoare!*

3. a) o stare sufletească.

4. *Ei vor ajunge în curând.* (ei = pronume personal)

5. De exemplu: *pleosc! trosc! fâş-fâş!*

6. Pentru redactarea biletului trebuie să te adresezi la persoana a II-a, să ai un conţinut clar şi succint şi să incluzi în text interjecţiile din cerinţă.

B.

1. *păi, ei, uite.*

2. De exemplu: *hei, eee.*

3. c) virgulă.

4. De exemplu: *Uite o pasăre!*

5. De exemplu: *pic-pic, pleosc; cip-cirip, pitpalac.*

6. În realizarea compunerii tale trebuie să respecţi numărul de rânduri şi să incluzi interjecţiile date în cerinţă. Enunţurile trebuie să fie coerente, clare, logice.

C.

1. *Ei, oh, păi, uite* – interjecţii simple;

2. Trebuie să realizezi dialogul respectând numărul de replici cerut, precum şi numărul de interjecţii.

3. De exemplu: *tic-tac, cip-cirip.*

4. De exemplu: *Ioane, hai acum în parc!*

5. De exemplu: *Pe cea mai de sus dintre terase sălta zglobie (fâş-fâş) apa unui izvor, alunecând (vruuum) până jos, la mare, şi trecând prin mai multe cascade. Şi, cum altfel, se aflau acolo o mulţime de flori minunate, pe deasupra cărora se întreceau în zbor (zbrrr) păsări multicolore (cirip), care-şi aveau cuiburile în ramurile copacilor din împrejurimi (cip-cirip, ţiiiu, chiau-chiau).*

6. Pentru redactarea compunerii tale trebuie să respecți limita de spațiu indicată, conținutul textului să fie în legătură cu titlul *În pădure* și să subliniezi interjecțiile. Textul trebuie să fie coerent, corect și expresiv.

Test 1

Subiectul I (48 de puncte)

A.

1. *doi* – numeral cardinal, cu valoare adjectivală, atribut. 3 x **2 p**

2. *i, le.* 2 x **3 p**

3. *ia* – verb. De exemplu: *Ia te uită ce întâmplare!* 2 x **3 p**

4. *pentru mine* – pronume personal, complement;
lui – pronume personal, complement;
acasă – adv. de loc, complement. 3 x **2 p**

5. De exemplu: ***articol hotărât***: *Lui Radu nu i-a plăcut filmul.* **6 p**

B.

1. De exemplu:
indice de timp: vacanța de iarnă;
indice de spațiu: pe covorașul din fața sobei de teracotă 2 x **3 p**

2. De exemplu: *Vintilă venise la prietenul său pentru a-i cere împrumut patinele.* **6 p**

3. De exemplu: *dialogul* și *narațiunea.* 2 x **3 p**

Subiectul al II-lea (30 puncte)

– înlănțuirea logică a celor șase-opt replici; 6 x **2 puncte**
– alegerea unui titlu sugestiv; **3 puncte**
– adecvarea conținutului la cerință (claritatea si coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) – ***10 p***; conținut parțial adecvat – ***5 p***; **10 puncte**
– respectarea limitelor de spațiu indicate. **5 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziției; **1 punct**
– coerența textului; **2 puncte**
– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conținutului: ***2 p***; adecvare parțială: ***1 p***; **2 puncte**
– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 2

Subiectul I (48 de puncte)

A.

1. De exemplu:
dumneata – subiect;
pe dv. – complement;
(numele) dumneavoastră – atribut. 3 x **2 p**

2. a) verb predicativ; b) pronume personal. 2 x **3 p**

3. Interjecţia din text este „*A!*”:
Verb auxiliar: A venit şi el.
Articol genitival: Rochia este a mamei. 2 x **3 p**

4. *acasă, aşa, atunci.* 3 x **2 p**

5. De exemplu: *Frunzele ruginii sunt întâiul semn al toamnei.*

B.

1. De exemplu: număr redus de personaje (domnul şi feciorul), prezintă un singur moment din viaţa personajelor etc. 2 x **3 p**

2. De exemplu: *Domnul spune că e destul, fiindcă îl cunoaşte, fiind prieteni. Îi aminteşte feciorului să-i spună prietenului său ceva despre amicul lor, însă acesta nu înţelege care amic. Domnul îi răspunde că ştie dumnealui, rugându-l să-i spună că nu s-a putut reuşi cu afacerea ştiută nimic, fiindcă a vorbit cu persoana. Îl atenţionează să nu uite, iar feciorul îl asigură că nu va uita.* **6 p**

3. De exemplu:
Domnul: Domnu-i acasă?
Feciorul: Da; dar mi-a poruncit să spui, dacă l-o căuta cineva, c-a plecat la ţară. 2 x **3 p**

Subiectul al II-lea (30 puncte)

– integrarea în conţinutul compunerii a celor şase replici; 6 x **2 puncte**

– alegerea unui titlu sugestiv; **3 puncte**

– adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea si coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) – ***10 p***; conţinut parţial adecvat – ***5 p***; **10 puncte**

– respectarea limitelor de spațiu indicate. **5 puncte**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziției; **1 punct**

– coerența textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conținutului: ***2 p***; adecvare parțială: ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuația (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– așezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Basmul. Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare

A.

1. De exemplu: *Un băiat orfan, de o frumuseţe nemaipomenită, trăia în munţi hrănit de o vacă fermecată.*

2. *A fost cineva.*

3. ***A***; ***F***; ***F***; ***F***; ***A***.

4. Băiatul cel frumos.

5. *Dacă-i sugea cornul drept, căpăta unt, iar dacă-i sugea cornul stâng, curgea din el miere.*

B.

1. *A fost odată ca niciodată cineva, ba n-a fost nimeni, ba a fost — zice-se — un băiat.*

2. De exemplu: Vaca are cornul stâng şi pe cel drept fermecate, floarea crescută pe mormântul vacii vorbeşte, copacul care îi va da o soţie potrivită.

3. a) băiatul este deosebit prin frumuseţe.

4. De exemplu: cornul stâng din care curge miere.

5. În alcătuirea acestei compuneri vei menţiona patru dintre caracteristicile speciei literare *basm* (fuziunea dintre elemente reale şi elemente fantastice; obiecte magice; personaje fabuloase; personaje pozitive / negative) şi le vei exemplifica pe două dintre ele cu ajutorul textului.

C.

1. De exemplu: Băiatul, rămas orfan, este de o frumuseţe neasemuită: totul se luminează în prezenţa lui. El este foarte ataşat de animalul vrăjit care l-a hrănit şi suferă după moartea acestuia. Sensibilitatea băiatului reiese din faptul că este atent la graiul florilor etc.

2. De exemplu: *A umblat flăcăul mult, trei zile şi trei nopţi, până a găsit, într-un luminiş, oasele vacii.*

3. De exemplu: băiatul întâlneşte o apă adâncă, pe care trebui să o treacă, apoi se trezeşte înconjurat de plante înalte, agăţătoare. Ultima probă ar putea fi legată de o fiinţă supranaturală, care poate fi un paznic al fetei căutate. Indiferent ce probe alegi, ele trebuie să pună la încercare isteţimea, vitejia şi bunătatea eroului.

4. De exemplu: indiferent de basmul ales pentru comparaţie, asemănările sunt: obiectele magice, timpul neprecizat, iar diferenţele sunt: formula iniţială aparte în acest basm etc.

5. În realizarea acestui text trebuie să utilizezi narațiunea ca mod principal de expunere. Vei include indici de timp și de spațiu și vei prezenta faptele într-o succesiune logică. Vei avea în vedere ca întâmplarea finală să aducă găsirea obiectului fermecat. Te vei încadra în numărul de rânduri precizat și vei realiza o narațiune la persoana I.

Sintaxa propoziției

A.

1. b) *băgă de seamă.*

2. *băiatul.*

3. b) condițional-optativ.

4. De exemplu: *două* – numeral cardinal; *al salonului* – substantiv comun.

5. *veniră; dormeau.*

6. De exemplu: *Băiatul îl îngrijește cu devotament pe tatăl lui.*
băiatul – subiect; *îl* – complement; *îngrijește* – predicat verbal; *cu devotament* – complement; *pe tatăl* – complement; *lui* – atribut.

B.

1. a) patru predicate verbale.

2. *buzele* – substantiv comun.

3. c) pe infirmier.

4. complement, adverb de timp.

5. De exemplu: *iar dimineața își luă iar în primire slujba de infirmier.*

6. Pentru rezolvarea acestei cerințe, trebuie să respecți numărul de rânduri, specificul unei compuneri de tip rezumat (fără citate, fără aprecieri personale, fără dialog, fără perfect simplu), precum și să subliniezi diferit părțile principale și secundare de propoziție.

C.

1. De exemplu:
Subiect *– Băiatul a lipsit de la școală.*
Nume predicativ *– Acela este băiatul vecinilor.*

2. *Noaptea, băiatul dormi pe două scaune, într-un colț al salonului.*
Prop. simplă: *Băiatul dormi.* (dispar părțile secundare de propoziție).

3. De exemplu: *Ioana și Andrei ar fi vrut o bicicletă.*

4. De exemplu: ***substantiv comun***, ***subiect***: *Noaptea este răcoroasă.*

5. b) adverb cu funcţie sintactică de complement.

6. Pentru rezolvarea acestei cerinţe, trebuie să respecţi numărul de rânduri, să foloseşti naraţiunea, expunerea ideilor să fie coerentă, logică, să subliniezi părţile de propoziţie cerute.

Sintaxa frazei. Conjuncţia

A.

1. De exemplu: *Pleacă feciorul.*

2. *Aşa că nu pleacă, nu se suie în pod.*

3. De exemplu:

a) *Pleacă feciorul, deoarece se grăbea.*

b) *Se urcă amândoi în pod pentru ca să caute ceva.*

c) *Tatăl nu l-a lăsat, deşi avea încredere în el.*

4. *Se joacă pe acolo cu mâţele **şi** se întoarce, **fără** măcar s-atingă un bob de grâu.*

5. *Se joacă pe acolo cu mâţele* – propoziţie principală;
şi se întoarce – propoziţie principală;
fără măcar s-atingă un bob de grâu – propoziţie secundară.

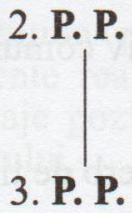

B.

1. De exemplu: *Pleacă feciorul şi se gândeşte.*

2. *A*; *F*; *F*; *A*.

3. b) în relaţie de coordonare.

4. De exemplu: *Astăzi vreau să scriu, să citesc şi să desenez.*

5. *Le-a luat din grâu* – propoziţie principală;
a coborât – propoziţie principală;
şi le-a pus într-un cui, chiar deasupra laviţei – propoziţie principală;
pe care dormea Ionică – propoziţie secundară;
să vadă – propoziţie secundară;
să înţeleagă bine – propoziţie secundară;
că minciuna are picioare scurte – propoziţie secundară;
şi întotdeauna o ajunge din urmă adevărul – propoziţie secundară.

C.

1. De exemplu: *să înţeleagă bine că minciuna are picioare scurte.*

2. Enunţul *minte băiatul* este propoziţie principală.

3. a) o propoziţie principală şi două propoziţii secundare.

4. De exemplu: *Pot citi şi scrie în voie. Pot să citesc şi să scriu în voie.* Se observă că se măreşte numărul de propoziţii prin trecerea verbelor de la un mod nepersonal la un mod personal.

5. Vei avea în vedere să faci referire la activităţile tale zilnice.

Exemplu de enunţ interogativ: *Ce-mi place mie să fac cel mai mult?*

Exemplu de un enunţ format din trei propoziţii secundare aflate în raport de coordonare: *Sunt foarte fericit când am timp să desenez, să cânt la pian şi să mă plimb cu prietenii.* etc.

Test 1

Subiectul I (54 de puncte)

1. Fata cea frumoasă se căsătoreşte cu feciorul de împărat, vraja se rupe şi fântâna se limpezeşte, spre bucuria oamenilor. **6 p**

2. *Ce să vezi?* **6 p**

3. De exemplu: dispăruse. **6 p**

4. De exemplu: *Fântâna adâncă* (A) *se limpezea misterios* (C) *spre seară* (C). **6 p**

5. De exemplu: *În timp ce vorbea.* **6 p**

6. *Uite aşa timpul trecu/*[1] *şi tinerii se perindară cu toţii prin faţa fetei./*[2]
Propoziţia 1: *timpul* – S, *trecu* – P.
Propoziţia 2: *tinerii* – S, *se perindară* – P. **6 p**

7. ***Atribute***: *frumosul, plăcutul, de împărat.*
Complemente: *îl, din priviri, pe ... fecior.* **6 p**

8. De exemplu: *şi, iar, să.* **6 p**

9. *Cât ai clipi din ochi,/*[1] *apa se limpezi în amândouă părţile, lăsând/*[2] *să se vadă chipurile celor mai fericiţi oameni din lume./*[3] **6 p**

1. **P. P.** ——— 2. **P. P.**
|
3. **P. P.**

Subiectul al II-lea (24 puncte)

– menţionarea a patru dintre caracteristicile speciei literare *basm* (de exemplu: tema confruntării dintre bine şi rău, cu triumful binelui; existenţa a două tărâmuri: tărâmul real şi tărâmul celălalt; fuziunea dintre elemente reale şi elemente fantastice; obiecte magice; personaje fabuloase; personaje pozitive / negative; fomule tipice: iniţiale etc); **2 p + 2 p + 2 p + 2 p**

– ilustrarea a două caracteristici ale basmului, întâlnite în textul dat (de exemplu: prezenţa personajelor cu puteri deosebite: floarea care vorbeşte; prezenţa obiectelor magice: *cornul stâng şi cornul drept* etc.); **4 p + 4 p / 2 p + 2 p**

– utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: echilibru între cele trei componente (introducere, cuprins şi încheiere), dispunerea paragrafelor, coerenţa şi claritatea argumentelor, corelarea idee-argument sau idee-exemplu; **4 p / 2 p**

– respectarea limitelor de spaţiu indicate. **4 p**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului: ***2 p***; adecvare parţială: ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 2

Subiectul I (54 de puncte)

A.

1. De exemplu:
Obiecte magice şi personaje înzestrate cu puteri supranaturale. **6 p**

2. De exemplu: *Ajunse, în sfârşit, se măsură cu păzitorii izvorului fermecat, umplu ulciorul, veni acasă şi stropi cu apă vie trupul îngheţat al fratelui său de lapte.* **6 p**

3. De exemplu: Fragmentul dat surprinde situaţia finală, unde, ca în orice basm, binele învinge răul. Omul de piatră prinde viaţă, se împacă cu Dafin-împărat şi bucuria cuprinde toată ţara. **6 p**

4. *El* – **S**; *se măsură* – **P**; *cu păzitorii* – **C**; *izvorului* – **A**; fermecat – **A**. **6 p**

5. *Pădurile şi crângurile, grădinile şi tufişele se umpleau.* **6 p**

6. c) nicio conjuncţie, o propoziţie secundară şi o propoziţie principală. **6 p**

7. De exemplu: Învaţă toată lecţia!

8. *Pleoapele lui Afin începură*/[1] *să bată*,/[2] *privirile îi roteau în toate părţile*,/[3] braţul se ridică./[4] **6 p**

1. **P. P.** ——— 3. **P. P.** ——— 4. **P. P.**
|
2. **P. P.**

9. De exemplu: *Eu aş vrea să cânt şi tu ai vrea să înveţi.* **6 p**

Subiectul al II-lea (24 puncte)

În realizarea compunerii tale trebuie să utilizezi naraţiunea ca mod principal de expunere. În introducere vei consemna locul şi timpul acţiunii şi vei prezenta personajul/personajele care iau parte la acţiune. Aici poţi insera o scurtă descriere a apersonajului principal. În cuprins vei prezenta faptele într-o succesiune logică.

– relatarea unei întâmplări, cu respectarea succesiunii logice a întâmplărilor şi a evenimentelor; **8 p / 4 p**

– câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spaţio-temporal; **4 p + 4 p**

– realizarea unei scurte descrieri a lui Dafin-împărat; **4 p / 2 p**

– utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate: echilibru între cele trei componente (introducere, cuprins şi încheiere), dispunerea paragrafelor, coerenţa şi claritatea exprimării, descrierea ca mijloc principal de expunere; **2 p / 1 p**

– respectarea limitelor de spaţiu indicate. **2 p**

12 puncte se acordă pentru redactare, astfel:

– unitatea compoziţiei; **1 punct**

– coerenţa textului; **2 puncte**

– registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului: ***2 p***; adecvare parţială: ***1 p***; **2 puncte**

– ortografia (0-2 erori – ***3 p***; 3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **3 puncte**

– punctuaţia (0-3 erori – ***2 p***; 4 erori – ***1 p***; 5 sau mai multe erori – ***0 p***); **2 puncte**

– aşezarea corectă a textului în pagină; **1 punct**

– lizibilitatea. **1 punct**

Se acordă 10 puncte din oficiu.

Test 1

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu: selectarea celor două nume şi titluri: Sir Galahad/lordul Eduard Glenarvan. **4 puncte**

2. De exemplu:

enumeraţia: *simplitatea lui, conduita, extraordinara familiaritate cu armurile străvechi şi tovărăşia lui odihnitoare* (conturează însuşirile morale alese ale personajului, care l-au impresionat pe narator);

personificarea: *animalul postise cu siguranţă de multă vreme* (exprimă ideea că rechinul fusese flămând, îi lipsise hrana). (***3 p*** figura de stil; ***3 p*** semnificaţia ei) 2 x **6 p – 12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– respectarea structurii specifice unei compuneri; **3 puncte**

– evidenţierea nuanţată a patru particularităţi ale unei naraţiuni, făcându-se referire la narator, la indicii de spaţiu şi timp, la personaje, la etapele naraţiunii, la moduri de expunere, la acţiune / încercare de evidenţiere a particularităţilor, sau evidenţierea a trei particularităţi / încercare de evidenţiere a particularităţilor, sau evidenţierea a două particularităţi; **12 p / 8 p / 4 p – 12 puncte**

– utilizarea pertinentă, în cadrul compunerii, a unor secvenţe din ambele texte propuse / utilizarea neconvingătoare a acestora / utilizarea sporadică a exemplelor; **6 p / 4 p / 2 p – 6 puncte**

– originalitatea compoziţiei; **3 puncte**

– încadrarea în numărul de rânduri. **1 punct**

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***3 p***; propunerea unui titlu comun: ***1 p***; **3 puncte**

– respectarea structurii specifice unei compuneri: ***6 p***; respectarea parţială a structurii specifice unei compuneri: ***3 p***; **6 puncte**

– îmbinarea celor trei moduri de expunere / două moduri de expunere / un singur mod de expunere; ***6 p / 4 p / 2 p*** – **6 puncte**

– introducerea a patru figuri de stil; 4 x ***1 p*** – **4 puncte**

– originalitatea tratării subiectului / lipsă de originalitate / încercare de realizare a unei compuneri; ***5 p / 2 p / 1 p*** – **5 puncte**

– încadrarea în limita de spaţiu. **1 punct**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Construirea unei descrieri conform cu normele de structurare a acestui mod de expunere, valorificând convingător tema dată şi respectarea numărului de rânduri / construirea unei descrieri schematice şi valorificarea ezitantă a temei, respectând numărul de rânduri / descriere schematică, fără respectarea numărului de rânduri. ***10 p / 5 p / 2 p*** **– 10 puncte**

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. De exemplu:

Textul A. – diftong: *simplitatea, lui*;
hiat: *conduita*.

Textul B. – diftong: *iaht, numea*;
hiat: *înainta*. 6 x ***1 p*** **– 6 puncte**

2. *locul* – nume predicativ;
pe străinul – complement;
ciuat – atribut. 3 x ***2 p*** **– 6 puncte**

3. *înainta* – verb predicativ;
de nord – substantiv comun. 2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

4. *El vorbea despre Sir Bedivere, Sir Bors de Ganis, Sir Launcelot al Lacului, Sir Galahad şi toate celelalte nume măreţe ale Mesei Rotunde. / El vorbea.*
2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 2

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu: în primul text, naratorul povesteşte la persoana a III-a, neluând parte la acţiune, pe când în cel de-al doilea text, naratorul povesteşte la persoana I, fiind personaj principal. 2 x ***2 p*** – **4 puncte**

2. De exemplu: visul doamnei Petosa fusese să-i înveţe carte pe copii, să devină profesoară, iar pentru aceasta renunţase la un alt serviciu pe Wall Street; dorinţa personajului din cel de-al doile text este aceea de a reuşi să se cunoască pe sine, să descopere cum este în realitate. 2 x ***6 p*** – **12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– respectarea structurii specifice unei compuneri; **3 puncte**

– evidenţierea nuanţată a patru particularităţi ale unei naraţiuni, făcându-se referire la narator, la indicii de spaţiu şi timp, la personaje, la etapele naraţiunii, la moduri de expunere, la acţiune / încercare de evidenţiere a particularităţilor, sau evidenţerea a trei particularităţi / încercare de evidenţiere a particularităţilor, sau evidenţerea a două particularităţi; **12 p / 8 p / 4 p – 12 puncte**

– utilizarea pertinentă, în cadrul compunerii, a unor secvenţe din ambele texte propuse / utilizarea neconvingătoare a acestora / utilizarea sporadică a exemplelor; **6 p / 4 p / 2 p – 6 puncte**

– originalitatea compoziţiei; **3 puncte**

– încadrarea în numărul de rânduri. **1 punct**

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***3 p***; propunerea unui titlu comun: ***1 p***; **3 puncte**

– respectarea structurii specifice unei compuneri: ***6 p***; respectarea parţială a structurii specifice unei compuneri: ***3 p***; **6 puncte**

– îmbinarea celor trei moduri de expunere / două moduri de expunere / un singur mod de expunere; ***6 p / 4 p / 2 p*** – **6 puncte**

– introducerea a patru figuri de stil; 4 x ***1 p*** – **4 puncte**

– originalitatea tratării subiectului / lipsă de originalitate / încercare de realizare a unei compuneri; ***5 p / 2 p / 1 p*** – **5 puncte**

– încadrarea în limita de spaţiu. **1 punct**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Construirea unui dialog conform cu normele de structurare a acestui mod de expunere, valorificând convingător tema dată şi respectarea numărului de rânduri / construirea unui dialog schematic şi valorificarea ezitantă a temei, respectând numărul de rânduri / descriere schematică, fără respectarea numărului de rânduri. ***10 p / 5 p / 2 p*** – **10 puncte**

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. *cine* – 4 litere / 4 sunete;
ceilalţi – 8 litere / 7 sunete;
acesta – 6 litere / 6 sunete. 3 x ***2 p*** – **6 puncte**

2. *plicticoase* – adjectiv propriu-zis;
(despre) tine – pronume personal;
odată – adverb de timp. 3 x ***2 p*** – **6 puncte**

3. a) complement; b) atribut. 2 x ***2 p*** – **4 puncte**

4. De exemplu:
Textul A.: *E bine?*
Textul B.: *Dacă ele n-au fost decât o părere?* 2 x ***2 p*** – **4 puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 3

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu: Dimineaţa vulturul străbate înălţimile. **4 puncte**

2. De exemplu:

Textul A.

– personificare: *I se păru că lumea aceasta frumoasă, încântătoare, ... e a lui, a lui singur.*;

– comparaţie: *aripile, ca o flamură*;

– epitet: *(prăpastia) întunecoasă, umedă.*

Textul B.

– personificare: *miresme alergau peste pământ*;

– comparaţie: *stele căzătoare se scurgeau pe cer, ca lacrimile pe obraz*;

– epitet: *cântec nesfârşit.* 2 x ***6 p*** – **12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– precizarea a două argumente care să justifice că textele sunt descrieri (prezentarea sugestivă a lumii înfăţişate, prezenţa substantivelor şi a adjectivelor etc.): ***8 p***; precizarea unui argument care să justifice că textele sunt descrieri: ***4 p***; încercarea de precizare a unui argument: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– susţinerea argumentelor cu exemple din textele suport: ***8 p***; susţinerea parţială cu exemple din textele suport: ***4 p***; încercare de susţinere a argumentelor cu exemple: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– construirea logică a textului, cu respectarea părţilor unei compuneri: ***6 p***; nerespectarea părţilor compunerii, nelegarea secvenţelor în mod logic: ***3 p***;

– stil adecvat: ***3 p***; stil parţial adecvat: ***1 p***.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***5 p***; propunerea unui titlu parţial sugestiv: ***3 p***; titlu banal: ***1 p***; **5 puncte**

– respectarea relaţiei titlu-conţinut al compunerii: ***5 p***; parţial: ***3 p***; nerespectarea relaţiei: ***0 p***; **5 puncte**

– împletirea armonioasă a celor două moduri de expunere, naraţiunea şi descrierea: ***5 p***; utilizarea unui singur mod de expunere: ***2 p***; **5 puncte**

– text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse etapele acţiunii în ordine cronologică / logică: ***5 p***; text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse două etape ale acţiunii în ordine cronologică / logică: ***3 p***; text incoerent, fără respectarea etapelor acţiunii: ***1 p***; **5 puncte**

– utilizarea unui registru stilistic adecvat: ***5 p***; stil parţial adecvat: ***3 p***; încercare de utilizare a unui registru stilistic adecvat: ***1 p***. **5 puncte**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

De exemplu: ***emiţător***: Emil Gârleanu, ***receptor***: cititorul, ***cod***: limba română, ***canal***: pagina tipărită, ***mesaj***: imaginea vulturului în zorii unei zile.

2 x ***5 p*** – **10 puncte**

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. De exemplu:

s-a ridicat – s-a înălţat;

falnici – mândri;

scăldată – învăluită;

flamură – steag;

a îngădui – a permite;

miresme – arome. 6 x ***1 p*** – **6 puncte**

2. De exemplu: bătrâneţe, bătrâneşte, bătrânel, a îmbătrâni.

3 x 2 p – **6 puncte**

3. De exemplu:

Textul A.:

Propoziţie simplă: *Oamenii nu se zăreau.*

Propoziţie dezvoltată: *S-a ridicat, deodată, din prăpastia întunecoasă, umedă, a munţilor falnici.*

Textul B.:

Propoziţie simplă: *bivolii au ieşit.*

Propoziţie dezvoltată: *Bolta înstelată e mai bogată la ecuator ca în Nord.*

4 x ***2 p*** – **8 puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 4

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. Ambele texte sunt naraţiuni şi au narator, personaje. În ambele texte relatarea se face la persoana I, singular.

În primul text apare imaginea unui dascăl care înspăimântă, în al doilea text imaginea este a unui dascăl iubit de copii. Domnul Vucea aplică doar pedepse, în timp ce domnu Trandafir le explică copiilor lecţiile. **4 puncte**

2. De exemplu:

Textul A.

– enumeraţie: *Scund, grăsuliu, cu părul mărunt şi încărunţit, cu barba ascuţită*;

– comparaţie: *barba ascuţită, albă ca zăpada*;

– epitet: *(ochi) verzui, mici şi repezi.*

Textul B.

– enumeraţie: *nalt, bine legat, cu mustăcioara neagră*;

– comparaţie: *vedeam însă tot ca odinioară*;

– epitet: *respect nemărginit.* 2 x ***6 p*** – **12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– precizarea a două argumente care să justifice că textele sunt portrete literare (evidenţierea portretului fizic şi a portretului moral, rolul descrierii în conturarea portretului etc.): ***8 p***; precizarea unui argument care să justifice că textele sunt descrieri: ***4 p***; încercarea de precizare a unui argument: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– susţinerea argumentelor cu exemple din textele suport: ***8 p***; susţinerea parţială cu exemple din textele suport: ***4 p***; încercare de susţinere a argumentelor cu exemple: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– construirea logică a textului, cu respectarea părţilor unei compuneri: ***6 p***; nerespectarea părţilor compunerii, nelegarea secvenţelor în mod logic: ***3 p***;

– stil adecvat: ***3 p***; stil parţial adecvat: ***1 p***.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***5 p***; propunerea unui titlu parţial sugestiv: ***3 p***; titlu banal: ***1 p***; **5 puncte**

– respectarea relaţiei titlu-conţinut al compunerii: ***5 p***; parţial: ***3 p***; nerespectarea relaţiei: ***0 p***; **5 puncte**

– împletirea armonioasă a celor două moduri de expunere, naraţiunea şi dialogul: ***5 p***; utilizarea unui singur mod de expunere: ***2 p***; **5 puncte**

– text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse

etapele acţiunii în ordine cronologică / logică: ***5 p***; text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse două etape ale acţiunii în ordine cronologică / logică: ***3 p***; text incoerent, fără respectarea etapelor acţiunii: ***1 p***; **5 puncte**

– utilizarea unui registru stilistic adecvat: ***5 p***; stil parţial adecvat: ***3 p***; încercare de utilizare a unui registru stilistic adecvat: ***1 p***. **5 puncte**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***
– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***
– coerenţa textului; ***2 p***
– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***
– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***
– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

– respectarea structurii dialogului, pe tema învăţării: ***4 p***; respectarea parţială a structurii dialogului: ***2 p***;

– construirea adecvată a replicilor, în conformitate cu cerinţele: ***4 p***; construirea parţial adecvată a replicilor: ***2 p***;

– respectarea numărului de replici: ***2 p***; mai puţine replici decât cele cerute: ***1 p***. **10 puncte**

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. De exemplu:
Textul A. – diftong: *cunoş<u>te</u>am*;
triftong: *vede<u>au</u>*;
hiat: *<u>au</u>r*.
Textul B. – diftong: *perd<u>ea</u>*;
triftong: *scânte<u>iau</u>*;
hiat: *d<u>eo</u>sebit*. 6 x ***1 p*** – **6 puncte**

2. De exemplu:
Textul A.: *învăţăturii, albăstrie, năutiu.*
Textul B.: *bunătate, mustăcioară, strămoşilor.*
3 x 2 p – **6 puncte**

3. De exemplu:
Textul A.:
prezent: *văz*;

imperfect: *cunoşteam*;
perfect simplu: *încăpui*;
perfect compus: *am visat*.

Textul B.:
prezent: *e (pensionar)*;
imperfect: *visam*;
perfect simplu: *zâmbii*;
perfect compus: *a fost (un om)*.

8 x ***1 p*** – **8 puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 5

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu:
prima prichinduţă: trăsătură fizică: *avea ochi albaştri şi părul de culoare închisă*; trăsătură morală: *cumpătată*;
a doua prichinduţă: trăsătură fizică: *părul blond*; trăsătură morală: *foarte cochetă*.

4 x ***1 p*** – **4 puncte**

2. De exemplu: Diminutivele din cele două texte conturează universuri specifice. Lumea prichinduţelor este o lume în miniatură, iar atmosfera din dumbravă se conturează cu delicateţe în aşteptarea unor întâlniri miraculoase prin care Lizuca va descoperi tainele pădurii.

Explicarea convingătoare, nuanţată cu exemple din text şi respectarea numărului de rânduri: ***12 p***; explicarea parţială: ***6 p***; simplă încercare de explicare: ***2 p***. **12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– precizarea a două argumente privitoare la rolul descrierii în naraţiune (rolul descrierii în conturarea cadrului, generarea unor stări şi sentimente, întreruperea naraţiunii): ***8 p***; precizarea unui argument care să justifice că textele sunt descrieri: ***4 p***; încercarea de precizare a unui argument: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– susţinerea argumentelor cu exemple din textele suport: ***8 p***; susţinerea parţială cu exemple din textele suport: ***4 p***; încercare de susţinere a argumentelor cu exemple: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– construirea logică a textului, cu respectarea părţilor unei compuneri: ***6 p***; nerespectarea părţilor compunerii, nelegarea secvenţelor în mod logic: ***3 p***;

– stil adecvat: ***3 p***; stil parţial adecvat: ***1 p***.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***3 p***; titlu banal: ***1 p***; **3 puncte**

– respectarea structurii specifice unei compuneri: ***6 p***; respectarea parţială a structurii specifice unei compuneri: ***3 p***; **6 puncte**

– îmbinarea a două moduri de expunere; 2 x ***3 p*** — **6 puncte**

– introducerea a patru figuri de stil diferite; 4 x ***1 p*** — **4 puncte**

– originalitatea tratării subiectului: ***5 p***; realizarea unei compuneri lipsite de originalitate: ***2 p***; încercare de realizare a unei compuneri: ***1 p***. **5 puncte**

– încadrarea în limita de spaţiu: ***1 p***; nerespectarea limitei de spaţiu: ***0 p***. **1 punct**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

– respectarea structurii dialogului, despre întâmplarea imaginată de tine: ***4 p***; respectarea parţială a structurii dialogului: ***2 p***;

– construirea adecvată a replicilor, în conformitate cu cerinţele: ***4 p***; construirea parţial adecvată a replicilor: ***2 p***;

– respectarea numărului de replici: ***2 p***; mai puţine replici decât cele cerute: ***1 p***.

10 puncte

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. De exemplu:

Răspunsul a rămas necunoscut pentru mine.

Pielea i s-a făcut violet de la frig.

2 x ***4 p*** – **8 puncte**

2. De exemplu:

indicativ: *deschise*;

conjunctiv: *să ţârâie*;

condiţional-optativ: *aş fi vrut*;

imperativ: *isprăveşte*. 4 x ***1 p*** – **4 puncte**

3. ***Textul A.***: *i* – verb copulativ.
Textul B.: *i* – pronume personal. 2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

4. *n-am*: determină rostirea într-o singură silabă şi marchează căderea unui sunet – vocala *u*. 2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 6

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu:

Asemănări: în ambele texte apare un dialog între doi colegi de clasă. De asemenea, cele două texte surprind câte o discuţie care reflectă simpatia reciprocă şi momentul când se leagă prietenia între fată şi băiat.

Deosebiri: în primul text apare o singură intervenţie a naratorului, la persoana a III-a: *întrebă ea*. În al doilea text naraţiunea e realizează la persoana I. În primul text băiatul este îndrăzneţ, iar în al doilea este timid etc.

4 x ***1 p*** **– 4 puncte**

2. De exemplu:

Textul A.

M-am gândit la tine şi i-am numărat, fragmentul arată sinceritatea şi spontaneitatea băiatului

Textul B.

mi-a zâmbit într-un fel destul de timid, fragmentul arată timiditatea băiatului 2 x ***6 p*** **– 12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– precizarea a două argumente care să susţină modul cum se realizează funcţiile dialogului în textele date (de exemplu: a) mod de exepunere principal în primul text, mod de expunere secundar în al doilea text; b) mijloc de portetizare): ***8 p***; precizarea unui argument care să justifice că textele sunt descrieri: ***4 p***; încercarea de precizare a unui argument: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– susţinerea argumentelor cu exemple din textele suport: ***8 p***; susţinerea parţială cu exemple din textele suport: ***4 p***; încercare de susţinere a argumentelor cu exemple: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– construirea logică a textului, cu respectarea părţilor unei compuneri: ***6 p***; nerespectarea părţilor compunerii, nelegarea secvenţelor în mod logic: ***3 p***;

– stil adecvat: ***3 p***; stil parţial adecvat: ***1 p***.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***5 p***; propunerea unui titlu parţial sugestiv: ***3 p***; titlu banal: ***1 p***; **5 puncte**

– introducerea în acţiune a cel puţin două personaje: ***5 p***; introducerea în acţiune numai a unui personaj: ***2 p***; **5 puncte**

– împletirea armonioasă a celor două moduri de expunere, naraţiunea şi dialogul: ***5 p***; utilizarea unui singur mod de expunere: ***2 p***; **5 puncte**

– text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse etapele acţiunii în ordine cronologică/logică: ***5 p***; text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse două etape ale acţiunii în ordine cronologică/logică: ***3 p***; text incoerent, fără respectarea etapelor acţiunii: ***1 p***; **5 puncte**

– utilizarea unui registru stilistic adecvat: ***5 p***; stil parţial adecvat: ***3 p***; încercare de utilizare a unui registru stilistic adecvat: ***1 p***. **5 puncte**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

– respectarea structurii dialogului: ***4 p***; respectarea parţială a structurii dialogului: ***2 p***;

– construirea adecvată a replicilor, în conformitate cu cerinţele: ***4 p***; construirea parţial adecvată a replicilor: ***2 p***;

– respectarea numărului de replici: ***2 p***; mai puţine replici decât cele cerute: ***1 p***. **10 puncte**

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. De exemplu: *Colega mea de bancă se poartă băieţeşte*. **6 puncte**

2. De exemplu:

Textul A.:

deosebit – comun.

Textul B.:

timid – îndrăzneţ; *serios* – superficial. 3 x ***2 p*** – **6 puncte**

3. De exemplu:

Textul A.:

băieţii – atribut substantival apoziţional.

Textul B.:

o puştoaică – nume predicativ. 2 x ***4 p*** – **8 puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 7

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu:

Textul A.: surorile au în comun frumuseţea.

Textul B.: surorile sunt rele, ţâfnoase, arţăgoase. **4 puncte**

2. De exemplu:

Asemănare: în cele două fragmente se identifică formula iniţială specifică basmului.

Deosebire: al doilea fragment începe cu un şir de trei proverbe.

2 x ***4 p*** – **8 puncte**

3. De exemplu:

Textul A.:

Enumeraţie: *Ana, Stana şi Lăptiţa.*

Comparaţie: *era frumoasă, încât lupii păzeau turma când o vedeau pe dânsa stăpână.* Surorile au în comun frumuseţea.

Textul B.:

Enumeraţie: *pe ciubotari, ciubote, pe bucătari, mâncare; pe zidari, case.*

Comparaţie: *rău şi hapsân cu poporenii, cum sunt toţi împăraţii.*

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– precizarea a două-patru argumente privitoare la trăsăturile basmului (formula tipică iniţială, cifra magică 3, personaje fabuloase etc.): ***8 p***; precizarea unui argument care să susţină specificul lumii basmului: ***4 p***; încercarea de precizare a unui argument: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– susţinerea argumentelor cu exemple din textele suport: ***8 p***; susţinerea parţială cu exemple din textele suport: ***4 p***; încercare de susţinere a argumentelor cu exemple: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– construirea logică a textului, cu respectarea părţilor unei compuneri: ***6 p***; nerespectarea părţilor compunerii, nelegarea secvenţelor în mod logic: ***3 p***;

– stil adecvat: ***3 p***; stil parţial adecvat: ***1 p***.

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***3 p***; titlu banal: ***1 p***; **3 puncte**

– respectarea structurii specifice unei compuneri: ***6 p***; respectarea parţială a structurii specifice unei compuneri: ***3 p***; **6 puncte**

– îmbinarea a două moduri de expunere; 2 x ***3 p*** – **6 puncte**

– introducerea a două elemente de basm; 4 x ***1 p*** – **4 puncte**

– originalitatea tratării subiectului: ***5 p***; realizarea unei compuneri lipsite de originalitate: ***2 p***; încercare de realizare a unei compuneri: ***1 p***. **5 puncte**

– încadrarea în limita de spaţiu: ***1 p***; nerespectarea limitei de spaţiu: ***0 p***. **1 punct**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

Construirea unei descrieri conform cu normele de structurare a acestui mod de expunere, valorificând convingător tema dată şi respectarea numărului de rânduri / construirea unei descrieri schematice şi valorificarea ezitantă a temei, respectând numărul de rânduri / descriere schematică, fără respectarea numărului de rânduri. ***10 p / 5 p / 2 p***

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. De exemplu: *împărătească, împărătesc, împărăteşte, a împărăţi*. **4 puncte**

2. De exemplu:

Textul A.:

laptelui – G., atribut;

căpşune – Ac., complement.

Textul B.:

asfinţitului – G., atribut;

în ţările – Ac., complement. 4 x ***1 p*** – **4 puncte**

3. De exemplu:
Textul A.: *frumoase.*
Textul B.: *rău.* 2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

4. De exemplu:
Textul A.: *a paşte,* mod infinitiv.
Textul B.: *fi (fi înghiţite),* mod infinitiv. 2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 8

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu: Diferă tipul de rimă; există strofe de câte patru versuri în ambele texte. 2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

2. De exemplu:
comparaţie – *limpezi ca lacrima pe-o pleoapă*;
un epitet – *(fâşii) cernite*;
personificare – *voi rămâneţi aceiaşi călători.*
Epitetul *cernite*, atribuit substantivului *fâşii*, este construit pe baza unei imagini vizuale, menite să redea tabloul norilor grei, aducători de ploaie şi de furtună.
Explicarea convingătoare, nuanţată a semnificaţiei, cu raportarea la fragmentul dat şi respectarea numărului de rânduri: ***12 p***; explicare parţială: ***6 p***; simpla încercare de explicare: ***2 p***. **12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– respectarea structurii specifice unei compuneri **3 puncte**
– evidenţierea a 2-4 trăsături ale descrierii, cu exemplificări din cele două texte (de exemplu: prezenţa limbajului expresiv, frecvenţa grupului nominal substantiv-adjectiv etc.): ***12 p***; trăsături al descrierii fără exemple ilustrative: ***8 p***; încercare de evidenţiere a trăsăturilor: ***4 p***; **12 puncte**
– utilizarea pertinentă a unor secvenţe din ambele texte propuse: ***6 p***; utilizarea neconvingătoare: ***4 p***; utilizarea sporadică a exemplelor: ***2 p***; **6 puncte**
– originalitatea compoziţiei; **3 puncte**
– încadrarea în numărul de rânduri (depăşirea cu 3-5 rânduri nu se depunctează). **1 punct**

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***5 p***; propunerea unui titlu parţial sugestiv: ***3 p***; titlu banal: ***1 p***; **5 puncte**

– introducerea în acţiune a personajului cerut; **5 puncte**

– împletirea armonioasă a celor două moduri de expunere, naraţiunea şi descrierea: ***5 p***; utilizarea unui singur mod de expunere: ***2 p***; **5 puncte**

– text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse etapele acţiunii în ordine cronologică / logică: ***5 p***; text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse două etape ale acţiunii în ordine cronologică / logică: ***3 p***; text incoerent, fără respectarea etapelor acţiunii: ***1 p***; **5 puncte**

– utilizarea unui registru stilistic adecvat: ***5 p***; stil parţial adecvat: ***3 p***; încercare de utilizare a unui registru stilistic adecvat: ***1 p***. **5 puncte**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

De exemplu: ***emiţător***: norul; ***receptor***: copilul; ***cod***: limba română sau alte semne; ***canal***: calea aerului, ***mesaj***: tema discuţiei. 5 x ***2 p*** – **10 puncte**

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. De exemplu: se reduce numărul de silabe, se conservă ritmul şi măsura poeziei, se evită hiatul. **4 puncte**

2. *ei* – subiect;
grindini – complement;
nori – fără funcţie sintactică;
suflete – nume predicativ. 4 x ***1 p*** – **4 puncte**

3. De exemplu:
Textul A.:
privesc – predicat verbal; *-s limpezi* – predicat nominal.
Textul B.:
călătoriţi – predicat verbal; *sunteţi suflete* – predicat nominal.
2 x ***2 p*** – **4 puncte**

4. De exemplu: *Noi îi urâm/[1] când grindini revarsă peste noi,/[2] Noi îi iubim, cu stropii lor calzi,/[3] când ne sărută./[4]* **8 puncte**

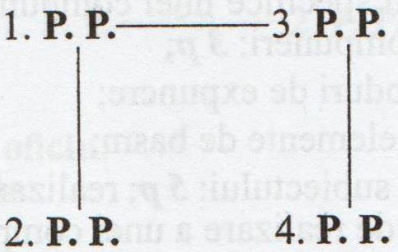

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 9

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu:

În textul A.: Lumânările aprinse în camera copiilor creează o atmosferă de mister, potrivită pentru apariţia făpturilor magice. Lumina acestora păleşte în comparaţie cu lumina pe care o împrăştie mica zână.

În textul B., lumina verzuie care sporeşte vraja nopţii e dată de licuricii pădurii etc. 2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

2. De exemplu: Diminutivele din cele două texte au rol în portretizarea micilor făpturi de basm etc.

Explicarea convingătoare, nuanţată cu exemple din text şi respectarea numărului de rânduri: ***12 p***; explicarea parţială: ***6 p***; simplă încercare de explicare: ***2 p***. **12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– precizarea a două-patru argumente privitoare la elementele de basm identificabile în textul dat (făpturi de basm: zâna, cei şapte omuleţi; obiecte fermecate: pulberea de zâne, uşa de cremene; cifre magice: trei lumânări, şapte omuleţi etc.): ***8 p***; precizarea unui argument care să arate apropierea de specia basmului: ***4 p***; încercarea de precizare a unui argument: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– susţinerea argumentelor cu exemple din textele suport: ***8 p***; susţinerea parţială cu exemple din textele suport: ***4 p***; încercare de susţinere a argumentelor cu exemple: ***2 p***; omiterea cerinţei: ***0 p***;

– construirea logică a textului, cu respectarea părţilor unei compuneri: ***6 p***; nerespectarea părţilor compunerii, nelegarea secvenţelor în mod logic: ***3 p***;

– stil adecvat: ***3 p***; stil parţial adecvat: ***1 p***

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***3 p***; titlu banal: ***1 p***; **3 puncte**

– respectarea structurii specifice unei compuneri: ***6 p***; respectarea parţială a structurii specifice unei compuneri: ***3 p***; **6 puncte**

– îmbinarea a două moduri de expunere; 2 x ***3 p*** – **6 puncte**

– introducerea a două elemente de basm; 4 x ***1 p*** – **4 puncte**

– originalitatea tratării subiectului: ***5 p***; realizarea unei compuneri lipsite de originalitate: ***2 p***; încercare de realizare a unei compuneri: ***1 p***. **5 puncte**

– încadrarea în limita de spaţiu: ***1 p***; nerespectarea limitei de spaţiu: ***0 p***. **1 punct**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

– respectarea structurii dialogului: ***4 p***; respectarea parţială a structurii dialogului: ***2 p***;

– construirea adecvată a replicilor, în conformitate cu cerinţele: ***4 p***; construirea parţial adecvată a replicilor: ***2 p***;

– respectarea numărului de replici: ***2 p***; mai puţine replici decât cele cerute: ***1 p***. **10 puncte**

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. De exemplu: *A aterizat la jumătatea orei de matematică, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat. O arătare de om a apărut în cadrul uşii.* 2 x ***4 p*** – **8 puncte**

2. De exemplu: ***primul text***: *plecară, arseră*; ***al doilea text***: *văzu, apăru.* 4 x ***1 p*** – **4 puncte**

3. Pătrunse o lumină. **4 puncte**

4. De exemplu: *Avea pe cap cunună de maci sălbatici/*[1] *şi era îmbrăcată într-o haină lungă de culoarea pietrei de rubin./*[2]

1. **P. P.**——— 2. **P. P.**

2 x ***2 p*** – 4 **puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Test 10

I. Lectura – 80 de puncte

a) Înţelegerea textului (16 puncte)

1. De exemplu: Organizarea strofică diferită şi prezenţa rimei

2 x ***2 p*** – **4 puncte**

2. De exemplu: Imaginile vizuale conturează un spaţiu hibernal, în care micile vieţuitoare sunt protejate de frigul năprasnic al iernii. Personificate, albinele reunite în stup trebuie să simtă căldura, fie cu o broboadă, fie cu o blană. Zăpada îşi pierde atributele negative fiind numită *blană de zăpadă*. Dominanta cromatică a tabloului este albul, dar prin imaginile create transmite ideea de protecţie şi căldură..

Explicarea convingătoare, nuanţată cu exemple din text şi respectarea numărului de rânduri: ***12 p***; explicarea parţială: ***6 p***; simplă încercare de explicare: ***2 p***. **12 puncte**

b) Scrierea despre textul literar (25 de puncte)

– respectarea structurii specifice unei compuneri **3 puncte**

– evidenţierea nuanţată a raportului dintre realitate şi ficţiune, prin referire la modul în care literatura transfigurează artistic realitatea, cu ajutorul imaginaţiei; folosirea unui limbaj expresiv: ***12 p***; evidenţierea raportului realitate-ficţiune fără a se face referire la transfigurarea artistică a realităţii: ***8 p***; încercare de evidenţiere a raportului realitate-ficţiune şi folosirea unui limbaj banal: ***4 p***; **12 puncte**

– utilizarea pertinentă a unor secvenţe din ambele texte propuse: ***6 p***; utilizarea neconvingătoare: ***4 p***; utilizarea sporadică a exemplelor: ***2 p***; **6 puncte**

– originalitatea compoziţiei; **3 puncte**

– încadrarea în numărul de rânduri (depăşirea cu 3-5 rânduri nu se depunctează). **1 punct**

c) Scriere imaginativă (25 de puncte)

– propunerea unui titlu sugestiv: ***5 p***; propunerea unui titlu parţial sugestiv: ***3 p***; titlu banal: ***1 p***; **5 puncte**

– introducerea în acţiune a cel puţin două personaje: ***5 p***; introducerea în acţiune numai a unui personaj: ***3 p***; **5 puncte**

– împletirea armonioasă a celor două moduri de expunere, naraţiunea şi dialogul: ***5 p***; utilizarea unui singur mod de expunere: ***2 p***; **5 puncte**

– text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse etapele acţiunii în ordine cronologică / logică: ***5 p***; text coerent, corect din punct de vedere al conţinutului în care sunt incluse două etape ale acţiunii în ordine cronologică / logică: ***3 p***; text incoerent, fără respectarea etapelor acţiunii: ***1 p***; **5 puncte**

– utilizarea unui registru stilistic adecvat: ***5 p***; stil parţial adecvat: ***3 p***; încercare de utilizare a unui registru stilistic adecvat: ***1 p***. **5 puncte**

Redactare (pentru ambele compuneri, **b)** şi **c)**: **14 puncte**)

– unitatea compoziţiei; ***2 p***

– registrul de comunicare, stilul şi vocabularul; ***3 p***

– coerenţa textului; ***2 p***

– ortografie (0-1 greşeli: ***3 p***; 2-3 greşeli: ***2 p***; 4 greşeli: ***1 p***; peste patru greşeli: ***0 p***); ***3 p***

– punctuaţia şi aşezarea în pagină; ***2 p***

– creativitate şi originalitate. ***2 p***

II. Practica raţională şi funcţională a limbii (10 puncte)

– formularea clară, coerentă, fără greşeli de exprimare şi ortografie a răspunsului: ***4 p***; răspuns ezitant, cu greşeli de exprimare şi de ortografie: ***2 p***;

– utilizarea elementelor de persuasiune: ***2 p***; încercare de utilizare a elementelor de persuasiune: ***1 p***;

– respectarea trăsăturilor tipului de text cerut: ***4 p***; încercare de respectare a trăsăturilor tipului de text cerut: ***2 p***. **10 puncte**

III. Elemente de construcţia comunicării (20 de puncte)

1. *muncit*: 5 litere, 5 sunete; *treci*: 5 litere, 4 sunete. 2 x ***2 p*** – **4 puncte**

2. *lor* – atribut; *treze* – nume predicativ; *verdele* – subiect. 3 x ***2 p*** – **6 puncte**

3. De exemplu:
interjecţie simplă – *vai*;
verb auxiliar – *a (uitat)*;
pronume personal – *lor*;
prepoziţie simplă – *de*;
conjuncţie subordonatoare – *să*;
adjectiv provenit din verb la participiu – *împlinit*. 6 x ***1 p*** – **6 puncte**

4. De exemplu: Virgulele izolează substantivul în caz vocativ, semnul întrebării marchează construcţia interogativă. 2 x ***2 p*** **– 4 puncte**

- **Se acordă 10 p din oficiu.**
- **Total: 120 de puncte**

Cuprins

Cuvânt înainte 3

Teste diagnostice
Varianta 1 4
Varianta 2 5
Varianta 3 6

Unitatea I. Septembrie - octombrie
Cartea – obiect cultural. Raportul dintre realitate şi literatură. Textul şi opera .. 8
Noţiuni de fonetică 10
Texte literare şi nonliterare. Situaţia de comunicare 12
Textul în versuri. Figuri de stil. Versificaţia 14
Lexicul 16
Test 1 18
Test 2 20

Unitatea II. Noiembrie - decembrie
Naraţiunea în proză. Trăsături. Etapele acţiunii 22
Naraţiunea în versuri. Trăsături 24
Planul simplu şi planul dezvoltat de idei. Rezumatul 26
Verbul 28
Punctuaţie şi ortografie 31
Test 1 33
Test 2 34

Unitatea III. Ianuarie - februarie
Descrierea în proză 36
Descrierea în versuri 38
Personajul – portret fizic şi portret moral 40
Substantivul şi prepoziţia 42
Adjectivul 44
Test 1 46
Test 2 48

Unitatea IV. Martie - aprilie
Schiţa. Trăsături 50

Dialogul. Transformarea dialogului în text narativ 53
Pronumele 55
Numeralul 57
Adverbul 59
Interjecţia 61
Test 1 63
Test 2 64

Unitatea V. Mai - iunie
Basmul. Povestirea unor întâmplări reale sau imaginare 67
Sintaxa propoziţiei 69
Sintaxa frazei. Conjuncţia 71
Test 1 73
Test 2 75

Teste finale
Test 1 77
Test 2 79
Test 3 81
Test 4 83
Test 5 85
Test 6 87
Test 7 89
Test 8 93
Test 9 95
Test 10 97

Bareme de evaluare şi de notare. Sugestii de rezolvare 100

Această carte bine structurată pe trei trepte de dificultate vine în sprijinul elevilor de clasa a V-a care doresc să înțeleagă, să aprofundeze, dar și să performeze la limba și literatura română. Realizată în conformitate cu programa școlară pentru Limba și Literatura Română pentru clasa a V-a, cartea conține peste 300 de exerciții și 23 de teste care prin diversitatea lor sunt deosebit de utile atât elevilor cât și profesorilor.

16,90 lei

ISBN: 978-606-8664-23-1

www.edituratrend.ro